

GATEØVISA

Nr. 170 (1/03)

Organ for avvikere

Kr. 25,-

Märthas verste eventyr

Geir Levi

Kronprinsesse Märtha og samboeren hennes har nettopp gitt ut en bok om bryllupet sitt i Nidarosdomen på Håkon Harketets forlag Press. Det første som slår en er hvor uinteressant boken er. Fortellingene er pjattete, bildene er spekulative. Og så videre. For her er det mye som kan kritiseres. Men vi skal ikke gjøre det. Derfor er ikke bokens innhold så viktig, det er heller prosjektet som må analyseres. Dette blir derfor en parafrase over kronprinsesse Märtha, samboeren hennes og forleggeren Håkon Harketets eskapader enn en bok-anmeldelse.

Vi kan godt si at språket som blir brukt i boken av Märtha og samboeren hennes gjenspeiler det som er typisk for nåtidens norske generasjon av mennesker fra den øvre middelklasse, hvor lite konkret livserfaring blir overkompensert med umodne klisjeer og aktiviteter modellert etter reklamebransjens samlebandsproduserte designer-livsstilholdninger, hvor kunst og kultur blir uelegant sidestilt med kokain, trendklubber, hårfrisyrer, motemagasiner – kort sagt, en perpetuum mobile av this week's flavour i et smørgåsbord av nytulekkede vulgære nullitetsprosjekter. Men dette er ikke dette så altfor graverende. Vi kan leve med en rautende ku som møer ut om hvor vidunderlig det er å vandre omkring i Guds natur på vei til Nidarosdomen. Eller en wanna-be av en kulturformidler, hvis forståelse av sitt eget kunstneriske overleveringsprosjekt er på nivå med hva en analfabet i Calcuttas slum ville ha gjort om han skulle fått jobben med å oversette alle Shakespeares verker til hindi. Det er ikke så farlig at språket blir pretensiosøst, svulstig, kunstig, selvhøytidelig eller skolestilsaktig. For hvem bryr seg vel om det? De som hevder at Janteloven eksisterer i Norge, har neppe fulgt med på hva som skjer på kunst- og kulturfronten i dagens Norge. Enhver nullitet, oppkomling eller substansløs bråkmaker kan f.eks. gi ut skjønnlitterære "verker" for et publikum som ikke kan lese, gitt ut av en forlagsverden som ikke kan vurdere, skrevet av en dillettant som ikke kan skrive. Norge er en white thrash nation som har snublet inn i nouveau riche-tilværelsens oljete såpeglatte grep.

Det som virkelig er farlig, er dette: hvordan kan en forlagsperson som Håkon Harket, som har jobbet såpass mange år som journalist i Aftenposten, ha misforstått selve markeds- og formidlingsprosjektet i dette tilfellet? Og hvorfor tar han sjansen på å bryte en ellers så etisk regel i journalist- og forlagsverden som den med å beskytte skadde mennesker mot seg selv? Det er flere enn bare Olga Marie Mikalsen som er en parodi på sin kunstform, men i en nasjon hvor kulturformidlingen er preget av en egalitær eller populistisk plattform, kan vi ikke regne med annet enn skrik og hyl fra "forfattere" som er mer opptatt av forfattertittelen enn hvorvidt de f.eks. kan skrive eller faktisk har noe å si, noe å gi.

Fordi hele prosjektet er dødfødt. La oss forklare det helt kort i så fall. Hvem er det som bryr seg om kongefamilien? Det dreier seg om tre kategorier mennesker:

- Den første kategorien er de mennesker som får ortografiske problemer når de skal stove ordet monarki. De er ukebladspublikummet: husmødre, fabrikkarbeidere, produksjonsarbeidere, fiskere, bønder, lastebilsjåfører – kort sagt, vanlige mennesker. For dem er kongefamilien mytiske skikkelser, glorifiserte personligheter, høytidelige vesener, pomp og prakt. De representerer noe fjernt, noe eventyraktig, the untouchables. Kongefamilien er anti-tesen av det alminnelige: de går

lig at det introduseres et interaktivt samspill med fiksjonsfigurene/handlingen og de mentale bilder som sitter i hodet på leseren. Derfor har arbeiderklassepublikummet allerede lest og tolket seg inn i hva som skjedde under bryllupsferden – de trenger ikke Märtha og samboeren hennes til å fortelle dem det. Det blir som om man under lesningen av «Sort Messe» av John Dickson Carr skulle opplevd at heksen Marie D'Aubray hadde hoppet ut legemliggjort av boken, smekket deg over fingrene og sagt at «slik er det J.D. Carr vil at du skal forstå boken!!». Eller som vanlige folk sier: smør på flesk. Eller fleskebit på smør i dette tilfellet. Dette burde Harket hatt klart for seg i dette tilfellet: mytiske skikkelser blir aldri fagdidaktiske overfor sin egen representasjon. Hvis man sitter og leser gresk mytologi og plutselig opplever at Saturn, Thyestes og Tantalus både forteller deg hvorfor de feks. spiste sitt eget avkom eller hvordan det smakte, så ville ikke gresk mytologi være så mytologisk lenger. Mytens kraft ligger i det at den er åpen, du kan selv flytte inn i den. Når den forklares, blir den stengt. Men bare en tåpe vil gjøre noe så selvdestruktivt som å bli fagdidaktisk overfor sin egen myte. Husk det, Märtha – apanasje eller ei.

- En annen gruppe mennesker, middelklassen, liker kongefamilien fordi monarkiet for dem representerer en historisk tradisjon, fyller en diplomatisk funksjon, har en nasjonal samlings-effekt på folket, og er gallionsfigurer for sunnhet, renhet og god moral. Når man hører på noen av disse menneskenes retorikk, kan man undre seg på om de ikke når som helst ville avskaffet det parlamentariske systemet, fått tilbake føydaltiden og gitt kongefamilien et slott i hver kommune på skattebetalernes penger og en felles apanasje som ville utgjort 75 % av felles BNP. Disse menneskene vil aldri bytte ut monarkiet med en parlamentarisk presidentordning – det er for vulgært for dem, for populistisk. Disse menneskene liker ihvertfall ikke boken. De hater at noe så royalistisk som et kongebryllup blir gjort om til en kommersiell retrospektiv såpeopera. Kapitalismens pyramidale risikostruktur og kommersialismens lett forsøplede uttrykksform er noe som monarkiet burde heve seg over, mener de. Monarkiet skal ikke tjene penger, det er for alminnelig – det er vi som skal tjene dem, forhøy apanasjen, for svarte!

- Den siste gruppen mennesker, overklassen, liker kongefamilien fordi de omgås dem hele tiden. Ergo trenger de ikke boken.

Konklusjon, til Harket: boken er verdiløs både som salgsobjekt og kunsterisk prosjekt. Neste gang du gjør noe slikt får du skaffe deg en konsulent som forstår publikummet. F.eks. en litteraturviter og finansmann som har lest Jungs teorier om kollektive arketyper og som har forstått at Jung kan brukes metodisk i markedsanalyse. Konklusjon, til Märtha og samboeren hennes: mellom barken og veden finnes det bare motbydelige parasitt-insekter. Dere vil trives.

Norge er en white thrash nation som har snublet inn i nouveau riche-tilværelsens oljete, såpeglatte grep.

ikke på do, de tipper ikke lotto, de slipper å stemple inn klokken syv hver morgen på fabrikk hos Freia for å møte de samme sure og giftige arbeiderklassetaperne som møter opp hver dag på jobb fordi de faen ikke har noe valg. For dem blir kongefamilien et slags stimulerende sukkerdrops som de kan suge på gjennom ukebladspublikummet i en ellers så grå og trist hverdag. Disse menneskenes opplevelser av kongefamilien er derfor fiktiv. Det er den samme opplevelsen en erfaren leser av skjønnlitteratur har når han leser en bok: nem-

Gateavisa
Futurum Forlag
Hjelmsgate 3
0355 OSLO
Tlf: 22 69 12 84

Redaksjonsmøte tirsdager 17.00
Åpent for alle, VELKOMMEN!

Opplag: 5000
Trykk: Media Øst

Redax: Sven A. Halstensen, Axel Eng,
Are Hansen, Gunnar Mathisen, Widar
Sørtømme, Anita Hillestad, Atle Waage

Innsendte bidrag mottas med takk!
– bortsett fra dikt, som brennes ved
en enkel seremoni hver fullmåne

Forside: Alex Grey.
Jævlig kul fyr, kikk på www.alexgrey.com

©copyright er for feiginger!
Men oppgi gjerne kilde.

gateavisa@senswave.com

www.gateavisa.no

Et uvanlig syn: hippier jubler i Oslos gater over statsbudsjettet fra en Høyre-regjering...

Narkokrigen vunnet?

Krigen mot narkotika har nå rast i mange, lange år. Målet for norsk rusmiddelpolitikk har hittil vært "et narkotikafritt samfunn". Helt urealistisk, selvfølgelig – og mange av oss mener også uønsket, selvom vi ikke akkurat har fått komme mye til orde. Men nå har endelig de nye trendene i ruspolitikken

Are Hansen

Omsider la også denne regjeringen fram et statsbudsjett. Dette er ikke bare en oversikt over hvem som har vunnet i lotteriet om offentlige kroner. Samtidig legger nemlig regjeringen også fram sine mål og visjoner – sin ønskede politikk. Mye vakker svada, selvfølgelig, som ikke alltid stemmer med fordelingen av midlene... Men det som står her er regjeringens offisielle politikk, og dermed Statens politikk. I kapittelet om rusmiddelpolitikken finner vi mye interessant – og nytt – stoff:

Regjeringens visjon og mål for rusmiddelpolitikken

Visjon:

– frihet fra rusmiddelproblemer

Hovedmål:

– en betydelig reduksjon i de sosiale og helsemessige skadene av rusmiddelbruk

Dette er jo intet mindre enn sensasjonelt! Disse små ordene innebærer en total omlegging av norsk rusmiddelpolitikk – endelig. Vi ser at målet ikke lenger er fra-

vær av rusmidler, men av rusmiddelproblemer. Underforstått: det går an å bruke rusmidler uten at det gir for store problemer. Dette er jo i sterk kontrast til det bildet som hittil har blitt presentert, der alle rusmidler unntatt alkohol framstilles som djevelen selv, og leder direkte til avhengighet, fornedrelse og tragisk død.

Hovedmålet er bare en litt mer konkret utdyping av hva som menes med rusmiddelproblemer. Men også her finner man noe nytt: det står for første gang rusmiddelbruk, og ikke *-misbruk*. Man skiller altså på bruk og misbruk også av ulovlige substanser.

Dette var de store ordene, og innebærer en seier for alle oss som kan diskutere rusmidler uten å bli hvite av angst, og som faktisk har kunnskaper om dette feltet, både fra faglitteraturen og personlig erfaring. Vi slutter oss helhjertet til.

Lenger ned i dokumentets detaljer kommer vi til *strategiske* mål for narkotikapolitikken:

Strategiske mål for narkotikapolitikken:

– redusere tilbudet av ulovlige narkotiske stoffer

– motvirke narkotikamisbruk, eksperimentering og rekruttering, særlig

som har skyldt over Europa nådd lille Norge. Det tidligere målet er nå forlatt, og erstattet med renspikta "harm reduction"-politikk – noe som hittil har vært helt tabu i Norge/Sverige. Har de endelig hørt på oss? Har vi faktisk vunnet narko-krigen?

blandt barn og unge under 18 år

– øke andelen misbrukere som ved hjelp av legemiddelassistert rehabilitering og medikamentfri behandling kommer seg ut av misbruket eller får betydelig bedret livskvalitet

– etablere fullgode alternativer som gjør det mulig å fjerne og motvirke åpne salgs- og samlingssteder for narkotikamisbrukere

– redusere kriminaliteten som følge av narkotikamisbruk

Vi må huske på at hvert ord og formulering i et slikt dokument er gjenstand for lange diskusjoner og hestehandler mellom regjeringspartiene, og her slapp rusmiddelnoiaen til igjen. De to første strategipunktene kan vi ikke være enige i. Vi tillater oss jo nettopp å mene at en del av de ulovlige rusmidlene kan ha en positiv verdi, brukt på riktig måte. Akkurat som alle må lære å bruke alkohol på en riktig måte (ikke alltid vellykket...). Men bevares, vi er helt for å tilby "legemiddelassistert rehabilitering". Det funker for en del, og vi får håpe man etterhvert også klarer å finne noe sun-

nere enn metadon. Ibogain, kanskje...?

Så som vi ser, er den seieren vi så langt har vunnet mest av prinsipiell art. Lenger nedover i departementene og detaljene er

mye som før. Men reelt startet jo denne oppmykningen allerede under det gamle regimet. Metadon, sprøyterom osv snek seg inn. Så: langsomt, langsomt sleses også Norge inn i den moderne narkotikapolitikken, kicking and screaming. Vi er ihvertfall på vei, og *det* er en stor seier!

Nytt jaktforbund melder sesongstart

Herved meddeles at Futurum Jaktlag er offisielt stiftet. Futurum Jaktlag (FJ) er en ideell organisasjon som har som mål å utjevne biotopiske forskjeller i norske naturlige habitater, gjennom kontrollert bestandsregulering og – i siste instans – nedslaktning.

Særlig vil vi rette søkelyset mot en av artene som i de siste hundre årene har forrykket naturens balanse, nemlig det kjente skadedyret **Sauebonde** (Homo Ovis), samt jobbe utad både politisk og praktisk for å øke oppmerksomheten rundt dette utstrakte problemet. Vi akter også å foreta reguleringer i andre bestander, både i urbane og rurale strøk, men vårt første praktiske gjøremål nå er å innlede beskatningen av ovennevnte art.

Under gjeldende forvaltningsregler for norsk fauna, kan vi ikke se at en omplassering av en så stor bestand er praktisk mulig, og da denne arten allerede i lang tid har fått herje vilt med vår bestand av bl.a. ulv, bjørn, kongeørn og lignende, kan ikke Futurum Jaktlag annet en å anbefale en massiv nedslaktning i sentrale forvaltnings-områder

Vi har ved nitidig lobby-arbeid gjennom uoffisielle kontakter endelig fått igjennom en relativt romslig fellings-tillatelse, og er i gang med å planlegge uttaket. FJ sier seg selvfølgelig villige til å bidra med ekspertise innen jakt, og ligger allerede i forhand-

linger med P4 om leie av helikopter til bruk i det nødvendige arbeidet. Det er en lang og vanskelig jobb som står foran oss, da jakten på Homo Ovis ikke er noen enkel sak, selv på vinteren i høy snø, men med bruk av helikopter og effektive utrydningsmetoder håper vi å ha senket bestanden med mellom 5 og 10 000 eksemplarer innen slutten av april. Det sier seg selv at denne jobben er for stor for en liten gjeng freakere med hagle, så allmøtet vedtok enstemmig å åpne klubben for nye medlemmer for på denne måten å organisere en *stor* gjeng freakere med hagle...

For informasjon om fellings-tillatelser samt utstedelse av jakt-kort, kontakt oss på www.ovomorte.now eller ring oss på 6666 6666. Sauebonde-jakta starter ikke før i februar, men tiden er allerede inne for innskyting av våpen og fjerning av skadedyr ved Aker Brygge. Vi regner med stor oppslutning, og det vil bli lett servering. Vi gjør oppmerksomme på at ved lags-aktiviteter i urbane strøk vil bruk av automatvåpen ikke være forenlig med jaktlagets profil.

**BY OG LAND – TANN FOR TANN !
INGEN ER FRI FØR SKOGEN ER FRI**

Hindring av metanol-testing dreper

7 mennesker er døde av ulovlig solgt kanespritt med metanol, hittil. Noen har funnet det lurt å teste spriten sin teknisk, for å avsløre eventuelt metanolinnhold. Det er åpenbart at dette kan redde liv.

Dagsrevyen meldte 9/10-02 at Labnett "etter press fra politiet" nå har sluttet å utføre testing av sprit.

Hva slags press, eller lovligheten av det, ble ikke nevnt. Trussel om siktelse for medvirkning til ulovlig spritmetsetning – hvilket ville skade bedriftens forretningsomdømme – kan være en gjetning. Uansett hersker det stor tvil om slik testing kan være lovbrudd.

Kloketen fra politiet i å hindre slik testing er også tvilsom. 7 døde så

langt – kanskje kunne de vært i live om testing hadde vært lettvtint å få utført. Det er innlysende at politiet ved å hindre testing kan gjøre seg skyldig i medvirkning til drap. Det bør være et stort tankekor.

Kan være er det viktigere for politiet å ta de skyldige i spritmetsetning, som i årevvis har lekt katt og mus med dem, enn å redde folk fra metanolskader. Skadde mennesker gir politiet spor. Uten skader, ingen spor...

Dette er i såfall et formål politiet må revurdere, utfra at det må være viktigere å

redde liv enn å ta spritsmuglere. Bare om denne prioriteringen er snudd til at det er viktigere å ta spritsmuglere enn å redde liv, blir det riktig å forhindre testing av sprit. Dette forteller i såfall om en alvorlig syk rusmiddelpolitikk.

Det er forsåvidt ikke nytt i Norge at rusbrukeres liv neglisjeres til fordel for kontroll. Ifjor hadde Norge 15 – femten! – ganger så mange døde av heroinbruk per innbygger som Nederland, der rusbruk er straffritt. Vi straffer og kontrollerer oss i hjel, bokstavelig talt. For det er "oss" og ikke "dem" rusbrukerne - få familier er foruten. Rundt 1/4 av Norges befolkning har brukt

illegal rus, viser statistikkene. Men da er ikke smuglerspritt regnet med.

Det nye er at denne drepende kontrollen også tas i bruk for ulovlig innførte partier av det lovlige rusmiddelet sprit.

Kanskje er ikke det så smart. Aksepterer vi at politiet presser lovlige laboratorier fra å utføre lovlige tester, aksepterer vi at ruspolitikken blir enda noen hakk mer drepende enn før.

Ole Ullern

Er det bare politiet selv som skal få lov til å vite hva de drikker seg fulle på, Killengren?

Fornuften seiret! ...for en gangs skyld

Jon Johansen – alias «Data-Jon», «DVD-Jon» – vant full seier i rettssaken mot medie-gigantene Motion Pictures Association og DVD Copy Control Association (!). Kampen dreier seg om hvor langt produsentene kan gå i å bestemme over hvordan kjøperen bruker en DVD-plate hun kjøper. Retten fant det ikke straffbart at Jon hadde vært med på å utvikle programvare for å kunne spille av en lovlige innkjøpt DVD-plate på PC-en sin. Programmet omgår brukersperren CSS som er innprogrammert på platene. CSS er imidlertid ikke noen kopieringsbeskyttelse, og hindrer heller ikke kopiering. Det er en avspillingssperre, som hindrer kunden i å spille av platen på selvvalgt utstyr. Retten ga altså ingen beskyttelse til slike monopolistiske krav, men tvertimot en viktig seier for oss kunder.

Men det er enorme pengesummer det står om i dette markedet, og industrien gir seg ikke så lett. Ønsket om kontroll gjelder også for programvare og musikk, som i dag er lett å kopiere for hvermannen. Problemet er jo, at når avspillingsprogrammet kan hente data fra platen, så kan også andre programmer gjøre det. Det finnes alltid en måte å omgå sperrer på med litt programmering, og her har vi lillebrødre hittil hatt et fortrinn framfor Storebror: det er få av dem, men millioner av oss – hvorav mange er dyktige programmerere. Som diskuterer og utveksler løsninger globalt, og gratis. Vi ønsker frihetskjemperne lykke til videre i kampen mot overvåking og kontroll!

Vi har totalrenovert nett-sidene våre! Axel har gått gjennom det hele, sjekket linker, ryddet og redesignet

www.gateavisa.no

100% håndkodet HTML!
Tidligere nummer i PDF-format. Værsgod!

epost fra USA

Det følgende er faktisk en sann historie.

Jeg er på flyplassen i Albuquerque klokka halv åtte om morgenen for å ta 9-flyet til Cedar Rapids via Denver. Jeg går inn i gavebutikken «Sagebrush» for å kjøpe en avis før jeg tar meg en kopp kaffe. Da jeg går fram til disken for å betale, er det en hyggelig ung dame bak kasseapparatet. Over henne, festet i et halvannen meter langt fiskesnøre, henger en batteridreven «flygende gris». Du vet, et sånt leketøy av plast med tøyvinger som flakser, summende rundt i en endeløs sirkel over hodet hennes. Vel, motoren i grisen er i ferd med å dø, og lager en svært irriterende høyfrekvent lyd. Jeg ser opp og kommenterer at det må da være en bealstning å stå under en sånn gris.

– Å ja, det er **grusomt**, og det blir bare verre.

– Hvorfor tar du den ikke bare ned?

– Jeg kan ikke nå den når den flyr.

– Vel, jeg har denne fiskestanga, og jeg kunne sannsynligvis få den ned for deg.

Jeg bærer nemlig på et halvannet meter langt fiskestanggetui.

– Det ville vært flott!

– Vel... kanskje jeg ikke burde... den kunne gå i stykker.

– Å, det gjør ikke noe om den går i stykker – det er jeg som er sjefen.

Så jeg vurderer banen til denne flyvende grisen. Ser meg rundt for å forsikre meg om at det ikke er noen unger i nærheten, ser etter et ledig sted der grisen kan lande, langer ut med fiskestangbeholderen og gir den gamle grisen et realt slag! Jeg treffer på første forsøk (jeg må innrømme at jeg er litt stolt over det – med en hånd til og med!). Den faller i gulvet, og

batteriene spretter ut. Jeg plukker opp grisen og gir den til henne.

– Beklager, det ser ut som den ble ødelagt.

– Å, **tusen takk**.

– Vel, OK, ingen ting å takke for.

– Jeg mener det, dette er virkelig flott! Takk igjen!

Jeg spaserer ut med avisen min etter å ha gjort dagens gode gjerning. Jeg rusler over til restauranten – får meg en kopp

kaffe, leser avisen, spiser en muffins. Det går en halv time.

Jeg kommer tilbake til avgangshallen, og setter ned baggen min for å ta ut datamaskinen min før sikkerhetssjekken da...

En politimann kommer bort til meg med et veldig bekymret uttrykk. Jeg ser opp og sier «God morgen, er det noen problemer?» Jeg tenker at kanskje skulle jeg ikke dratt opp laptop'en min i et så åpent område – kanskje ser det truende ut eller noe, gitt den spente situasjonen i Midtøsten.

– Jeg er ikke sikker på om det er noe

problem, men jeg har tenkt å finne det ut. Har du vært i gavebutikken denne morgenen?

– (lang pause) Ja.

– Vet du noe om en flygende gris?

– Ja... jeg tok den ned for sjefen der

– Vi har blitt informert fra butikken om at du ødela deres eiendom ved å knuse grisen med et våpen og så trampe på den og ødelegge vingene dens.

– Vel konstabel – jeg har muligens drept grisen, men det var fordi den unge damen ba meg om det. La oss gå og snakke med henne, jeg er sikker på at vi kan rydde opp i dette.

– **Nei** – Du blir stående her – ikke rør deg!

Det dukker opp to politifolk til, og tre -3- bevæpna nasjonalgardister i kammufasje-uniform kommer bort til oss.

– Vi har vært på utkikk etter deg i en god stund.

– Vel, her er jeg.

De får meg til å stå opp mot veggen, tar legitimasjonen min og flybilletten mine og sjekker meg i det nasjonale kriminalitetsregisteret, spør meg om jeg har noen tatoveringer eller arr, nekter å la meg ringe til flyselskapet for å fortelle dem at jeg **ikke** kommer til å rekke flyet (noe som fører til at avgangen blir forsinket fordi de må fjerne bagasjen min fra flyet når jeg ikke dukker opp). Politiet informerer meg om at jeg sannsynligvis vil bli tiltalt for ødeleggelse av eiendom, for å ha satt publikum i fare, samt andre føderale forbrytelser relatert til flyplass-hooliganisme.

Jeg ber om å få ringe en advokat øyeblikkelig.

De stirrer på hverandre... de ber meg om å stå stille, og de tre politifolka går sammen i en klynge litt unna. Nasjonalgardistene stirrer på meg med tomme blikk – mens de hviler hendene på pistolene sine. En av politimennene går inn i gavebutikken (og blir borte i 20 minutter). De andre åpner notisblokkene sine og skriver ned all viktig informasjon om meg. Radioene deres piper, og de klynger seg sammen igjen. Jeg overhører en eldre politimann som sier «det er sannsynligvis ikke ham».

Jeg blir etterlyst på høyttaleranlegget. Jeg gjør dem oppmerksom på dette, og den eldste politimannen sier noe i radioen sin om at «Geoffrey Lauer er blitt anholdt som mistenkt i gavebutikk-episoden».

Politimannen som gikk til gavebutikken kommer tilbake, og alle tre går sammen i en klynge igjen i 2-3 minutter. Til slutt kommer den elste av dem bort til meg og sier: «Eieren av Sagebrush har gått med på å ikke anmelde forholdet hvis du betaler grisen – på betingelse av at du **aldri** setter din fot i butikken igjen.»

Han kan se på ansiktsuttrykket mitt at jeg er i ferd med å nekte. Han forteller da at alternativet er en mye lenger forsinkelse, en møtedato i retten, en bot, samt utgifter til rettshjelp...

Jeg ser til venstre på de tre nasjonalgardistene i kammufasjeuniform som skuler stygt mot grise-gjerningsmannen – og til høyre på de to andre politimennene som stirrer olmt på galningen som er troende til å lange ut med fiskestanga si når som helst.

– Hvor mye koster grisen?

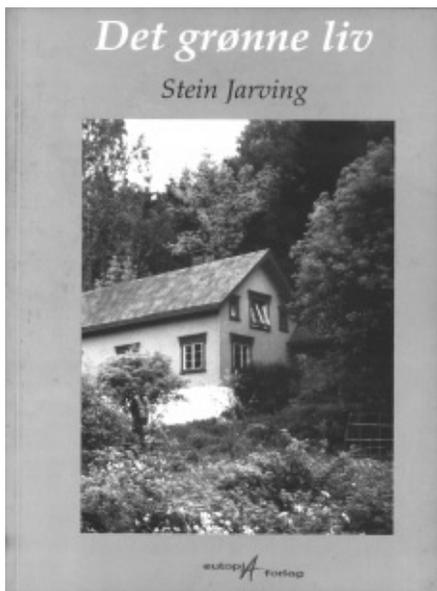
“Det Grønne Liv” ver 2.0

Stein Jarving er et begrep i norsk alternativ/undergrunnskultur. Fra de berømte 70-åra og fram til i dag har han ustoppelig vært opptatt med å finne mer miljøvennlige og menneskevennlige løsninger. Og det går som kjent an å ha minst to tanker i huet samtidig. Stein har alltid kombinert et fokus på de store perspektiver, sammenhenger og utopier, med et svært praktisk, ned-på-jorda-holdning, finne løsninger og overleve her og nå. Han har bodd ti år på jordbrukskollektiv, pusset opp tre forfalte småbruk og levd av grønnsaksdyrking i syv år. Han har oversatt og utgitt en rekke bøker og magasiner, og var bl.a. med på å opprette Framtiden I Våre Hender med Erik Damman. Han er nok en av dem som har bidratt mest til Gateavisas spalter, uten egentlig noengang å være med i redaksjonen. I vår svært lokale mytologi inngår han som en størrelse, noe litt svevende i bakgrunnen, “en av dem som kom før oss”.

Men Stein er fremdeles høyst konkret og aktiv. For snart 30 år siden kom hans bok “Det Grønne Liv” ut for første gang. Den handlet om hvordan man gjorde et nedlagt småbruk om til hjem, arbeidsplass og et godt liv for gode venner som ønsket å prøve ut livet på et jordbrukskollektiv. Men siden dengang har jo også Stein blitt eldre, og i denne oppfølgeren får vi se hvordan en familie kan skaffe seg et godt liv på et 25 mål småbruk, leve bra med lave inntekter og bli delvis sjølberget uten for store anstrengelser.

Det er ikke så vanskelig som de fleste av oss tror, spesielt ikke i Norge, som er et tynt befolka land med masse forlatte boliger og småbruk.

Boka gir konkrete bruksanvisninger på hvordan du finner et bra sted å leve, sjekker kvaliteten på det du skal kjøpe,

pusser opp et gammelt gårdshus på en enkel og billig måte til et moderne hjem. Halverer energiforbruket uten å fryse eller famle i mørke, lager ny brønn, bygger utedass inne uten stank og fluer, dyrker egne grønnsaker osv.

Vi får også en komplett oppskrift på hvordan du bygger et splitter nytt hus til tusen kroner kvadratmeteren, fullt isolert,

praktisk og behagelig. Plantegninger og fotos av huset under bygging, fulle materialister og dimensjoner. Det er bare å ta med seg handlelista og en lastebil til hovelieriet så får du deg nytt hus...

Her er selvfølgelig egne kapitler om energikilder og -bruk. Alle relevante alternative energikilder er omtalt, og veid opp mot hverandre med hensyn til miljøvennlighet, kostnader og arbeidsinnsats. Vi får også en ideskisse for et lavenergi-hus – et godt eksempel på hvilke muligheter som åpner seg når man tør å bryte med vanetenkningen.

Det var sikkert ingen ulempe for forfatteren å ha en solid ingeniørutdannelse bak seg, og 25 år som oppmerksom industriarbeider lærte ham hva som finnes av materialer, dimensjoner og byggetoder. De færreste av oss har en så heldig bakgrunn for å finne kreative løsninger på praktiske problemer, og nettopp derfor er det bra at Jarving har samlet sine kunnskaper og erfaring for oss på en lettest, oversiktig måte. Det er bare å gå i gang – hvis du virkelig vil skape deg et kult liv på egne premisser, så er det mulig. Kjøp boka!

Eutopia Forlag

Boks 48

4901 TVEDESTRAND

Tlf.: 3716 0477

eutopia@eutopia.no

www.eutopia.no

– \$9.99

– OK, jeg kjøper grisen.

To politimenn eskorterer meg (en på hver side) inn i butikken. Selvsagt er den opprinnelige ekspeditrisen **ingensteds** å få øye på. Jeg tar med en vannflaske og ber om at denne også blir lagt til regninga for grisen. En svært sur gammel dame tar pengene mine. Jeg spør etter en kvittering og motvillig gir hun meg en (der det står «Flyvende gris –\$9.99»).

Politimennene eskorterer meg ut og informerer meg om at de har ringt inspektøren hos United Airlines og fortalt dem om «oppførselen» min. Politimennene stiller meg opp mot veggen og klynger seg sammen med en svært lite blid United-funksjonær som veksler mellom å kikke på billettene mine og på meg og så tilbake på billettene igjen.

Så går hun av sted med billettene.

– Du blir nødt til å gå tilbake til billettskranken for å se om du kan få plass på en annen avgang.

– Jeg forsto i grunnen det da hun dro avgårde med billettene mine.

– Den griseknusingen var virkelig en dum ting å gjøre – var du ute og drakk i går?

– Nei – men du kan være sikker på at jeg kommer til å gjøre det i kveld!

– (smilende) Vel, du får komme deg vekk herfra så snart du kan – og hold deg vekk fra Sagebrush-gavebutikken fra nå av.

Jeg blir sluppet fri. Pakker sammen baggen min (jeg var i ferd med å ta ut ting for sikkerhetssjekken). Selvfølgelig skjer alt dette i **fullt** åsyn fra sikkerhetskoen, mens sikkerhetsfolkene har stirret på grisedreperen.

Jeg tar rulletrappa ned til billettområdet og går bort til skranken. Den veldig hyggelige fyren som sjekket meg inn tidligere smiler og sier «Mr. Lauer, hva skjedde, du gikk glipp av avgangen din!».

– Vel, det er en lang historie. Jeg tror din overordnede har billettene mine, kan du gå å sjekke?

Han går inn på bakrommet og kommer ut noen få sekunder senere med et **veldig** annerledes ansiktsuttrykk.

– Hun prater med United Security i Chicago. Hun sier at du må vente mens de bestemmer seg for om du får lov til å fly.

Jeg venter i rundt 10 minutter. Ms. Lintell kommer ut og vinker meg bort til disken.

– Mr. Lauer, du har skapt **masse** problemer for oss denne morgenen. Vi måtte holde tilbake flyet og ta ut bagasjen din fordi du ikke gikk om bord.

– Vel, jeg ble på en måte stoppet av en stor gruppe bevæpnede menn...

– Jeg er fullt klar over hva som skjedde.

– Javel.

– Mr. Lauer, vi har sjekket din tidligere flyhistorie og kommet fram til at du får lov til å bli med på neste fly. Imidlertid, Mr. Lauer, må vi insistere på

at du betaler et gebyr på \$100, og du får ikke gå om bord med den fiskestanga.

– Hvorfor ikke? Har dere flyvende griser om bord på flyene nå?

Hun svarer ikke, bare stirrer kaldt på meg.

Jeg orker ikke krangle mer, så jeg betaler mine 100 dollar og gir fra meg mitt grisedrepende våpen. Mens hun hele tiden skuler stygt på meg, skriver hun ut en ny billett og gir meg en kvittering.

Da dette er unnagjort, går jeg utenfor og sitter på fortauskanten en times tid. Så går jeg inn igjen og går «rett igjennom» sikkerhetskontrollen (dårlig korttidshukommelse kanskje).

På flyet til Denver begynner jeg å bli mer og mer forbanna. Jeg kommer nå 8 timer forsinka til Cedar Rapids. Framme i Denver går jeg til skranken for United Customer Service og spør om å få snakke med en overordnet. Jeg forteller ham grisehistorien min, viser ham grisekvitteringen og spør ham om råd. Det jeg er mest redd for er at United har «merket» meg som en høyrisiko-passasjer i datasystemet. Han holder på å le seg i hjel (det samme gjør alle de andre kundebehandlere der) og ber meg om å sette meg. 15 minutter senere kaller han meg tilbake, refunderer mine \$100, oppgraderer meg til første klasse og gir meg en oppriktig unnskyldning. Han sier at han ikke kan finne noe om hendelsen i datasystemet og foreslår at jeg saksøker ræva av flyplasspolitiet og gavebutikken.

Det har jeg ikke energi til. Men heretter kommer jeg garantert til å skule stygt hver gang jeg hører uttrykket «når griser flyr».

Alternativt Midt-Norge

Matlaus Bokkafé på Svartlamon i Trondheim har begynt å gi ut en liten newsletter, **Matløysa**. Den inneholder små artikler, en aktivistkalender for Trondheimsområdet, og omtaler av et utvalg bøker fra kaféen, nye og eldre. Så vidt vi skjønner, er dette tenkt å erstatte katalogen. Har du en artikkel, eller en aksjon/happening du mener at også andre trøndere bør være med på, så send dem en melding.

IVAR MATLAUS BOKKAFE

radikale aviser...div. alternative bøker...MUSIKK...
videoutleie...KJØER...gratis kaffe og mere

ÅPENT 14 –18
man–fre

Strandveien 23
Svartlamon

7042 Trondheim

www.ivarmatlaus.motkraft.net/
ivarmatlaus@c2i.net

Gjør-det-selv Hampeskokrem

For de hardbarka chillumrøykerne kan det anbefales å bruke rensekluten noen drag over sko; Resultat blir blanke og tørre sko som overdøver lukta fra tærne!

Hva med å vaske tærne innimellom?
Red.

Røyk & Reis til Kina

Singapore, Malaysia, Thailand – og Tibet?

From: arpad
To: gateavisa@senswave.com
Subject: Singapore og Kina
 – noe å røyke?

6 måneder i Singapore, bra for lungene. Ingenting å røyke på. Men man kan ta en kjapp tur over broa til det cannabis-vennlige Malaysia (joda, de har dødsstraff for det, men alt er relativt...). Eller være glad for de frihetene du faktisk har. Frihet til å ...hmmmm...

For dop finnes i Singapore også. Det finnes folk, eventyrlystne og modige (gjerne og dumdristige) som er ustoppelige. Som den 23-år gamle tyske dama som ble tatt i år med over 500 gram pot. Det er automatisk dødsstraff for alt over en halv kilo, så det så ut som hun skulle ende sine dager der. Men, smutthull over alle smutthull: Beslaget inneholdt mindre enn 500 gram aktivt stoff, så nå har vår heldige unge venn bare tjue år eller så å se fram til, i en celle i Singapore. Diplomati er flotte greier – dette ville aldri skjedd hvis hun var Malay (men ikke si at jeg sa det, for i Singapore har vi etnisk likestilling, *ellers!*) Det var forresten ikke hennes pot, det ble bare tatt i hennes leilighet. Men å være i besittelse av, eller bare være tilstede er visst det samme i Singapore.

Når det gjelder å rømme over til Malaysia, så glem alle gamle filmer du har sett, det er ikke så ille. Det er lett å kjøpe dop på alle de store turiststedene på vestkysten, fra Tioman Island opp til The Perthenian Islands. Så lenge du bare skal ha litt til eget bruk er det ingen som bryr seg. Men det er radikale muslimer på gang oppå nordvestkysten, to distrikter er kontrollert av PAS (Parti SeMalaysia – Islamic Party) som prøver å innføre Sharia-lovene. Kryss fingerne og be for at religionene ikke kommer i veien for å nyte den ganjaen som Gud så generøst ga oss!

Thailand er enda mer tolerant. Men igjen finnes det stories om “farangs” (utlendinger, dvs. oss) som har blitt bæret med langvarig kost og losji hos den Thailandske stat. Så lenge du holder deg lavt, og ikke planlegger å starte eget import/eksportfirma, går det imidlertid bra.

Et stykke lengre nord, nærmere bestemt det nordvestlige hjørnet av provinsen Yunnan i Kina, er et ypperlig reisemål. Svære elver, snødekte fjell, tropiske jungler, snadder god kinamat og overaskende godt øl. Hva mangler vel da? Joda, du kan finne det også. Vi er tross alt i Kina, så det hol-

des godt skjult, men man hører rykter og får stadig små tegn (f.eks. skilt på kafeer som sier “Drug consumption not allowed” (alltid et sikkert tegn!)). Men så plutselig ut av det blå, *ganja pancakes* – på en frokostmeny av alle ting. Jeg trodde ikke mine egne øyne, så jeg ba om å få se denne mystiske ingrediensen “ganja” (hvem veit, “ganja” høres ut som mange andre kinesiske ord, som jeg heller ikke for-

står). Men faktisk, det var ekte saker. Type mat-kvalitet, som kan mikses inn med godt resultat, men ikke er noe særlig å røyke. Men fortvil ikke, for der det er røyk er det ild.

Dette er alt for denne gang, og deres medarbeider går over til vannmelon-shake og en liten drink ved solnedgangen...

From: arpad
To: gateavisa@senswave.com
Subject: Still alive!

Mot bedre vitende fulgte jeg en Lonely Planet guide-bok, siden jeg hadde lyst til å se mer av Kina. Den #@!* boka sa at september var den beste tida å dra på. Det stemmer hvis man liker regn og dritvær.

Tibet var en mulighet, men det er

fremdeles for dyrt å komme seg dit. Det vennlige kinesiske turistbyrået melker den kua for alt den er verdt. Det er nok av folk som er villige til å betale 300 george washingtons (ca. 2250 NOK) for enveisillet til Lhasa. Vi kommer til å prøve å snike oss inn, men oddsene ser ikke så bra ut. Det sies at de har noen hunder i Tibet som kan lukte en utlending på mils avstand – og etter noen uker på en

utrolige hastighet av 20 km/t. Ahh. Så enten blir det bare masse humper og støv og leire, eller også vakre fjellpass. Håper på det siste, vi fikk nok leire og skitt forrige uke i Tiger Leaping Gorge. Vi brukte 5 dager på en fjelltur som kunne vært unnagjort på én, men vi måtte prøve å unngå regnet – det var nok med søla, og eselmokka. Høres kult ut, ikke sant?

Faktisk så er det et kjempekult sted, du kan lett bli der en uke, særlig siden det er små pensjonater overalt. Så etter 3 timers plasking i søle, får man rikelig belønning med pannekaker og – mmm – kjempegod kinesisk mat. Og det har virkelig vært bra de siste ukene, masse god mat. Tenkte jeg skulle gå en del i fjellet og bli kvitt noen bilringer jeg anla i Singapore, men det virker som det alltid er en bolle vidunderlige stekte nudler i min vei... Det er ikke min feil! De roper etter meg! “C’mon porky, you know you want some... what’s a little fried rice anyway?...”

I denne delen av Kina har virkelig god smak – masse store hvitløksbiter, chilipepper og ingefær får alt til å smake godt (og jeg har ikke spurt så nøye hva det er alt sammen – så lenge de bomber det med hvitløk og chili er jeg fornøyd). Før Tiger Gorge dro vi rundt en ukes tid til noen backpackersteder, Lijiang og Dali. Det som er kult, er at selv om de har pizza og cappucino-restauranter, så er det flere kinesiske turister enn vestlendinger her. Dette er det første gjennomførte turiststedet jeg har sett i Kina. I Thailand, f.eks. kommer du lenger med svensk enn thai...

Vel, de neste ti dagene må vi unnvære vestlige gleder som varme dusjer og banan-milkshaker, og gå tilbake til en streng nuddel/ris-diett, siden vi skal ligge skjult i en lastebil på vei til Lhasa. Eller snike oss langs grensa opp til Chengdu. Denne ruta tar oss opp på 4000 m høyde, og området var en gang del av Tibet så det blir sikkert interessant. Bortsett fra at det ikke går så veldig mange busser opp dit, og ikke alle helt fram heller.

Chengdu blir paradisisk etter den reisen, ihvertfall såpe og varmt vann. Deretter åker det tilbake til Thailand for å øve på svensken min og drive litt dykking, før jeg må tilbake til Singapore, den virkelige verden, arbeid, myndigheter, rene gater, matboder (jaaaa, mer kinesisk mat!) og dyr øl.

kinesisk lastebil, med omveier rundt de mange vaktpostene, har nok denne utlendingen opparbeidet seg en godt merkbar odør.

Men, det har vært en kul reise, på tross av været så langt. Akkurat nå er vi i ShangriLa (he, he, hvorfor skulle man da reise videre?). Yesss, den driftige turist-propagandaen har bestemt at dette skal bli det store turiststedet. Og derfor må de stakkars innbyggerne tåle en masse byggeprosjekter, omkjøringer og jordras. Men bortsett fra alt dette, så er landskapet fantastisk, masse fjell og slikt. Og det blir visst enda bedre lenger opp. Jeg håper virkelig det, for den neste bussturen tar 8 timer, 168 kilometer til så nær Tibets grense en utlending lovlig kan komme. Hvilket raskt omregnet betyr at vi kommer til å suse avgårde i den

Cao-Dai

Nyreligiøsitet i Vietnam

Vietnam er et lite land med en stor religionsrikhet. I dagens kommunistiske Vietnam finner man både taoister, buddhister, konfusianere, katolikker, marxistiske ateister, spiritister, samt lokale stamme- og natur-religioner.

En vietnamesisk nyreligiøs bevegelse ved navn Cao-Dai blander alle disse tingene. Konfusianisme, taoisme, buddhisme, katolisisme, spiritisme, og animisme blir her kjørt sammen. Men Cao-daismen tar steget ett skritt lengre: de inkluderer vestlige, sekulære ikoner i sin religion; Winston Churchill, Charlie Chaplin, Joan Of Arc, Lenin m.fl. er bare noen av de vestlige personlighetene hvis ånd søkes etter i spiritistiske seanser.

Cao-daistenes hovedkvarter er i Tay-Ninh, 100 km fra Saigon. Deres viktigste sentra er i Mekong-deltaet. Sekten har omkring 1000 templer og opptil to millioner tilhengere. Deres grunnlegger var den karismatiske personligheten Ngo Van Chieu (1878-

dette fulgte også misjonsvirksomhet, hvor romersk-katolske misjonærer la seg i selen. De må ha jobbet godt fordi arven etter dem er tydelig - Vietnam har idag den største kristen-minoriteten i hele Asia nest etter Filippinene. I Vietnam, som i sør-Amerika og Karibien, har vestlige koloniherrers kristendom blitt kjørt sammen med lokale stammereligioner.

Religionen

Cao-daismens religiøse kjerne er spiritisme. Spiritistiske seanser er reservert for utvalgte medium oppnevnt av prestehierarkiet og praktiseres separat på bestemte

tidspunkt. Her søkes kontakt med åndene til lokale, store personligheter i vietnamesisk historie, men også åndene til semittiske Jesus, muslimske Muhammed og indiske Buddha blir påkalt. Men det unike ved Cao-daismen er at de inkluderer sekulære, vestlige ikoner i religionen sin. Her er vestlige ikoner som Joan of Arc, Victor Hugo, Lenin, Winston Churchill og Charlie Chaplin m.fl. inkludert. Cao-daistene mener at disse menneskene har skuet inn i det skjulte kosmos med sin unike persepsjon og åndelighet.

Det vestlig-lånte kulturtrekket er også tydelig i hvordan Cao-dai sekten er bygd opp og strukturert. De har lagt seg opp etter en identisk modell av den romersk-katolske kirkes organisasjon. Cao-daistene opererer med et presteskap som er organisert helt øverst med en altbestemmende pave som godkjenner eventuelt bannlyser det som måtte være aktuelt. Etter dette følger biskoper, kardinaler og prester.

Fem enkle læresetninger danner basis for deres religion som tydelig avspeiler grunnleggende trekk både fra kristendom og buddhisme: ikke drep noe levende, ikke begjær, ikke lev over evne, ikke fall i fristelse, ikke lyv. Disse enkle budene utfylles med ritualer som gjennomføres fire ganger daglig i deres templer. Disse ritualene

innebærer bønn, messe, enkle offer som te, røkelse og vin utført i streng seremoniell stil. Overseeren for dette i templet er selve Cao-daismens symbol: et altoverseende guddommelig øye plassert overfor templets alter. Streng puritanitet, med askese og vegetarianisme er påbudt.

Denne religions genialitet er at den smelter sammen tre ting i ett: aristokratiets religion og filosofi, den lokale folketro med overtro, spiritisme og naturtilbedelse og vestlig kristendom. Altså en religiøs lapskaus som er særdeles velsmakende for mange vietnamesere.

Historie

Blandingen mellom praktisk religion og utøvende politisk virksomhet finner vi overalt i verden. I cao-daismen tilfelle er deres politiske engasjement en merkelig historie om politisk opportuniste. Cao-Dai representerte i sin begynnelse noe nytt og kjærkomment. En undertrykt befolkning hilste den velkommen i en situasjon hvor franske koloniherrer hadde fortrenget den sosiale orden av konfusianisme og hvor buddhismen holdt på å visne bort. Cao-Dai ble en bondebevegelse for de fattigste og ulærde, noe som ga den et nasjonalistisk preg. Dette falt de franske koloniherrere tungt for brystet. De ble også avvist av ortodokse buddhister på grunn av sin eklektiske trossammensetning.

Cao-Dais tilhengerskare økte dramatisk på 1930-tallet og hadde en stund over en million tilhengere som da tilsvarte en åttendedel av befolkningen i Sør-Vietnam. Cao-Dai støttet

Japan på 40-tallet da Japan okkuperte Indokina, som et ledd i Cao-Dais nasjonalistiske kamp mot franskmennene. Dette gjorde sitt til at Cao-Dai kunne etablere sin egen hær, hvorpå de utgjorde et viktig ledd i vietnamesisk politikk. Men på 1950-tallet begynte ting å gå galt for Cao-Dai. Etter først å ha støttet statsminister Ngo Dinh Diem, vendte Cao-Dai seg mot ham. Diem reagerte spontant med et mottrekk: han oppløste Cao-Dais hær og tvang sektens pave, Pham Cong Tac, i eksil. Etter dette politiske slaget under beltestedet var sektens velmaktsdager over. De støttet amerikanerne under deres intervensjon i Vietnam på 60-tallet. Da amerikanerne trakk seg ut i 1975, skiftet de plutselig lojalitet overfor Nord-Vietnam. Dette hjalp veldig lite. Etter 1975 ble Cao-Dais landområder konfiskert og dets lederskap sterkt svekket.

Ette vinglende politiske engasjementet samt opportunistiske atferd må sees på i tilknytning til Vietnams bakgrunn. Som tidligere kolonistat og offer for forskjellige kolonimaktters vrangstyre, har man lært seg å spille på flere strenger for å overleve. Men i en tid med raske forandringer og turbulente statsskifter kan denne politiske fleksibiliteten og religiøse mobiliteten snart bli ens verste fiende.

Cao-Dai i dag

Hvilke forhold det er mellom religion og stat i dagens kommunistiske Vietnam er usikkert. Like usikkert er det angående Cao-Dais situasjon. Men det er ihvertfall sikkert at sekten har spredt seg omkring i verden. Det finnes idag ca. 20 Cao-Dai sentre omkring i verden, startet opp av vietnamesiske flyktninger. Begynnelsen på en verdensreligion? Man vet aldri.

1932). Chieu hadde studert både østlig og vestlig religion og var embedsmann for det franske kolonistyre. Spiritisme var hans hovedstudium. Chieus venner holdt seanser hvor de prøvde å mane frem forskjellige ånder og vesener. Under en av disse seansene fikk Chieus gruppe en åpenbaring idet et vesen trådte frem for dem. Dette vesenet som kalte seg Cao-Dai opplyste gruppen om det som senere skulle bli grunnlaget for deres tro. Denne opplevelsen ble avgjørende for Chieu og hans gruppe av spiritister. 18 november 1926 ble bevegelsen innviet med en dramatisk seremoni som trakk femti tusen tilhørere.

Cao-daismens er veldig mye et typisk produkt av vietnamesisk historie. Vietnam har gjennom tidene vært erobret av Kina flere ganger. Under kinesisk herredømme ble buddhisme, taoisme og konfusianisme introdusert til Vietnam. Istedenfor å velge en tenkemåte eksklusivt fremfor andre, ble forskjellige trekk fra hver tenkemåte lånt til forskjellig bruk. Taoismen ble brukt til kontemplasjon og transcendent spekulasjon. Konfusianismen ble stående for moralsk og etisk lære hva familie- og borgerlig liv angikk. Buddhismens lære ble gjeldende for utdanning og livssyn.

I rennessansetiden oppdaget europeerne den østlige verden. Med

Det er lenge siden fotografen, forfatteren og filmprodusenten Karoline Frogner har latt seg intervju. Forrige gang hun skulle ta imot en journalist var det den kulørte ukepressen som banket på døra. Blant annet ville de høre hvaslags badeskum hun brukte. Siden da har hun sagt nei takk til å la seg intervju.

NÅR BARNET BLIR DEFINERT SOM FIENDEN – ET PORTRETT AV KAROLINE FROGNER

Media er med på å ufarliggjøre sterke kvinner: Åsne Seierstad ble nylig presentert under overskriften “Nå fortjener jeg en Gucci-drakt” (etter hjemkomsten fra Afghanistan). Likestillingsdirektøren ble intervjuet av Dagbladets magasin mens hun var på shoppingtur i Bogstadveien.

Nå var det hverken badeskummet eller klærne til Karoline Frogner vi var interessert i, men hva hun hadde å fortelle oss. Vi har en sterk mistanke om at det var derfor hun sa ja til å la seg intervju.

EN KONTROVERSIELL STEMME

Frogner er utdannet fotograf. Hun har jobbet som pressefotograf i Palestina og Kurdistan, og har skrevet flere bøker. Parallellt med dette har hun også arbeidet med film. Fra begynnelsen av 90-tallet har hun hatt regi på egne filmer.

Karoline Frogner er født i 1961 og vokste opp i kunstnerboligene på Bøler i Oslo. Hun var tidlig politisk aktiv. Som fjortenåring var hun med i Rød Ungdom, men allerede femten år gammel forkastet hun ml-bevegelsen. Blant annet til fordel for lesning av Leon Trotskijs idéer. Men da hun oppdaget at trotskistenes holdninger ga aksept for mord på uskyldige bønder i Sovjet-tiden “fordi de ikke var arbeidere”, brøt hun også med dem. Siden da har hun ikke tilhørt noen politisk bevegelse. Tidlig på 80-tallet var hun i det autonome pønkermiljøet i Oslo. Hun har vært husokkupant både i Oslo og i kunstnerbydelen Kreuzberg i Berlin. Siden den tid har hun etablert seg som en dyktig og allsidig dokumentarfotograf, forfatter og filmskaper.

Prosjektene hennes har vært mange og sammensatte, og det er ikke mulig å sette Karoline Frogner i noen bås. Tvert imot har hun fått kritikk fra omtrent alle ulike politiske fløyer, som har funnet det vanskelig å plassere henne i det politiske landskapet. På grunn av dette har hun blitt sammenlignet med Jens Bjørneboe. Det tok hun som et kompliment. Av forbilder hun har hatt nevner hun navn som Emma Goldman, Arthur Koestler og Hanna Arendt.

Mange av prosjektene hennes har mottatt priser – og opptil flere har blitt tiet ihjel av pressen. Dette sier noe om spennet i produksjonen hennes, og om at endel temavalg har vært kontroversielle. En stor del av prosjektene hennes handler om mennesker som enten tilhører folkegrupper som er statsløse eller på flukt. Hovedfokuset hennes er rettet mot situasjonen for kvinner og barn. Hun dokumenterer deres situasjon, og beskriver den samtidig i lys av den historiske og politiske bakgrunnen. Dette er noen av temaene hun har jobbet med: Intifadaen (palestinernes opprør), kurderne, norske kvinner under 2. verdenskrig og flyktningekvinner i Norge idag. For tiden jobber hun med et prosjekt om behandlingen av taterne i Norge, som ventes ferdig i løpet av vinteren 2002/03.

Både fotografiene, bøkene og filmene har som fellesnevner at de går tett innpå enkeltpersoner. Alle har en historie å fortelle. Karoline Frogner gir dem et ansikt og en stemme. Samtidig viser hun de samme menneskenes forsøk på å skape seg en hverdag i krigssituasjoner eller på flukt. Hun fokuserer på urett som blir begått – men

“Hvorfor er jeg opptatt av palestinerne? Når jeg blir spurt, svarer jeg at samvittigheten min er det. I 1914 - 15 ble en halv millioner armenere massakrert av Tyrkia. Frithjof Nansen talte deres sak og var fortvilet over Folkeforbundets mangel på innsats: “Har det virkelig alt til hobe vært bare ord? Og Folkenes Forbund, har da heller ikke det følelsen av ansvar?” Noen kritiske røster hevder at denne mangelen på reaksjon åpnet muligheten for Hitler til å drepe seks millioner jøder. Man lot det skje igjen at et folk som ikke hadde en stat til å forsvare seg måtte gå til gasskamrene. Vi vet ikke hvor mange sigøynere som ble utryddet av nazistene, men vi vet at tallet er stort. Det dreier seg om millioner. De har ikke fått noen egen stat, og de mangler ennå talsmenn i internasjonale fora. Må man ha en egen statsmakt for å telle med i verdenssamfunnet, eller i FN?”

Hvorfor reagerte ikke verden sterkere da Saddam Hussein i 1988 drepte seks tusen kurdere med giftgass? Massakren fikk uhyggelig liten oppmerksomhet da den skjedde. FN tok ikke affære. Det ser ut for meg som om folkegrupper som ikke har noen egen stat, men som tyr til vold som en reaksjon på den undertrykkingen de utsettes for, blir definert som terrorister. Jeg er ikke imot å bruke terroristbegrepet, men jeg synes det er tankevekkende at det ikke rammer stater som gjør de samme overgrepene i stor skala.”

Fra innledningen til *Intifadaens barn*

også på det håpet som finnes under selv de mest umenneskelige forhold.

STATSLØSE FOLKEGRUPPER ER UTEN RETTIGHETER

Det hele begynte under en reise til Egypt i 1989. Prosjektet hun dro dit for å jobbe med var kulturhistorisk – om en kvinnelige egyptisk farao ved navn Habsetsut. Istedet førte et møte med palestinske flyktninger i Kairo henne ut på en reise som skulle resultere i en billedserie om Intifadaen, palestinernes opprør mot Israel, og besøk i de okkuperte områdene på Gaza og Vestbredden. I 1991 kom boken “Intifadaens barn”, og hun reiste siden rundt med et lysbildeforedrag om samme tema. Samme år kom også filmen “Gud velsigne barnet”, om palestinske barn som leker krig. Reisen til Palestina kan sies å danne plattformen for et av de sentrale temaene som Frogner også

senere har jobbet med: folkegrupper som er statsløse og som derfor ikke har noe offisielt talerør i de internasjonale fora.

KVINNEPERSPEKTIV

Da “Intifadaens barn” kom, var Karoline Frogners vinkling ny. Oppe på takene sto de mannlige pressefotografene og tok bilder av kamphandlingene. Karoline Frogner gikk (som eneste kvinnelige fotograf) ned fra taket. Der banket hun på dørene og pratet med de som ville slippe henne inn. Hun tok bilder av barna, kvinnene og de gamle mennene. Hun gikk også inn på sykestuene og viste ofrene for bomber og skudd – og menneskene som jobbet der.

Noen av ofrene gjorde mer inntrykk enn andre. Frogner forteller om møtet med Rabina, en foreldreløs jente på åtte år. Jenta var på sykehuset fordi hun hadde

blitt skutt i hodet av en gummikule. En nabo fortalte hva som hadde skjedd med henne: “Hun bor i en flyktningeleir. Hun var på vei til butikken, da en soldat på ti meters hold skjøt henne rett i hodet med en gummikule. Hun har aldri demonstrert, ikke engang lekt intifada. Hun har ikke gjort noe som soldaten trenger å forsvare seg mot.”

I en landsby hadde ikke legen kunnet komme seg til sykestuen på flere dager på grunn av portforbudet. En ung kvinnelig sykepleierstudent overtok på eget initiativ legens jobb, for å forsøke å hjelpe alle de som satt i kø på legekontoret og ventet på en lege som ikke kom fram. Fra sykehusene har Frogner mange historier å fortelle om døende barn, og om mødre eller fedre som våker over dem. Disse barna har blitt skutt av israelske soldater. En gammel kvinne hun møter sier at det eneste hun kan gjøre er å be.

Det fantes også kvinner som forsøkte å gjøre noe med situasjonen de levde under. Hver torsdag møttes de i hagen til Røde Kors i Jerusalem, for å protestere mot vilkårlige arrestasjoner og mot fengsling av barn. Disse kvinnene ble kalt “De svarte enkene”. De hadde brødre, fedre og sønner i de israelske fengslene – noen også barn. Frogner skriver i boken: “Det er ikke mange opplysninger de får fra offisielt hold om hva som foregår i barnefengslene, men ryktene forteller om slag og spark og mangel på vann. Disse ryktene blir bekreftet av rapporter fra menneskerettighets-organisasjonen al Haq.”

Av de samme kvinnene får hun vite om konsentrasjonsleiren ANSAR 3 i Negev-ørkenen. “Før de fortalte meg om det, ante jeg ikke at Israel virkelig har en konsentrasjonsleir for politiske og religiøse fanger”, skriver Frogner i boken.

Under oppholdet i flyktningeleirene i Palestina oppdaget Karoline Frogner at hun skulle ha barn. Det sier seg selv at det ble en ekstra belastning å utsette seg selv for fare ved å oppholde seg i en krigssone i denne situasjonen. Hun oppholdt seg så lenge i området at hun etter hvert var synlig gravid. Dette slo positivt ut i møtet med de palestinske kvinnene – at hun var kvinne og kom til å bli mor på samme måte som de selv:

“De er svært opptatt av barn, og de jeg møtte da jeg var gravid, syntes endelig de hadde fått møte en skandinavisk kvinne som så normal ut. De er ikke bare glade i barn. Barna representerer også en trygghet for alderdommen. Desto flere barn, desto sikrere alderdom. Disse kvinnene er opptatt av barn, de er opptatt av å gifte seg, de er opptatt av fruktbarhet. De ser på barn som en gave. Deres kvinneideal er ganske annerledes enn vårt. Alt som minner om fruktbarhet blir fremhevet, og om man har en stor mage, så understreker man det med et fargerikt belte.”

FREMDELES AKTUELL, DESSVERRE

Selv om “Intifadaens barn” ble skrevet for snart 12 år siden, har desverre ikke problemstillingene den tar opp blitt uaktuelle – hverken i Israel eller andre land der det finnes politiske eller religiøse konflikter. Barna er de mest forsvarsløse ofrene for aggresjon, enten den er utført av regjeringer eller terrorister. Karoline Frogner tar barna i forsvar, og deres situasjon i krigssituasjoner er et tema hun kommer tilbake til gang på gang. Hun setter barna foran alle religiøse eller politiske ideologier: der hvor barn lider eller dør blir det begått en urett.

Det som gjør det spesielt å lese denne boken idag, er perspektivet det gir om man tenker på at noen av de barna som beskrives i boken nå har blitt voksne. Et nærliggende spørsmål melder seg: Er det intifadaens barn som er dagens unge selvmordsaksjonister i Israel?

De første to dokumentarbøkene til Karoline Frogner, “Intifadaens barn” og “En lidelse uten grenser” (om de kurdiske flyktningeleirene i Irak) består av tekst og bilder i samspill. Fotografiene i den siste boken er i seg selv sterke vitnesbyrd om det som skjedde med kurderne i Irak i 1991. Her fortelles det nære historier, og faktakunnskap flettes inn parallellt med bildene. Fotografiene

settes også inn i en historisk ramme. Karoline Frogner bidrar til å gi menneskene fra avisoverskriftene et ansikt og et navn.

Leseren blir først gitt det generelle overblikket, så presenteres “nærbildene” etterpå. Frogner er ute etter å formidle et budskap som går ut over fotomediet. Sånn sett overskrides fotografiets grenser i begge disse bokprosjektene. Det kan allerede her synes som om hun er på vei videre mot et annet medie der disse tingene er mer integrert, nemlig filmen. Og det er nettopp som filmskaper at Frogner har utmerket seg de siste årene.

EN FOTOGRAF OG FILMSKAPER MED BEVISSTHET OM EGEN ROLLE

I begynnelsen av “Intifadaens barn” skriver Frogner:

“Jeg reiste til Nabulus på Vestbredden. Der gikk jeg omkring med kameraet mitt i flyktningeleiren «Camp. no. 1» . Alle som hørte lyden av kameraet mitt når jeg fotograferte, snudde seg og gjorde v-tegn. (—) Ungene løp foran meg og viste vei til de første rutene som var blitt knust av kuler. En dame smilte til meg mens hun gjorde v-tegn. Plutselig hørte jeg skyting. Jeg løp mot stedet der skuddene var blitt avfyrt, men ble trukket inn bak en dør av en eldre kvinne. Hun kunne ikke engelsk, hun ristet bare på hodet og sa pang, pang.

“Dette var mitt første møte med de palestinske flyktningeleirene.” (Fra “Intifadaens barn”)

Senere i boken kan vi lese at palestinerne ble mer mistenksomme i forhold til å la seg avfotografere, siden fotografier tatt av vestlig presse ble brukt til å identifisere folk og førte til arrestasjoner. De unge mennene begynte å dekke seg til med fatah-sjalene. Og kvinnene sluttet å stå i vinduene og gjøre v-tegn. Ved ett tilfelle kastet barna steiner etter henne da hun forsøkte å fotografere dem. Frogner var seg imidlertid bevisst sin egen rolle som utenforstående vestlig observatør – hun tok kontakt med guttene og lovt dem at hun ikke skulle publisere fotografiene. Denne bevisstheten om egen rolle kommer også fram i forordet, der hun gjør det klart for leseren at hun har tatt parti i konflikten mellom palestinerne og staten Israel. Hun spiller med åpne kort, i møtet med intervjuobjektene og i kommunikasjonen med leserne.

Dette forlenger hun inn i de senere filmprosjektene. I filmen “Mørketid” bruker hun det som et filmteknisk grep at hun underveis i filmen “avslører” scenografien: Hun viser at skuespillerne er nettopp bare det: skuespillere. I “Stjålen tid”, bygget på novellen “En Ærkeskjelm” av Knut Hamsun, er tematikken at Frogner som filmskaper stjeler folks tid og får dem til å betrakte det hun selv styrer dem til å se. Hun tar blant annet i bruk håndholdte kamera på samme måte som enkelte TV-dokumentarer bruker, i “jakten på forbryterne”. Her har hun også, helt til sist i filmen, snudd kameraet mot seg selv.

Hamsuns novelle tar opp denne problematikken i forhold til ham selv som skribent og leseren - hvem er jeg som skriver dette, og hvorfor er du som leser interessert i å fråse i andre menneskers elendighet?

“MØRKETID – KVINNERS MØTE MED NAZISMEN”

“Mørketid” ble til i forbindelse med femtiårs-jubileet for den andre verdenskrigs slutt. Tidligere framstillinger av krigen og motstandskampen har hatt fokus på menn og deres erfaringer. Karoline tar for seg kvinners situasjon og rolle i motstandskampen her hjemme, men hovedtema er hva som skjedde med de kvinnene som ble tatt og sendt til ekstreme forhold i tyske konsentrasjonsleire. Noen av kvinnene som kom til leirene var mødre, de kunne ha med seg små barn – andre var gravide og måtte føde i leirene. I kvinneleiren Ravensbrück var det et bordell der kvinnelige fanger måtte “jobbe”. I tillegg er det med et intervju med en jødisk kvinne som var i Auswitz som barn.

“Mørketid” har en tredelt oppbygning: Den inneholder portrett-intervjuer med kvinnene, iscenesettelse av det de forteller om, og dokumentasjon fra leirene slik de ser ut idag. Filmen høstet utallige priser både i inn- og utland.

Karoline utga også en bok med samme navn. Mer enn filmen fokuserer boka på motstandskampen her hjemme, og kvinner som flyktet fra Norge.

Den andre verdenskrig, og jødernes Holocaust, er den hendelsen i europeisk og amerikansk historie som det har blitt laget flest filmer om. Det gjelder både dokumentarer og spillefilmer. Den mest kjente av disse er kanskje “Scindlers liste”. De fleste av filmene forteller en veldig forenklet historie, der alle jøder er “snille”, alle representanter for de allierte er “snille” - og alle tyskere er “slemme”.

Frogners film forholder seg til en annen tradisjon. Hun forteller at “Mørketid - kvinners møte med nazismen” plasserer seg filmhistorisk midt mellom to krigsdokumentariske tradisjoner. Den ene er for eksempel Renés “Natt og tåke”, som er bygget opp av arkivbilder. Samme regissør laget senere “Hiroshima mon Amour”. Den andre tradisjonen er representert ved f.eks. “Shoah”, av Claude Lanzman, som er ren fiksjon.

Dokumentarfilmen “Natt og tåke” tar for seg hvordan hele det industrielle mord ble organisert og satt i scene: Noen planla og sørget for byggingen av konsentrasjonsleirene. Arkitektene tegnet hus. Husene ble bygget opp. Toglinjene ble også planlagt og bygget ut. Mennesker sto opp om morgenen. De ble hentet og kjørt til togstasjonen. Lokomotivførerne startet opp togene, togene gikk. Togene fraktet millioner av mennesker. De ble fraktet inn til leirene. De ble drept. Hele Europa deltok i dette. Også Norge.

I Norge ble jødene arrestert av vanlige politimenn. De ble hentet av taxier, og fraktet til Blystadkaia ved Vippetangen. På Blystadkaia ble de ført ombord i “Donau”, et skip som gikk i transport mellom Norge og Tyskland. Fra Tyskland gikk reisen direkte med tog til Auschwitz. Her ble 432 kvinner, barn og gamle sendt rett i gasskammeret dagen etter ankomsten. Hele 40 % av det lille jødiske samfunnet som fantes i Norge ved krigens begynnelse ble utryddet på denne måten. Av de norske jødene som ble sendt til denne leiren, kom bare 28 mennesker tilbake, alle unge menn. Nazistene hadde hatt bruk for arbeidskraften deres...

Historien om de norske jødene var bare en av mange små brikker i et stort puslespill. Over hele Europa gikk togene fylt med “uønskede” mennesker til konsentrasjonsleire og utryddelsesleire: homofile, politiske fanger, fysisk og psykisk utviklingshemmede – og ikke minst jøder og sigøynere.

Renés “Natt og tåke” viste at det var franske politifolk som lukket dørene etter fangene. Et av de mest kjente klippene som ble brukt i filmen viser en ung sigøynere-jente: En politimann lukker døren til toget, og hun kaster et siste blikk ut av vognen før døren går igjen. Slik foregikk begynnelsen på hennes reise mot utsettelsen. På filmfestivalen i Cannes måtte René fjerne slike klipp for å få lov til å vise filmen. Dette er også interessant i lys av at det har vært en veldig sterk antisemittisme i Frankrike etter 11. september. Mange synagoger har blitt satt i brann, og selvom unge arabere i mange tilfeller har vært ansvarlige, er også den katolske delen av Frankrike en del av bakteppet når det gjelder en voksende antisemittisme som kommer til syne igjen i vår tid...

VIKTIG MED NYANSER

Karoline Frogner advarer mot generaliseringer. Det er viktig å skille mellom staten israel og jødene som enkelt-individer.

Hun tok tidlig stilling i konflikten i Israel, for det palestinske folket. Hun har imidlertid hele tiden vært klar over at det er staten Israels handlinger hun har kritisert, ikke det jødiske folket som sådan. I boken “Intifadaens

barn” kommer dette blant annet fram i kapittelet *De levde side om side*. Her beskriver hun Gamlebyen i Jerusalem slik den var før konflikten tilspisset seg, og hvordan det var da hun selv var der i 1989-91. Som illustrasjon til dette kapittelet har hun valgt et bilde av to ortodokse jødiske unggutter som løper i redsel vekk fra Klagemuren idet uroligheter er iferd med å ta til. Hun er fullt klar over at både jødiske og palestinske barn er ofre for voldsspiralen som bare øker og øker i regionen. Det hun kritiserer er at en stat, med et militærapparat i ryggen, går ut imot sivile.

BARNAS LEK

I filmen “Gud velsigne barnet” viste Karoline Frogner hvordan de palestinske barna lekte intifada. I “Mørketid” viser en av scenene hvordan barna i leirene lekte det de så rundt seg: Barna lekte gasskamre. En fikk rollen som tysk fangevokter, og kommanderte de andre barna ned i en tank før lokket ble lagt på. Etter en stund ble det tatt av igjen, og da lå alle barna som døde. De ble løftet ut av tanken av noen andre barn, og ble deretter stablet som døde langs gulvet. Barn over hele verden leker det de har rundt seg, det som er deres virkelighet.

I boken “En lidelse uten grenser” fra 1992 dokumenterer Karoline Frogner situasjonen for de kurdiske flyktningene i Iran. Det er en sterk beretning om situasjonen i en flyktningeleir som beskrives som urovekkende lik en konsentrasjonsleir: Den er for eksempel omgitt av piggtråd. Gjennom de ulike historiene kommer det fram hva kurderne har vært utsatt for, og da særlig barna. Menneskene som er i denne leieren har måttet flykte for å redde livene til seg og sine, men likevel kan ikke oppholdet i leiren bidra til å holde barna i live. Barnedødeligheten er høy og det er mangel på leger, medisiner – og ikke minst rent vann.

Karoline Frogners bilder fra leiren er lavmælte. Det er portretter av enkeltmennesker og familier. Av de 42 fotografiene dokumentere 26 av dem på en eller annen måte barns situasjon. I noen tilfeller viser bildene barn som er døende. Andre er portretter av foreldreløse barn. “Villhundene” blir disse barna kalt, der de streifer rundt i leiren uten å ha noen til å passe på seg.

Barna i leiren har sluttet å leke. Det er bare ett bilde i boken som viser lekende barn, og da har Karoline Frogner tatt det med fordi det viser et unntak: Det er de første barna hun har sett under hele oppholdet som gjør det som normale barn gjør all andre steder i verden.

“En lidelse uten grenser” rommer sterke bilder, særlig i sammenheng med teksten som ledsager dem. Frogner beskriver det hun ser rundt seg, og forteller samtidig om sine egne reaksjoner.

KURDERNE – OFRE FOR ET FOLKEMORD

Dette dokumentarprosjektet ligner i form og presentasjon på “Intifadaens barn”, men i Irak er volden råere. Frogner beskriver blant annet hva som skjedde i byen Kirkuk i Irak, der 16 barn ble tatt til side og skutt som en represalie for noe geriljaen hadde gjort. Ikke alle døde med en gang. De ble liggende og døde langsomt på torget i byen, mens foreldrene og andre ble tvunget til å se på. Ingen av barna overlevde. Frogners tolk kommenterte hendelsen på følgende måte: “Hvis et palestinsk barn blir skutt for å kaste stein på soldatene, (—) vil en hel kurdisk familie bli drept for det samme. Dere der ute i verden vet bare ingen ting om det.”

Menneskene i denne flyktningeleiren hadde ingen ting å dra tilbake til. Vi kan lese at fra bare ett distrikt som omtales i boken har 120.000 mennesker forsvunnet som sporløst. I forordet skriver Frogner: “Forfølgelsen av kurderne er vår tids folkemord. Det har pågått gjennom generasjoner, men er blitt verre de siste årene. Vi var opptatt av kurderne da vesten trengte dem under Golfkrigen.” Men da Karoline Frogner kom hjem med bildene fra leirene hun hadde vært i var den norske

– Kan du ta del i denne lidelsen du ser omkring deg? spør legen meg aggressivt, mens han sender ut flere av de uttørrede barna for å frigjøre sengeplass. Jeg svarer som sant er at det kan jeg ikke. Jeg kan observere den, og jeg kan prøve å fortelle om den til min verden der hjemme. Men jeg vet jo at mitt eget barn i Norge ikke kommer til å dø av underernæring.

Den sorgen som finnes inne i dette syketeltet, kan jeg ikke fatte. Bare en mor som har sittet og sett barnet sitt dø, kan fatte og ta del i den.

Norges Røde kors har satt opp telt. Disse teltene er fulle av barn. Det høres en hes lyd der inne, av barn som gråter. Ansiktene deres er rynkede som på gamle mennesker. De har ikke engang nok væske i kroppen til å produsere tårer når de gråter. (---)

Zainad jobber fra åtte om morgenen til midnatt med barna i teltet. Teltet er helt fullt. Hun ser på meg og sier: - Dette er liksom mitt telt. Det er jeg som har ansvaret for hva som skjer her, for om disse barna reddes eller ikke.

Hun kler av et av de nye barna som er kommet inn. Det er så avmagret at skjelletet synes gjennom huden. Jeg skal til å ta det klassiske bildet av det døende barnet, av den lille skinnbylten på vekten. Så kan jeg ikke likevel. Jeg legger fra meg kameraet og går ut og spyr istedet.

dagspressen opptatt av “nyere” saker...

Frogner kommer flere ganger inn på folkemord som ren strategi i krigføring. At det er sivilbefolkningen, og da særlig kvinnene og barna, som utgjør selve målet for krigføringen.

VOLDTEKT SOM STRATEGI I KRIG

Karoline Frogner kommer også inn på kvinners spesielle situasjon som redskap for seksualisert krigføring – å fornede kvinnene er å fornede mennene, fedrene og sønnene deres. Voldtekt blir brukt systematisk for å bryte ned moralen hos motstanderne. Noen av eksemplene som Frogner har med i boken sin er så brutale at jeg ikke orker å ta dem med i denne artikkelen. Det er grusomheter i klasse med Baneheia-drapene, men satt i system og utført av soldater. I Kurdistan blir kvinner og jenter systematisk voldtatt. Siden henges klærne deres opp, med blodflekkene godt synlig. Dette for at det ikke skal være tvil om hvem de er: Æresdrap er vanlig blant kurderne. Kvinnene “forsvarer familiens ære” gjennom sin kyskhets. Konsekvensen av en slik voldtekt er derfor i mange tilfeller at jentene siden blir drept av sine egne. Dette er ikke en enkeltsående hendelse. Liknende ting skjer i alle kriger, understreker Karoline Frogner. Overgrepene utføres av menn på begge sider av konflikten:

I arbeidet med filmen “Mørketid – Kvinners møte med nazismen” intervjuet jeg et titalls kvinner som hadde overlevd Hitlers konsentrasjonsleirer. En av kvinnene som ikke ble hentet ut av De hvite bussene, endte i en oppsamlingsleir. Hit kom de allierte soldatene, russerne om natten, amerikanerne om dagen. Noen av jentene ble med frivillig. Selv forteller hun om hvordan en eldre medfange la seg oppå henne for å skjule henne for de russiske soldatene. “Hvis vi ikke finner noen yngre, kommer vi tilbake til deg, gamlemor,” sa de. Om dagen kom en amerikansk soldat som prøvde å voldta henne da hun sto bøyd over et vaskevannsfat og vasket håret. Den gamle kvinnen kom nok en gang og fikk jaget ham. Hun kakket ham i hodet med en halvribbet høne. Kvinnene løp vekk sammen, og soldaten skjøt etter dem med skarpt.

Denne historien var det vanskelig å finne plass for under vårt femtiårs freds jubileum. Voldtekt er alltid en av krigens naturlige konsekvenser.²

Under terroraksjonen i teateret i Moskva i oktober dette året tok Dagbladet opp en av årsakene til at de kvinnelige tsjetjenske terroristene syntes å være de mest skruppelløse av terroristene: De hadde allerede blitt “vanæret” ved å bli voldtatt av russiske soldater, og hadde derfor ikke lenger noe å miste.

KRIG HANDLER OM Å HA KONTROLL OVER FRUKTBARHETEN

I 1990 laget Karoline Frogner kortfilmen "Plystring ikke tillatt", om tyskertøsene. Hun forteller at temaet ble fullstendig fortiet i de norske mediene. Hun fikk pris for filmen i Tyskland – "selvfølgelig". Den ble vist på kortfilmfestivalen, og hun fikk tilbud om spillefilm. Men selve temaet ble aldri tatt opp til debatt i de norske mediene. Filmen ble heller aldri vist offentlig i Norge, ved noen TV-stasjon. Tyskertøsenes rolle under krigen var og er fremdeles befangt med skam. Frogners vinkling var at det handlet var helt vanlige jenter, at det ofte var snakk om en forelskelse. Det passet ikke inn. Etter krigen var disse kvinnene internert på Hovedøya. De av kvinnene som flyttet med mennene sine til Tyskland mistet sitt norske statsborgerskap.

Et viktig aspekt ved dette var at mange av disse kvinnene hadde "fiendens barn". Krig handler også om å ha kontroll over fruktbarheten. Det er også derfor så mange kvinner og barn blir drept i krig, sider Karoline Frogner.

OPPTAKTEN TIL "MØRKETID"

Selv om krigsreportere står "utenfor" lidelsene og betrakter dem, er det mange som får traumer etter oppholdene i krigssonene. Karoline Frogner forteller:

- Da jeg kom hjem fra Irak var jeg ganske dystert. Det hadde gjort noe med meg å se så mange døde mennesker, spesielt barn. Jeg tenkte: Hva gjør jeg nå? Man kan selvsagt å begynne i terapi i en slik situasjon. Det gjorde jeg også. Men det jeg gjorde i tillegg til dette, var å ta kontakt med kvinner som selv hadde opplevd krigssituasjoner. Det ble begynnelsen til "Mørketid".

Hun fikk etterhvert mange kontakter med kvinner som hadde vært aktive under andre verdenskrig. Det var kvinner som hadde jobbet politisk, i motstandsbevegelsen, eller kvinner som hadde blitt forfulgt fordi de hadde jødisk bakgrunn. Noen måtte flykte til Sverige. Mange hadde sittet i leire i Tyskland.

Flere av kvinnene som var med i Hjemmefronten hadde vært politisk aktive også før krigen brøt ut. De hadde hatt kontakt med tyske politiske flyktninger som kom til Norge før krigen. Disse flyktningene kunne fortelle mye om Tyskland, og om hvilke metoder nazistene brukte. De hadde innsikt i deres tankemåte. Det var en tankegang som var totalt fremmed for de fleste nordmenn. Eller det ble avskrevet som løgn – man trodde ganske enkelt ikke på det de fortalte. Det samme gjaldt mange av jødene også. Da de ble advart var det mange som ikke trodde på det de ble fortalt. Det var utenkelig det ville skje i Norge.

Idag tror man jo heller ikke at man kan bli arrestert bare fordi man for eksempel er muslim, at det kan kvalifisere til å bli sendt avgårde uten lov og dom. Man vil ikke tro at noe sånt kan skje. Men det skjer desverre igjen og igjen.

DEN GODE TYSKEREN

Alle de norske kvinnene som Frogner hadde intervjuet til "Mørketid" hadde en historie å fortelle om "den gode tyskeren". De hadde alle møtt én person som hadde hjulpet dem. En lege, en sykepleier - en som hadde reddet barnet deres, eller hjulpet dem til å redde seg selv: "Du må ikke dø nå, barnet ditt trenger deg!"

Det var beretninger som ble viktige for henne, da hun skulle bygge seg selv opp: "De ga meg en mye større nyanse om hva mennesker kan være i krig, på godt og vondt."

En av kvinnene Frogner kontaktet var Edit Notowitz. Hun ringte til henne i Trondheim for å få et intervju. Notowitz var jøde, opprinnelig fra Ungarn, og hadde vært i Auschwitz som barn. Frogner fortalte henne at hun hadde laget filmen "Gud velsigne barnet", og var åpen sitt standpunkt i forhold til Palestinaspørsmålet.

Edit svarte: "Om det er jøder eller palestinere. Man skal ikke drepe barn".

Det ble mange sterke, og flotte, møter for Karoline Frogner: "Gjennom møtene med kvinnene jeg intervjuet til "Mørketid" fikk jeg både en historisk og politisk innsikt", forteller hun.

Karoline Frogner har sett konsekvensene av krig på nært hold; iform av døende og døde barn, og mennesker på flukt. Det hadde også kvinnene hun intervjuet til "Mørketid". Sigrid Heide sa:

"Jeg gråt da jeg på TV så flyene som bombet Irak. Jeg gråt også da vi kjørte i De hvite bussene vekk fra konsentrasjonsleiren Ravensbruck og inn i Berlin. Byen var totalt bombet." Hun så kvinner og barn som gikk rundt i ruinene og så etter overlevende. Da spurte hun seg selv: Er vi noe bedre - var det ikke dette jeg prøvde å kjempe imot? (—)

Sigrid Eide var kurer. Hun dro fra dør til dør for å advare norske jøder. "De ville ikke forstå. De trodde ikke de kunne være i fare her i Norge. Hvor mye forstår vi av menneskelig grusomhet som ikke rammer oss selv i øyeblikket? Det er alltid sivilbefolkningen som lider.

KRIG I VÅR TID – Å BOMBE FOR FRED?

I en kronikk i Aftenposten 19.04.99, under tittelen "Krig i vår tid – å bombe for fred?", skrev Frogner et innlegg i den daværende debatten omkring NATOs bombing i eks-Jugoslavia. Med bakgrunn i sine egne opplevelser av sivilbefolkningens lidelser i Kurdistan og Palestina gikk hun imot Norges og NATOs bombing.

"Nå har vi prøvd alt, de vil ikke forhandle, og daglig er vi vitne til krenkelse av menneskerettigheter. Et delt folk sitter i store flyktningeleirer, og de som er så heldige å få eksil i Europa, har ingen mulighet til å komme hjem igjen. Det eneste overgriperne forstår, er sitt eget makt-språk: en bombe.

Dette er ikke en uttalelse fra en UCK-soldat, ikke fra en kurdisk geriljasoldat, og heller ikke Kjell Magne Bondeviks appell til det norske folk. Vedkommende som prøvde å overbevise meg om bombers fortrefelighet, var en Hamas-tilhenger i Gaza.

Vi som har sett konsekvensene av bombing på nært hold, glemmer ikke resultatene så lett. En invalidisert barnekropp, et vansiret ansikt, fosforbomben traff et hus i Kirkuk i Irak en tidlig morgen. Moren prøver å vise meg hvordan hun forsøkte å slukke gutteansiktet med sine egne hender. Etterpå spurte hun om jeg hadde barn.."

Om og om igjen kommer Karoline Frogner tilbake til det som kanskje opptar henne aller mest, nemlig barna. Hun sier: "Når det gjelder barn i en krigssituasjon, så vekker dette konflikt. Det er noe vi kjenner igjen. De fleste av oss har egne barn, eller vi kjenner noen som har det. Vi vet at barn er hjelpeløse i en krigssituasjon. Men det er også et annet aspekt ved barn i krig; når man begynner å beskrive også dem som fiender. Vi så det i Tyskland, da nazistene begynte å beskrive små, jødiske barn som "rotteengel". Vi så det under krigen i Kosovo, i hvordan man begynte å beskrive serbere og serbiske barn som potensielle "terrorister".

"Psykologen Albert Bandura har sett på de psykologiske mekanismene som gjør terrorister istand til å utøve vold. Han mener at jo mer menneskelig offeret framstår, jo vanskeligere er det for terroristen å skade ham eller henne. Evnene til å se andre mennesker som mennesker og motstanden mot å utøve vold mot dem er en del av en normal kognitiv utrustning. Evnen til dehumanisering blir derfor en nødvendig del av en voldsutøvers forberedelse. Ved å frata offeret menneskelige kvaliteter frigjør voldsutøveren seg fra moralske skruper, og sperrer mot å påføre smerte minsker eller forsvinner. Språkbruk er viktig i dehumaniseringsprosessen. Ofrene omtales som dyr eller undermennesker. Jøder blir rotter, afrikanere blir aper, arabere blir hunder, asiater blir myldrende insekter; de lever og tenker som dyr; de gestikulerer og snakker bråkete og uforståelige språk; de parer seg hemningsløst og får altfor mange barn. Språklige mønstre hvor fienden omtales som dyr eller avfall går igjen som forberedelser til krigføring i de fleste kulturer."

Når det begynner, når barnet blir definert som "fienden" da er det duket for fokemord.

OVERLEVELSESSTRATEGIENE

v/ Kathleen Morley

KAROLINE FROGNER

Utdannet fotograf. Har jobbet med film siden 80-tallet. Regi på egne filmer siden 90-tallet.

TIDLIGERE PROSJEKTER:

- Palestinernes situasjon: Fotoutstillinger, lysbildeforedrag og en fotobok som dokumenterte palestinernes liv under Intifadaen (1989-91). Filmen «Gud velsigne barnet» om palestinske barn som leker krig.
- «Plystring ikke tillatt» (1990), om norske jenter som gikk ut med tyske soldater under 2. Verdenskrig
- Kurderspørsmålet – fotoserie og bok, «Lidelse uten grenser», om kurdiske flyktninger i Iran (1992).
- «Asil» (1994), en film om en dyslektisk jente som har problemer med å lære å lese, med en bok om samme historie.
- «Mørketid» (1995), en helaftens spillefilm basert på intervjuer av 10 kvinner som ble internert under 2. verdenskrig i en tysk og en polsk konsentrasjonsleir. Bok med samme navn.
- 1994/95 kom filmen «Kvinner og barn først», som handler om Karoline Frogners arbeid, i regi av Liv Sandvik.
- «Portrett av en nabo» (1997), bok der åtte kvinner som har kommet til Norge som flyktninger forteller om seg selv og sin hverdag i Norge.
- Har arbeidet med dokumentering av flyktninger/kunstnere fra det tidligere Jugoslavia. Det har blitt utarbeidet en helaftens dokumentarfilm, «Brev fra en skuespiller», men det ble ikke tatt noen produksjonsbeslutning fordi man mente det var for liten interesse i Norge for dette temaet (dette var før bombingene av Jugoslavia). Frogner har også gjort opptak av jugoslaviske kunstnere i arbeid, i et samarbeid med Kunsthøgskolen.

JOBBER FOR TIDEN MED:

En stor dokumentar om taterne i Norge, med en tilhørende bok. Utarbeider også spillefilmanus rundt samme tema.

13. februar 2003: Politi-razzia på Sletteløkka Aldershjem

Eldrekriminaliteten øker

I natt slo politiet til med en razzia på Sletteløkka Aldershjem i Oslo og beslagla to kilo hasj og fire hekto marihuana, som ble funnet bortgjemt i diverse puter, dyner, vesker, bager og låsbare skap. Politiet fant også en hel liten åker med hamp-planter i skogkrattet rett utenfor aldershjemmets område.

Brukerutstyr, bl.a. piper, chillumer og vannpiper, ble sendt til Kripos for DNA-analyse i håp om å kartlegge omfanget av misbruk på aldershjemmet og for å identifisere de skyldige. Alle pensjonister og ansatte må levere DNA-prøver til Kripos.

Anne Karin Hannevold, Oslo-politiets narkotikasjef, gir hundepatruljen hele æren for den vellykkede operasjonen. – Hundene var fabelaktige, sier hun. – Vi har arrestert fem pasienter, og to av de ansatte sitter i avhør.

Minstepensjonistenes forsvarer, Oscar Ihlebæk, er

imidlertid kritisk til razziaen og forteller at noen pasienter måtte få akutt behandling og medisiner etter å ha blitt stormet av 30 politifolk med skjold, køller, skarpladde våpen, skuddsikre vester og glefsende hunder. Han kaller det en overreaksjon.

– Ifølge pensjonistene, hjalp du politiet med å finne hasjen og marihuanaen etter at de gamle hadde betrodd deg sine hemmeligheter i håp om beskyttelse mot lovens arm. En underlig form for "forsvar" kanskje?

– Langtifra, sier Ihlebæk. – De gamle bør vite bedre enn andre at vi forsvarere alltid har et tett samarbeide med politi og påtalemyndigheter, og at det ikke nytter å lure seg unna. Først må alle kortene på bordet, tilståelsene må frem, og først etter det kan jeg forsvare dem i retten.

Opp til 95 år

Den eldste av arrestantene er en dame på 95 år. Hun hadde gjemt syv gram cannabis i nattkjolen sin, som hun hadde lagt under hodeputen. Etter den medfarten hun ble utsatt for med skrikende politifolk og glefsende hunder, måtte hun få legehjelp og medisiner før hun ble tatt med på stasjonen.

En 78 år gammel mann måtte sendes til legevakten for å pumpes etter at han hadde svelget all hasjen sin i fortvilelse fordi politiet blokkerte alle toalettene under operasjonen. Andre pensjonister gjorde i buksa fordi de ikke fikk lov til å gå på do. Politiet ville hindre at de skyllet bevisene ned i toalettet.

En sprek dame på 71 år ble veldig provosert og satte seg til motverge da politiet skulle kroppsvisitere henne. To muskelsterke mannlige betjenter holdt henne fast mens hun hylte og skrek, og en kvinnelig betjent grov i alle kroppens hulrom med gummihansker. Deretter brøt hun mentalt helt sammen og måtte sendes til psykiatrisk akuttavdeling på Ullevål. Legene reagerte på at den gamle damen hadde fått seg både en blåveis og en forvridd skulder, og at hun følte seg brutalt voldtatt.

– Det var kun selvforsvar fra våre folks side, bedyrer narkotikasjef Anne Karin Hannevold. – Hun sparket og slo helt vilt, og ingen hadde forventet at det skulle være så mye farlig kraft i en dame på over 70. Dessuten er det

helt absurd å syte om voldtekt når man bryter norsk lov. Da graver vi der det trengs enten man liker det eller ei.

– Hva med damen på 95 år som fikk et illebefinnende etter en så hard medfart av politiet, og som likevel ble lagt i jern og tauet? spør vi forsvarsadvokat Ihlebæk.

– Jeg forsvarer ikke politiets brutalitet, men denne fruen må da forstå at hun har seg selv å takke når hun velger å bryte norsk lov. Alder unnskylder da ingen.

Sterk økning i eldrenarko

– Vi registrerer stadig eldre narkotikamisbrukere, sier Hannevold. – Og dette er bare småtterier i forhold til hva vi kan vente oss fremover. Det vi ser idag er generasjonen til Allan Ginsburg og William Burroughs, som begynte med narko på universitetene i 1930- og 1940-årene. Beatles-generasjonen er allerede i 60-årene, og Rolling Stones bassisten Bill Wyman, en beryktet narko-misbruker, har nådd pensjonistalderen. Willie Nelson, som er nesten 70, er en av verdens mest berømte daglige marihuana-misbrukere. Litt av et forbilde for barn og ungdom! Om noen år får vi en "eldrebølge" av dem født mellom 1945 og 1965. Da blir nok narkotikaproblemet på aldershjemmene langt mer omfattende enn det er idag, mener narkotikasjef Anne Karin Hannevold.

Sosialfullmektig June Grimestad mener imidlertid at problemet også har en økonomisk side.

– Disse menneskene er stort sett minstepensjonister, påpeker hun. – Dette vil si at nesten hele trygden deres går til aldershjemmet, slik at de blir sittende igjen med ingenting. Det er vanskelig for pensjonister å få ekstrajobber idag, og trygdeetatens regelverk er dessuten svært firkantet. Omsetning av hasj og marihuana ser ut til å være en god løsning for mange. Det samme gjelder hamp-åkeren i skogkrattet. Gamle mennesker liker ofte å stelle med planter, spesielt når det kan lønne seg litt økonomisk også, uten at Trygdeetaten skal blande seg opp i det. De ansatte ved Sletteløkka Aldershjem har åpenbart hatt forståelse for dette og sett igjennom fingrene med det. Derfor sitter de nå i lange avhør hos politiet.

Aksjonen har også fått sterk kritikk fordi politiet gikk så hardt og brutalt frem. Noen av minstepensjonistene forteller at de fikk juling av politiet fordi de ikke var "samarbeidsvillige". Riksadvokaten var ikke tilgjengelig for kommentar.

– Det blir nok ikke reist noen tiltale mot betjentene, sier imidlertid Kripos-sjef Arne Huuse. – De oppførte seg som forventet, og slik de hadde fått ordre om. Man må forstå hvilken frustrasjon våre folk opplever når de blir steinvegget av disse hardkokte gamle kjeltringene. Vi har hatt Sletteløkka Aldershjem i sikte i årevis, og det har vært uhyre vanskelig å få tak i noe konkret informasjon eller bevis. Dette er folk som har holdt på med hasj

siden de var unge. Skaprøykere som har lurt både arbeidsgivere og politi i mange tiår. Det nytter ikke å infiltrere slike grupper. De selger kun til folk de kjenner som er over 40. Men 40-åringer selger til 20-åringer, og 20-åringer selger til mindreårige. Da gjelder det å komme gamlingene til livs for å røske opp kreftsvulsten med roten, mener Huuse.

Fulgte ikke vanlig prosedyre

Denne gangen hadde ikke politiet vært forsiktig nok til å bruke våte håndklær eller ulltepper for å unngå å sette merker på sine ofre. De ser ut til å ha mistet fatningen på veien og bare banket løs på noen av de mistenkte.

– Det hadde vel ikke nyttet så mye å prøve å unngå merker på så gamle mennesker, sier Grimestad. – Når man kommer opp i årene, blør man gjerne lettere, og ben- og armbrudd skjer langt hyppigere enn med yngre arrestanter.

Bydelsdirektør Elisabeth Beveney er enig med Grimestad. Hun legger ikke skjul på at hun er både sjokkert og skuffet over politiets fremtreden. –

Det er en skam å måtte si det, men jeg ser ingen hensikt i å anmelde forholdet. Alle slike anmeldelser blir henlagt i ren rutine. Derimot forventer vi at Trygdeetaten dekker hundre prosent av de helseskadene som politiet har forårsaket pensjonistene.

Minstepensjonist Ola Letthaugen forsøkte å følge med via politiradio og interne kontakter, men denne gangen sviktet systemet hans. –Vi trenger bedre teknologi, sier Ola. –Og for å få det, trenger vi penger. Hittil har det ikke blitt rare profitten av denne hamp-virksomheten.

Politibetjent Gunnar Trevold opplevde nattens aksjon som spennende, men syntes det var beklagelig at enkelte pensjonister ble banket opp. – Sånne gamle stabukker kan være så stygge i kjeften, sier Trevold. – Og når de er uhøflige og ulydige, vet vi aldri om de kanskje også kan bli voldelige og har våpen i puta og ikke bare hasj. Og da blir vi veldig nervøse. Det forstår nok riksadvokaten godt, og det bør pressen også forstå.

Tarjei Straume

Narkopøbelen er hardkokte folk

Blitz-demoen

29. januar

Musikken tunes ned og Marte fra Blitz holder appell for å oppildne folket før avreisen. Toget drar ut under allsang og faner, men etter noen meter skjer det. Allerede: Blålys. Sirener. Men det ser ut til at det bare er overdoseteamet som rykker ut for n'ete gang i dag. Toget med demonstranter ruller videre mot byrådsmøtet med høyrøsta slagord og "Leve Blitz"-rop.

Rådhuset er nådd, men toget stopper ikke. Det skal inn på bystyremøtet, som skal ta opp salg av Blitzhuset idag. Og hvem som helst kan komme å overvære et hvilket som helst bystyremøte som helst. Men dørene blir lukket og låst med det samme vaktene skjønner at demonstrantene vil inn for å overvære dette (for dem) så skjebnesvangre møtet i bystiresalen. Dermed blir en rute knust slik at en hånd kan lirkes inn på innsiden, låse opp, og åpne dørene for resten av folket som

står utforbi og venter spent. Folk begynner å hoste og harke. Myndighetenes korporlige straffeforvaltere har brukt pep-

perspray, og Blitzerne trekker seg bakover. Plutselig kommer politiet inn fra venstre med køller, spray og skjold. De sprayer og brøyter seg framover på sedvanlig måte, helt til de får opprettet et brohode helt nederst i rådhusoppgangen, ved hjelp av jernbarrikader. De som har

Musikken strømmer ut av vinduet på Blitz, mens 3-400 stykker samler seg utenfor for å gå mot Rådhuset. Sak: Byrådet vil selge Blitz, og ungdomskulturhuset frykter dermed å bli kastet ut fra sitt tilhørsted av kyniske profittjegere.

ansvaret for dressuren av politihester har disse med på kveldstur, og står oppstilt ute på høyrefløyen. Demonstrantene svarer politiet ved å kaste gjenstander, og ved å gå i nærkamp med diverse banner og flagg som de har båret på under marsjen. Igjen bruker politiet sin nye gass. Stein Lillevolden og et par andre avsluttet med forskjellige oppfordringer og appeller, for det meste om at demonstrasjonen skulle fortsette opp mot Stortinget.

Mission: Bigthing

Demoen gjorde helomvending og gikk sakte oppover mot Stortingsgata til lyden av hamrende trommer. Endelig fikk folk litt varme igjen. Ikke noe galt med gløden, men gradestokken var mørkeblå.

Foran Stortinget dukket politiet opp igjen. Men her oppe oppstår det ingen treffninger, avstanden blir for stor

mellom de som er med på demoen og lovens makt (bokstavelig talt). Det blir igjen holdt noen appeller, før nesa pekte mot Regjeringsbygget. Her sto politiet og pekte nese av demonstrasjonstoget, stadig i full grunnutrustning, akkompagnert av hundeglam, og nå og da klaprende hestesko litt lenger bak. Demonstrantene ble litt for nærgående, så nok engang ble det sprayet med pepperspray. Regjeringsbygget fikk ingen komme i nærheten av. Apell ble deretter holdt, og folk ble oppfordret til å møte 15. februar til anti-USA-terrorisme-demo. Norske F16-flysbombing i Afghanistan ble også nevnt i den avsluttende apellen.

Under høye "Leve Blitz" rop gikk alle tilbake til utgangspunktet, og her hadde musikken feida ut. Men Padda var åpen, så man fikk skyllet vekk sårheten i halsen.

Atle Waage

Slik blir du Blitzzer!

I det siste har avisene skrevet ganske mye om Blitzhuset og blitzere. Og for utenforstående må dette miljøet fortone seg som en rimelig homogen gruppe mennesker, der hovedaktiviteten består i å lage kvalm for politiet og politikerne. Og politikerne tar igjen; "Blitzerne har gått for langt, nå er det nok, kast dem ut!" "Javel, uffameg" tenker vel de fleste, hvis de i det hele tatt bryr seg. En liten oppklaring må til.

Hva er en blitzzer, og hvordan blir man en slik? Fritt tolket etter dagspressen og egne erfaringer:

En blitzzer er en person som går inn døra på Blitzhuset i Pilestredet 30c. Gå videre inn til høyre, meld deg som frivillig til å jobbe i kafeen, eller kanskje du vil bidra med å lage middag på "Mat ikke makta", Blitz' folkekjøkken, gratis mat på søndager. Eller på bokkafeen i andre etasje, eller du vil bli med i fotogruppa, eller lage radio, eller ha konsert, eller osv. Du er innenfor, en **blitzer**. Har politiet en grunn til å besøke området den dagen så får du blitzzerbehandling.

Du kan også innkalle til pressekonferanse utenfor Blitzhuset om et hvilket som helst tema og hvis pressen dekker saken, så vil tittelen "Blitzer" komme før navnet ditt (unngå dette ved å si at du er politiker/bolighai, og ta på deg dress!). Blir du med i en demonstrasjon mot salg av Blitzhuset, kan du bli slått til en ekte Blitzzer – eller bitt, eller gasset. I dagspressen, i aviser og på TV vil alle se deg, og alle vil få vite det: du fortjente det nok, for du var jo en Blitzzer.

Som blitzzer har du ingen demokratiske rettigheter. Åpne møter i demokratisk ånd er stengt for deg. For det kan hende du vil forstyrre, prate for høyt, kaste tomater, egg eller maling. Eller fordi noen er redd for at meningene dine ikke vil passe inn i sakene som vedtas. Det kan hende du er for uenig.

Du kan heller ikke demonstrere mot systemer som behandler individer eller grupper på en umenneskelig måte, for som blitzzer betyr ikke meningene dine annet enn bråk (les: stort oppmøte av politi med hunder, hester og tåregass).

Som Blitzzer har du etter politikernes mening ikke behov for et sted der du kan

være politisk aktiv, eller ha råd til å spise hjemmelaget vegetarmat. Eller få et journalist- eller teknikerkurs på Norges eneste kvinneverradio (RadiOrakel 99,3), eller i det hele tatt drive med ting som interesserer deg uten at noen nødvendigvis skal tjene penger på det.

Blitzhuset har holdt ut i 21 år, grunn tanken var at Oslo trengte et selvstyrt ungdomshus, og det har de klart. Uten Blitz hadde huset vært revet. Og som forfatter og filmskaper Karoline Frogner sa til meg: "Stein Lillevolden burde fått medalje! Uten ham og uten Blitzhuset hadde langt flere unge havnet under brua med en sprøyte i armen!" La Blitz få leve uten grådige bolighaier pesende i nakken!

Mrs. Pinkstupid

Stolt og ydmyk over å bli kalt blitzzer! En hedersbetegnelse jeg ikke fortjener, jeg er bare en sympatisør. Blitzere er folk som velger å jobbe beinhardt for andre menneskers rettigheter og som tør å prate systemet imot der ingen andre gjør det! **Leve Blitz!!!**

www.blitz.no

homepage.mac.com/humanitarian/BLITZ/PhotoAlbum14.html

Aktiviteter på Blitzhuset

- Anti-Fascistisk Aksjon: internasjonalt aktivistnettverk
- Kafe Blitz: vegetarkafe åpent man-fre 12-18
- Mat ikke makta: gratis veggismat hver søndag kl. 17 og utover
- Fange- og Mumiagruppa: jobber med fangestøtte og solidaritet.
- Jentegruppa: organiserer jentene på Blitz.
- Barnemakt: mobiliseringsgruppe.
- BlitzTrykk: non-profit trykkeri.
- Fotogruppa Gustavs øyne: dokumenterer aksjoner osv.
- RadiOrakel: kvinneverradio med daglige sendinger på FM 99,3.
- Bokkafe: bøker, musikk, buttons mm.
- Øvingslokale for fremmadstormende musikere.
- Konserter med band fra inn/utland.

NORMAL

www.normal.no

Mens vennene hans koste seg med amfetamin og lim, satte Jens Stoltenberg grensen ved cannabis.

Det gjør vi også.

- JA! Jeg vil bli medlem av **NORMAL**, og motta *På Høy Tid* 250/125,-*
- JA! Jeg vil bli støtte-medlem (men uten *På Høy Tid*) 100,-
- JA! Jeg vil spre saklig informasjon. Send meg ..... flyere/plakater/vervelister.

Diskret forsendelse. Alle opplysninger behandles konfidensielt.

* Halv pris for studenter og folk som soner cannabis-relaterte dommer

Du kan også melde deg inn på internett: www.normal.no
Eller sette riktig beløp inn på konto: 0535 38 57497

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr/sted: ..... Tlf.: ..... / .....

Fødselsår: ..... E-post: .....

Sendes til: **NORMAL, Hjelmsgate 3, 0355 OSLO**

SPORTEN

Vi hadde i lengre tid ønsket å øke aktivitetsnivået her i Hjelmsgate, men ikke visst helt hvordan.

Sport ble en naturlig løsning. Blitz hadde jo i sin tid Pausekameratene som spilte bedriftsfotball. Kanskje vi også kunne ha

et bedriftslag i en eller annen idrett. Det var bare å finne en idrett som passet oss. Fotball er jo som kjent best å på, i likhet med de fleste andre fysiske sportsgrener. Sjakk derimot passet bedre. Det har i en årrekke eksistert en halvåpen sjakkklubb her på huset, så det var nok av mer eller mindre tilregnlige sjakkspillere å ta

av. Vi meldte oss derfor på i bedriftserien i sjakk, også kalt Sjakkalliansen. Til vår store overraskelse var nivået mye høyere enn først antatt. En mengde spillere med godt over 2000 ELO poeng, to tidligere norgesmestere og en internasjonal mesbter. Siden våre eneste spillere med rating har henholdsvis 1975 og 1275 ELO

poeng, var det klart at her kom det til å bli tøft. Målsetningen ble raskt nedjustert til å unngå jumboplassen og nedrykk til den nystartede 3. divisjonen. En av våre deltakere bringer her en rapport fra kamphandlingene så langt...

Stor seier for Arbeidskollektivet!

Arbeidskollektivets bedrifter i bedriftserien i sjakk har til nå vært en blandet suksess. Etter en akseptabel start med uavgjort mot COOP ble det en smule nedtur med ren nedsabling fra våre erkerivaler Oslo Sporveier, sikkert kontrollører hele bunten. Med siffrerne 4,5 – 1,5 havnet vi dermed helt sist på tabellen og Sporveiene øverst. Første bordet ble enige om remis allerede etter første trekk og resten gikk rett vest. Kort sagt et alvorlig slag for vår kollektive selvfølelse. Følelsen ble ikke bedre av at undertegnede var den siste som ble ferdig med partiet, noe som førte til at resten av sporveisjævlene hang rundt bordet og gjorde sitt beste for å psyke meg ut i en dårlig stilling med tidsnød. At jeg i tillegg hadde ladet opp med grisefyll i Glasgow kvelden før, samt etter trettende trekk gikk ut for å nyte noe grønt og kraftig, førte nok til at paranoiaen ble ytterligere forsterket. At det hele kulminerte i at min motstander satte seg godt tilbake og smilte sleskt mens han utalte føl-

gende; «Ja, jeg pressa safta langsomt ut» gjorde ikke opplevelsen noe bedre. Vi hevnet oss ved å snike på trikken som vanlig.

Fullt så ille gikk det ikke mot Nettavisen/TV2, vi fikk riktignok mos denne gangen også, men det var langt hyggeligere motstandere. Med siffrerne 4–2 mot lederlaget var ikke fortvilelsen like stor som forrige gang.

Den store oppturen derimot kom mot Veritas, et av favorittlagene, de hadde ikke toppet laget, men vi manglet vår førstebordspiller Svein Åge Johansen også. Smaken av seier var en ny og særdeles behagelig opplevelse. At vi slo Veritas 4-2 ble nok av mange sett på som en sensasjon.

Her følger noen sitater fra de seks første rundene samt tabellen så langt. Hele referater runde for runde kan leses på sidene til Norges Sjakkforbund. Det er bare å klikke på sjakkalliansens ikon øverst til høyre.

L.H

«Arbeidskollektivet viste seg å være et hyggelig nytt bekjentskap i 2. divisjon. Uavgjort mot Coop i aller første match må vel sies å være et sterkt resultat, særlig etter som de manglet en mann på sistebordet.» (1. runde)

«Det finnes nok av talent hos Arbeidskollektivet, men større erfaring er nok nødvendig om de skal kunne tukte topplagene i 2. divisjon.» (2. runde)

«Mange tenkte nok at Nettavisen/TV2 mot Arbeidskollektivet ville være rått parti, men sistnevnte fightet godt og det så lenge nokså jevnt ut på bordene.» (3. runde)

«Forfriskende var det derfor at vi fikk en aldri så liten "bombe" i den gjenstående matchen mellom Arbeidskollektivet og Veritas. Som ventet vant sistnevnte på de øverste to bordene, men da Arbeidskollektivet tok alle de gjenværende fire var sensasjonen et faktum! –Et meget sterkt resultat av Arbeidskollektivet, som denne gangen altså vant mot et av de klart bedre lagene i 2. divisjon.» (4. runde)

«I den siste matchen mellom Siemens/Alcatel og Arbeidskollektivet så det lenge nokså jevnt ut, et par av partiene endte da også med remis. Til slutt avgjorde de talentfulle utfordrerne ved å vinne på de to nederste bordene, og Arbeidskollektivet er nå i øvre halvdel av tabellen.» (5. runde)

«Tvekampen mellom Arbeidskollektivet og Posten 2 ble i praksis det mest spennende av oppgjørene i denne runden. Alt i alt var det kanskje greit at Posten 2 vant knepent; med seier hadde suksessdebuten til Arbeidskollektivet nådd vel store høyder.» (6. runde)

Plass	Lag	Lagpoeng	Indiv. poeng	Runder
1	Tiedemanns/Sjøtrygd	10	26,0	6 (av 7)
2	Oslo Sporveier	8	20,5	6 (av 7)
3	Nettavisen/TV2	7	19,5	6 (av 7)
4	Veritas	6	18,0	6 (av 7)
5	Arbeidskollektivet	5	17,0	6 (av 7)
6	Posten 2	5	14,5	6 (av 7)
7	Siemens/Alcatel	4	14,5	6 (av 7)
8	Coop	3	13,0	6 (av 7)

Apropos...

For enkelte frikere er det ofte bare én grunn til at de gidder å bla opp i VG, Dagbladet eller Aftenposten, nemlig sjakkspaltene. Derfor vil skribenter fra

den uorganiserte (les anarkistiske) sjakkklubben Sorte Bønder heretter komme med regelmessige bidrag for å gjøre Gateavisa komplett interessant.

Følgende parti er konstruert og har som tema offer og posisjon. Det er en nokså vanlig praksis at spillerne satser på å holde likt med materiell. Man bytter brikker, tårn mot tårn, løper mot springer eller bonde mot bonde. Men det avgjørende er å se før man foretar et bytte, om hvem som posisjonsmessig kommer best

ut. I det partiet vi nå skal gå gjennom vil vi se at vektlegging på posisjon er mer avgjørende enn vektlegging av materiell. Vi skal se hvordan sort bare gir bort brikker en etter en for så å matte med en sort bonde...

- ..... Tg5-g2+Hvit har ingen annen mulighet enn å ta tårnet.
- Dxg2 Lxb3+ Sort er i det gavmilde humøret...
- Kxb3 Db1+ ...og hvit er tvunget til å ta i mot sorts ofringer.
- Kxc4 Db5+ Hvit konge har bare et felt å gå til, men da følger det
- Kd4 Da4+ en ny sjakk, som bare kan pares med tårnet.
- Tc4 c5+ ...Men da kommer en plagsom sort bonde fram...
- Lxc5 Dxd7+ Sort må gi dame for å fullføre.
- Lxd7 Td5+! Fett trekk!
- e4xd5 e5++! Matta av sorts siste bonde!

Et flott og spennende teoretisk verk må en vel innrømme, men å erfare noe sånt i et ordentlig parti vil nok være utopisk. Det finnes flere varianter av dette partiet som ofte blir kalt Det Udødlige Problem og liknende.

F.F.

Filmklubben

Spis de rike

Etablerte medias tilnærmede monopol på informasjonsdistribusjon fører til at vi alle blir nedleset av subjektiv informasjon forkledd som objektiv journalistikk, med andre ord **propaganda**.

Spis de rike later ikke som om vi er objektive, vi tar alltid side for de undertrykte mot undertrykkerne. Vi er her for å spre «mot-propaganda» og fortelle «Den andre versjonen».

I tillegg til å vise gode systemkritiske dokumentarer og tankevekkende/inspirerende spillefilm føler vi også et ansvar for å gi ikkekommersiell kunst og kortfilmer et bredere publikum.

Program 18. februar
(Det eneste som var tilgjengelig da GA gikk i trykken)

Blitz blir!
Høydepunkter fra Blitzdemonstrasjonene mot rådhuset i november i fjor og 29. januar i år.

Rommel
Didrik Jacobsen - 2 min.
1984
Michael Radford - 115 min
Storebror ser deg! Basert på George Orwells klassiker.

hver tirsdag kl 19.00
på Humla, Hausmangt 34, Oslo.

motpropaganda

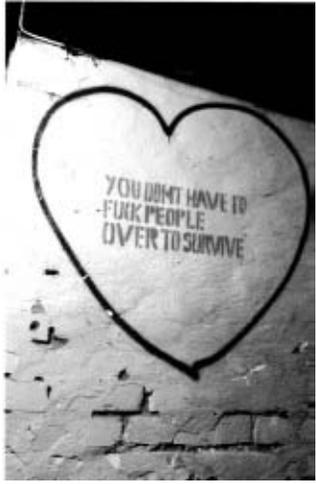
www.spisderike.net kr 15/30,- 10 klipp kr 100/200,-

Okkupasjonsextra

Same, same - but different

Pønkere, okkupanter, squattere, autonome, besettere – hvert land sin historie. I Europa har vi en lang tradisjon i forhold til det å okkupere bolig. Fellestrekk er at en gruppe mennesker går sammen, tar i bruk og gjør beboelig et hus, en buss, husvogn, brakke, e.l. og danner et samfunn i et område som ikke er i bruk.

Her presenteres tre forskjellige, men likevel beslektede historier: Godseiere i Europa, Hausmannsgate 40: Livet går videre og Tre måneder i en buss.

Godseiere i Europa

Farende folk, tatere, de reisende, sigøynere, kjært barn har mange navn. Rundt i Europa og resten av verden kan man komme over større eller mindre områder med vogner der folk bor. Campingvogner, busser, brakker og lignende, er helårsboliger for en rekke mennesker og har vært det i generasjoner. Denne kulturen var kanskje inspirasjonskilden da pønkere, hippier, kunstnere, intellektuelle og lignende utskuddsgrupper begynte å danne lignende samfunn utenfor det etablerte.

I Tyskland kalles dette området en Wagenburg, en vognlandsby. Vognlandsbyer finnes i hele Europa, men det er i Tyskland man finner flest og størst vognlandsbyer. Dette kan skyldes Berlinmurens fall og det tomrommet som oppsto på flere måter. Store landområder ble liggende øde og ingen påberopte seg eiendomsretten. Gradvis begynte folk å flytte sammen innenfor et område der deres egne normer og regler gjaldt og ikke det overetablerte, byråkratiske og liksomdemokratiske.

Felles for områdene der folk danner en vognlandsby er som oftest uklare eierforhold. Eierne kan ha problemer med eiendommen på byråkratisk plan, grunnen er ikke lønnsom, eller ingen vedkjenner seg eiendommen av ulike årsaker. Det er vanlig med en leieavtale med grunn-eier, som kan være privat, kommunal eller statlig. Leiesummen for disse områdene rundt i Europa er symbolsk og kun til for å holde byråkratiet i sjakk (i Norge er det hittil ett vognområde, som ennå ikke har fått en symbolsk leieavtale...). Disse selvstyrte landområdene kan romme flere hundre vogner hvor politi og myndigheter er totalt uønsket, og områdets egne regler er gjeldene. Fordelen med denne boformen er at man flytter seg raskt og enkelt hvis det skulle oppstå problemer, man velger levestandard selv, og man er friere økonomisk fordi man eier sin egen bolig. Kort sagt: Man bestemmer over sitt eget liv.

Hvordan etablere en vognlandsby?

Først finner man et område som har ligget brakk i lengre tid. Undersøk eierforholdene og om det foreligger en plan for tomten. Spre det glade budskap til andre som kunne tenke seg en tilsvarende livsform. Kjøp en brakke, buss, campingvogn etc. etter lommebok og ønske. Man kan alltid avansere over tid.

I Tyskland er det vanlig å la boligene gå i arv. Man får betalt for å fjerne en brakke og beholder den, eller kjøper en for en veldig rimelig penge. I Norge er prisen på en brakke fra ca. 5000.–, en campingvogn fra ca 1500.– og en buss fra ca 10 000.–

For å kunne leve noenlunde behagelig er det fint å ha tilgang på vann og strøm.

Vann: Finn en tilgjengelig vannkilde, f.eks. en offentlig kran som man kan koble en vannslange til. I større vognområder er det vanlig å bruke et økologisk system der en samler og renses regnvann. Undersøk med eksperter på forhånd, gode råd er gratis.

Strøm: Et godt råd er å prøve å være mest mulig uavhengig av strøm. Dette er mobile hus der det er viktig å ha muligheten til å kunne flytte hele boligen raskt. Men det er enkelt å få leid en strømboks. I Norge er det kaldt om

vinteren, og for å ikke fryse ihjel kan en strømboks være lurt. I brakkene er det vanlig å ha vedfyring, ved finner man overalt (f.eks. i containere). Til matlaging brukes båt kjøkken med rødsprit, eller gassovner. Etabler et felleskjøkken for større selskaper og gjester der man kan utfolde seg på god plass. Et strømaggregat kan anskaffes til felles arrangementer. De billigste koster ca. 5000.–. Ulempen med aggregater er at de bråker, så man kan ikke regne det som hovedstrømkilde. Men til kino-drift, konserter o.l. er det kjekt å ha.

Ved etablering av en vognlandsby er det en fordel å ha satt seg inn i hvordan det er å bo og leve økologisk. Økodass er genialt, kompostløsninger med ekstra flinke marker for jord til ønskelige formål er en fordel. Gjenbruk og planlegging gjør at man kan leve billig, sosialt og behagelig.

Det er viktig å ha et godt forhold til eventuelle naboer. Inviter på kaffe, spre informasjon, og fortell om hensikten med bosetningen.

Et annet moment å være klar over er at dette krever til tider hardt arbeid. Beboerne må gjøre det praktiske arbeidet sammen. Fordelen er at man kan bo med likesinnede. Folk som vil klare seg selv, utenfor det etablerte samfunnet. Man blir friere økonomisk og kan reise hvor man vil, når man vil.

Også i disse områdene er det vanlig med en styringsform. Allmøte er et stikkord, men fungerer på forskjellige måter etter hva beboerne har bestemt. Konsensus der alle må være enige om det som skal vedtas er en løsning. Flertallsbeslutninger er også vanlig, selv om det her understrekes at man strekker seg langt for størst mulig enighet. Hvor ofte Vognlandsbyene har møte varierer også, etter hvor etablerte de er.

Mer informasjon om dette finner dere på:
www.wagendorf.de

Hausmannsgate 40: Livet går videre

Hausmannsgate 40 har vært okkupert siden 4/9 1999 (se GA nr. 165). Hvordan er livet i okkupasjonen, oktober 2002? Jeg inviterte meg selv på en prat med en av beboerne og fikk denne historien:

«Til å begynne med var det en ren politisk okkupasjon. Vi hadde mange møter før vi fant riktig sted å okkupere. Meningen var å sette søkelys på boligkrisa i Oslo, og vi okkuperte Hausmannsgate 40 som et ledd i Boligaksjonen-98. Vi ville vise at det er mulig for boligløse og vanskeligstilte å ta over et tomt, ubrukt hus, og få et sted å bo. Vi hadde møter hver dag, bodde sammen i fellesrom, praktiserte strenge regler i forhold til alkohol og dop, samt krav om deltakelse i istandsetting av huset. Etterhvert flytta folk inn i hver sine leiligheter og etablerte egne bo-enheter. Alle i okkupasjonen bruker egne penger til å pusse opp. Beboerne betaler husleie til seg selv som går til materialer. Stedet har ikke mottatt noen støtte til dette.

I dag bor det 17 mennesker i Hausmannsgt. 40. Det har vært en del utskiftninger underveis. I starten oppstod

det konflikter da vi bodde tett, ikke alle orket den kollektive formen, arbeidspresset og de strenge reglene. Dårlig nytt kom via andre. Nå, etter flere år sammen, tåler vi en ordentlig krangel uten å ta det personlig. Husets eksistens er avhengig av folk med evnen til å ta initiativ, og vilje til å arbeide hardt, og leve i et tett sosialt felleskap».

Det bor fremdeles mange politisk aktive i huset, men folk med byggfaglig bakgrunn har blitt prioritert som nyinnflyttere da fokus er flyttet mye over på bevaringen av gården.

«Fra vi flyttet inn har det skjedd et omfattende restaureringsarbeid av huset. Alle de forskjellige beboerne har satt sitt preg på leilighetene og fellesområdene. Folk er flinke til å finne bra løsninger. Vi bruker billige gjenbruksmaterialer, og har ett nettverk hvor folk hjelper hverandre. Alle bruker tid, og kontakter, for å få ting gjennomført, siden det er nok av praktisk arbeid igjen. Leilighetene har nå vann, dusj og toalett inne. I tillegg finnes det felleskjøkken, toaletter, og en fellesdusj er snart ferdig i kjelleren. Huset har ofte gjester som er venner, boligløse eller bekjente, som ikke har koke- og dusjmuligheter.

Vi har fremdeles husmøte hver søndag. Møtene har allmøtestruktur hvor over halvparten av beboerne må være tilstede for at en beslutning skal gjelde. Er det stor uenighet, blir saken diskutert på flere møter.

Samarbeidet med Hausmania i Hausmannsgate 34 har også blitt veldig bra. Vi «byttejobber» for hverandre, samarbeider om Humla bokkafé, støtter hverandres prosjekter, som f.eks. filmklubben «Spis de rike», teaterverksted, poesikvelder, galleri «Badet», og konserter. I Blåhallen, som ligger mellom Hausmannsgate 40 og 34, har AKTBO, som er en forlengelse av Boligaksjonen (www.aktbo.org), starta gjenbrukshall. Alt i alt er det et veldig fint sosialt, kulturelt og politisk miljø i området. Kunstsolen Strykejernet, konsertstedet Blå, Ungdomsklubb-en X-Ray, spilleverkstedet Akks, og AKTBO kontoret, ligger rett rundt hjørnet. Håpet er at Hausmannsgate 40 skal bli verdsatt som en del av det kulturelle mangfoldet i området, sammen med Hausmania».

Hausmania har en treårskontrakt med Statsbygg, som eier både Hausmannsgate 34 og 40.

GA ønsker lykke til videre!

Dusjforberedelse, Rosa Blokade

Øko-dass

Godseiere i Europa

Vedovn i Pizzavognen

Bo i en buss

If the wagon's rocking, don't come knocking...

Uten strøm

Fasade

Okkupert

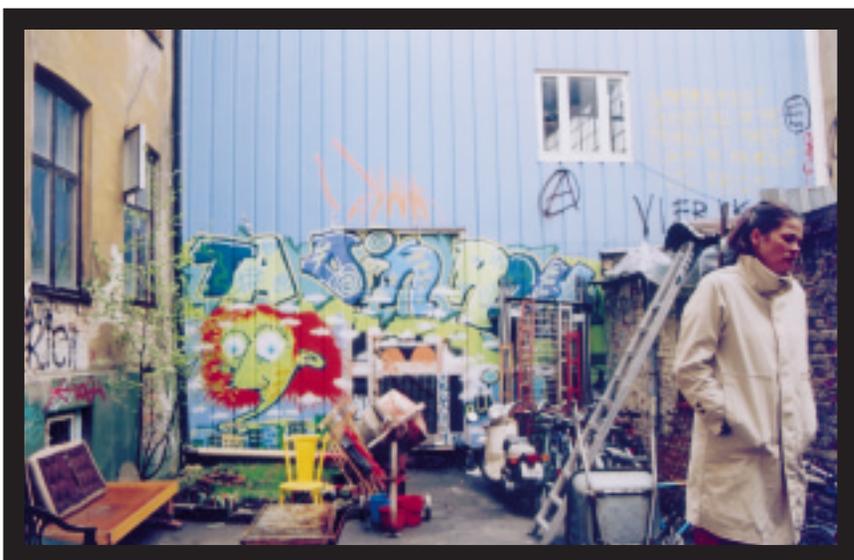

Snart fellesdusj

**H40:
Livet går
videre**

Estetikk

Bakgård i forandring

Flerbruksrom

Tre måneder i en buss

Himmelen

Hegeh og Mattiz

Det var vinter, i begynnelsen av Mars 2002, St. Faen, Espen og hunden Nina var ikke lenger ønsket i en av Oslos okkupasjoner da deres livsstil var uforenelig med okkupasjonens uskrevne regler. De måtte finne et sted å bo.

Bussen utenfor Hausmania (Hausmannsgt.34) hadde stått tom lenge, og var et naturlig valg for de frosne hjemløse. St.fæen klatret gjennom vinduet, fikk sparket opp låsen fra innsiden og

Kjæreste på besøk

de kunne flytte inn. De fikk låne soveposer og en skjøteledning av venner. Skjøteledningen var til musikkanlegget, deres eneste eien- del. Ledningen ble koblet til Hausmania, men ble avklipt en natt, så det ble med stearinlys, ikke mere musikk. Bussen fungerte som sove plass, samt en fest i ny og ne, da det var kaldt og ikke spesielt hjemmekoselig. Frokosten ble inntatt på Blå Kors og Fattighuset og søndagsmiddagen på Blitz-husets eminente restaurante. Vann og do kunne lånes i Hausmania.

Eieren av bussen kom på befar- ring, og aksepterte de nye beboer- ne mot at de holdt orden. Etter en stund ble bussen til salgs for 25000.- Veteranbuss pris. St.fæen og Espen ville gjerne kjøpe bus- sen, og mye tid og alkohol gikk med i planleggingen, hvordan skaffe 25000.-? Det var håpløst, de hadde ingen mulighet til å skaffe pengene, og det virket som et trygt hjem, enn så lenge. Men etter en stund oppdaget Graffiti-kunstnerne i området bus- sen. St.fæen, Espen og Nina(hun- den) våknet gjentatte ganger av

«Klesskap»

intens spray gass da bussen på ingen måte var tett. Dette ga seg da graffiti-kunstnerne forsto at de faktisk bodde der.

Fra Mars og til ut mai ble det mye fest, lite ble ordna i bussen, ute og inne var det kaldt, naboskapet med Hausmania var ikke det beste, og så en dag dukka det opp en taubil. Eieren ville flytte bilen, den skulle repareres, de skulle på hippitur i Europa. St.fæen, Espen og hunden Nina var begynt å bli slitne av livet som bus- soppkuper og overga bussen uten kamp. De flytta inn i hver sin okkuperte gård med strøm, do og vann. Det må nevnes at bussen ble stå- ende da den var for stor for taubilen. Nå, flere månedter etter, er den forsvunnet og puttrer nok rundt i varmere strøk, får man håpe.

Takk til hjelpsomme informanter, og for eksklusiv rett til å trykke bilder fra Norges (foreløpig) eneste «brakke- by»; takk til OverlevelsesStrategene, Per, Anna og Sokrates.

Tekst og foto: Anita Hillestad

Bra informasjon på nettet:

Vognlandsby:
www.wagendorf.de
Internasjonal alternativ-media:
www.indymedia.no
Okkupanter over hele verden:
squat.net

Alternativ bolig forum
www.aktbo.org
Hausmannsgate 40
squat.net/boligaksjonen/Oslo/VESTBREDDEN/H40.html
Kreativ, reisedokumentasjon:
www.cocopeli.de

Rolling home:
www.wagenlist.de
Kjør bil på salatolje:
www.fmso.de
Bagdad bysenter, bilder mm
www.bagdadcity.de
Traktor ferie med familien:
www.pankgraefin.de

Stråballhus:
www.strawbalehouse.de
Biologisk sopp:
www.biopilze
Das Autonome Jugendzentrum:
www.ajz-hemmingen.de

KUNST SOM TORTUR

Spanske anarkister satte fiender i celler bygget for psykisk tortur, hevder kunsthistorikere

En spansk kunsthistoriker har avdekket noe som må være den første kjente bruken av moderne kunst som bevisst form for tortur: oppdagelsen av at anarkistiske kunstnere under landets blodige borgerkrig for 65 år siden utformet fengselsceller for at de skulle strese og forvirre fangene. Bauhaus-artisten som Kandinsky, Klee og Itten, og også surrealist-film-maker Louis Bunuel og hans venn Salvador Dali, ble sagt å være inspirasjonen bak en serie av hemmelige celler og torturkamre bygget i Barcelona og andre plasser, rapporterte El Pais i slutten av januar.

Mesteparten var verket til den entusiastisk fransk anarkisten Alphonse Laurencic, som oppfant en form for "psykoteknisk" tortur, ifølge undersøkelser av historikeren Jose Milicua.

Milicuas opplysninger kom fra et skriftlig nedtegnelse av Laurencic' rettsak i en Franco-militær domstol. Denne nedtegnelsen fra 1939 var skrevet av en mann med navnet R. L. Chacon, og som alle andre som fikk lov til å trykke av det nylig opprettede diktaturet, kan man ikke forvente at han følte noen sympati med det Nazi-Tyskland kalte "degenerert kunst".

Laurencic, som hevdet å være maler og komponist i sitt sivile liv, laget de såkalte "kulørte cellene" som et bidrag til kampen mot general Franco's høyrevridde krigere.

De kan også ha blitt brukt for medlemmer av andre høyrevridde fraksjoner, som kjempet om makten med det anarkistiske Nasjonal Forening for Arbeidere, som Lauteic hørte til.

Cellene hevdes å være bygget i 1938, men holdt skjult for utenlandske journalister som besøkte de provisoriske fengslene Vallmajor og Saragossa-gata. De skulle ha vært like inspirert av ideene om geometrisk abstraksjon og surrealisme, som av avantgardistisk kunstteori om fargenes psykologiske egenskaper.

Sengene ble plassert i 20 graders vinkel, nesten umulige å sove i, og gulvene i den 2 x 1.5 meter store cella var strødd med murstein og andre geometriske klosser for å hindre fangene i å kunne bevege seg, ifølge beskrivelsen av rettsaken mot Laurencic.

Det eneste fangene kunne gjøre var å stirre på veggene, som var bølgete og dekket med sinnsforvirrende mønstre av kuber, firkanter, rette linjer og spiraler med bruk av fargetriks, perspektiver og skala for å frembringe mental forstyrrelse og stress. Lyseffekter ga inntrykk av at de svimlende mønstrene på veggene beveget seg. En stenbank var designet slik at fangen ville skli ned på gulvet når han/hun satte seg, sa Mr. Malicua. Noen celler var farget med tjære, som gjorde luften uutholdelig tett i solsteika.

Laurencic fortalte militærretten at han hadde fått oppdraget av en anarkistleder som hadde hørt om liknende celler andre plasser i den republikanske sonen, muligens i Valencia.

Mr. Milicua hevdet at Laurencic foretrakk å bruke grønt, fordi det ifølge hans teori om fargens psykologi frembrakte melankoli og tristhet hos fangen.

Men det kan synes som om Barcelona ikke var den eneste plassen hvor avantgarde-kunst ble brukt til å torturere Francos tilhengere. Ifølge anklagerne til Laurencic i 1939, ble de fengslede i et fengsel i Murcia (sør-øst Spania) tvunget til å se Bunuels film "Un chien Andalou", hvor et øyeeple blir åpnet med skalpell.

El Pais kommenterte: "Avantgardformen av bevegelsen - surrealisme og geometrisk abstraksjon - ble dermed brukt til å begå psykologisk tortur. Skaperne av et slikt revolusjonært og frigjørende kunstnerisk språk kunne aldri ha forestilt seg at de ville bli så koblet til undertrykking."

**Giles Tremlett, Madrid
The Guardian, London, UK
Oversatt av Atle Waage**

Knut Brink

29/3-55 — 16/6-02

Knut Brink døde i fjor sommer av lungekreft. Han kom inn i våre liv her på Hjelmsgate for noen år siden, en friker som forsto at det går an å ta det laid-back, og likevel ha det reint og nogenlunde hyggelig rundt seg. Han malte vegger, innredet praktiske hyller på kjøkkenet - og ikke minst: sa klart fra når folk gikk over streken i sin oppførsel. Hjelmsgate er åpent for alle, og miljøet har stor takhøyde for avvik og særheter. Vi har derfor til tider blitt hjemsoekt av en del slitne folk, noen så slitne at de var til plage sosialt og hygienisk. Der skar Knut gjennom og satte tydelige grenser, med en naturlig autoritet utfra kunnskap.

Noe av det første som slår oss når vi tenker på Knut, er nok humoren han hadde: underfundig, tørrvittig og fandenivoldsk, med et lurt smil rett rundt hjørnet. Han underholdt oss stadig med å sitere små notiser og nyheter fra pressen, på en måte som viste hvor absurde de egentlig var.

På Hjelmsgate traff han Gry, tidligere aktiv Gateavist og nær venn av huset. Det ble romantikk ut av det, og tilogmed giftemål. De rakk å ha mange gode stunder før sykdommen tok overhånd.

Livet til Knut var på oppadgående kurs de årene vi kjente ham, en moden blomstring, og det er slik vi vil huske ham.

MUZAK

Trespass: In Haze Of Time
(Musea 2002, FGBG 4387.AR)

Et prog/symforock band fra Israel som er tydelig inspirert av ting som Yes og Genesis og liknende har her gitt ut en grei plate på det franske symforock labelen Musea inneholdende syv kutt. Bandet består av Gil Stein på keyboard, vokal og gitar, Gabriel Weissman på trommer og Roy Bartour på bass. «Creatures Of The Night» åpner platen og er drivende progrock med fine gitar -og synth partier. «In Haze Of Time» er mer jazz inspirert og minner mer om King Crimson ved første ørekast, og har fine fløyter og vokaler. Banded mangler litt på den gotiske siden for denne typen musikk, og er vel mer lett middelalder inspirert lyd-messig enn noe annet, i likhet med bondefolk progrock som Jethro Tull. «Gate 15» og «City Lights» følger opp med mer glatt progrock med drivende jazz inspirerte partier. Den tilbakelente atmosfæren på «Orpheus Suite» sparker igang en mer drivende låt, og «Troya» er mer spacerock inspirert i begynnelsen og blir mer kaotisk og fengende etterhvert. Avslutteren «The Mad House Blues» er mer bar-musikk enn noe annet med fin koring. En heller slett plate på det store og hele, derimot, er Trespass noe uinspirert og det hele høres veldig likt ut etterhvert. Åpneren «Creatures Of The Night» er vel det beste på denne platen, og synthpartiet minner fint om 80-talls Eloy. Råd: Ikke kjøp denne uten å være ihuga symforock nerd!

Hogmountin: Tales From The Iron Lung
(uten label 2001, postordre, uten katalognummer)

Amerikanske sludge-stonere Hogmountin består av Judd på bass og vokal, Barnes på gitar og vokal og The Coge på trommer. «Tales From The Iron Lung» er en CDR utgivelse med et stilfullt svart-hvitt cover uten label eller katalognummer, og er bandets noe så marijuana drevne debut. Åpningskuttet «Onward To Hogotha» åpner med surklende vannpipe og røykfylt hosting og noe enkel gitarklamping og kicker inn som en fin intro til platen. «Highway» er en massiv stoner låt som åpner med noen svært så underlige 60/70-talls B-film snutter av noe som høres ut som husmødre som scorer marijuana over et ludrete lite orgel. Låta kikker inn som en tordensky og varer over ni minutter og er en slags seig idiot-Metallica pastiche. «The Hermit» er en grumsete og ond låt på litt over seks minutter, og «Doomchild» har mer ondskapsfulle vokaler og marerittaktige gitar riff på en låt som varer over tolv minutter. «Fogcutter» er et fjorten minutters grønsj mareritt som høres ut som et seiglivet Soundgarden på valium, og avslutteren «Clan Of Stone - Foggy Mountain Breakdown» er enda en låt på tolv minutters lengde og er kanskje ikke like interessant som de foregående medmindre låtassseige dramatisk tas i betraktning. Hogmountin kan egentlig best sammenlignes med band som Electric Wizard, eller Monster Magnet's tidlige «Tab 25» mini album, men lider kanskje litt under grumse-

te produksjon og noe anonymt lydbilde til tider. Verdt å få med seg hvis en liker slikt. Kontakt hogmountin@hotmail.com.

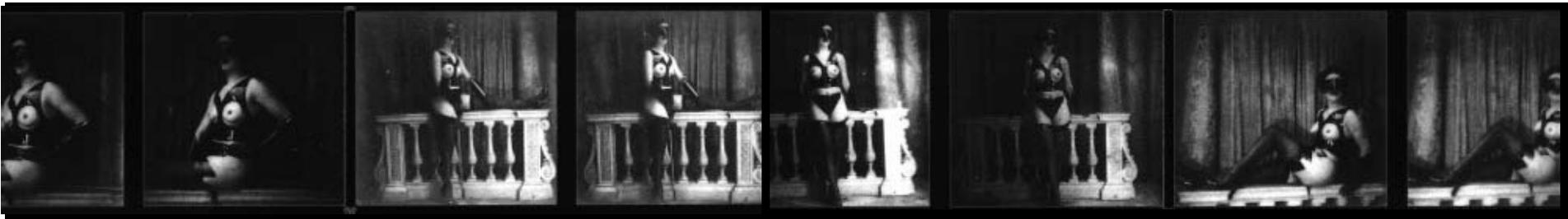
Charlie Yuga
superskrull666@yahoo.co.uk

We want Barabass

Vi har i det siste blitt beåret med opp til flere CDer som de håpefulle ønsker skal bli anmeldt i Gateavisa. Barabass and The Happy Few har til nå vært det mest populære bidraget. Tre CDer av J-Diva aka Jannicke levert med budbil var også interessant, men vi velger å forbigå henne med stillhet denne gang.

Bergensbandet Barabass derimot fortjener en liten omtale. Bare navnet i seg selv vekket vår nysgjerrighet. Tolvtommeren vi fikk tilsendt inneholder fem kutt. Det første kuttet på over fjorten minutter består av absolutt stillhet. Etter denne litt kjedelige innledningen tar det seg veldig opp på kutt 2, hvilket vi tror er tittelkuttet Madagascar (følgeskrivet har vi mistet for lenge siden). Det er ikke lett å beskrive musikken til Barabass. Man kunne forsøke seg med ethnotechnofunkdub eller lignende. Den etniske samlingen gjennomsyrrer alle kutene. Ikke minst på spor to, hvor det er en utrolig irriterende sampling av en asiatisk kvinne som synger la la la la igjen og igjen og igjen. De øvrige sporene er i likhet med spor 1 behagelige, repetitive og svært THC-kompatible. Vi gleder oss allerede til å rope dem inn til ekstrasnummer på påskekonserten langfredag: "We want Barabass!"

Mer musikkstoff!

John Zorn & TZADIK

En av de viktigste personene når det gjelder organiseringa av jødisk kultur, er for tida John Zorn. Han oppretta i 1995 sitt eget plateselskap, som han kaller for Tzadik. På dette plateselskapet gir han hovedsaklig ut eksperimentell og avantgarde musikk, men også noe han kaller for «Radical Jewish Culture». På grunnlag av dette har det kommet en rekke anklager mot ham, som har florert på nettet og i enkelte musikktidsskrifter de siste årene. Anklagene har dreid seg om at John Zorn med dette legitimerer den israelske regjeringens politikk overfor palestinerne. Men det at han tar opp den jødiske kultur og historie i sine musikkutgivelser, har jo ingenting med sionisme å gjøre. Det denne artikkelen vil vise er at John Zorn i sin mangfoldighet er det man kan kalle en «sekulær jøde», det vil si at han har en sterk bevissthet om jødiske tradisjoner, men ser bort fra den spesifikt religiøse dimensjonen. Joda, det finnes rike, reaksjonære jøder i USA som driver lobbyvirksomhet for å øke landets støtte til Israels regjering, men John Zorn er ikke en av disse.

John Zorn

John Zorn blei født i New York i 1953. Det vil si at han fyller 50 år i år og dette vil bli feiret skikkelig i september med en egen ZornLoversFestival. Programmet er ikke klart ennå, men det forventes store overraskelser... Men hvem er han egentlig? Jo et musikkgeni! Som barn startet han med å spille piano, og innen han var 10 år hadde han gått over til å spille gitar og fløyte. Instrumentet han til sist fant seg til rette med var alt-saksofonen. Zorn var svært tidlig interessert i samtidsmusikk, og skreiv sitt første klassiske samtidsstykke bare 15 år gammel. På colleget St. Louis ble han introdusert for avantgardejazzen, som er kategorien folk gjerne plasserer ham i. Etter college flyttet han for seg selv til Manhattan hvor han begynte å arbeide med fri-improvisasjonsmusikere og rockeband. I tillegg eksperimenterte han med lydopptak av alt mulig. Denne interessen for sære og spaca lyder har han holdt ved like hele tida, noe jeg vil komme inn på etter hvert som jeg tar for meg utdrag fra hans produksjoner. For Zorn er produktiv; et søk på Audio Galaxy viste 1.240 lydspor, og det er jo

ganske mange. Vel og merke er ikke alle lydspora så veldig lange; de fleste er nemlig på under et minutt. Men så plutselig kan man finne noen som er oppmot en time lange. John Zorn er interessant på mange områder, også som inspirasjonskilde for mange andre musikere. Jon Balke sier han har latt seg inspirere av New York-scenen og da særlig av John Zorn på Magnetic North prosjektene sine. Håkon Kornstad, den fremmadstormende norske saksofonisten sa, da han mottok østnorsk jazzsenterets stipend for 1999, at han ville bruke pengene til å dra til New York for å spionere på John Zorn. Så Zorn er ikke helt fremmed for en del musikere i Norge, men at massene er uvitende om ham er ikke så overraskende ettersom han ikke har snekra sammen spesielt kommersiell musikk.

Naked City

Med gruppa Naked City ga John Zorn ut fem album i perioden 1989 til 1993. Naked City var et eksperimentelt forsøk på å gjøre heavy metal og punk til mer spennende og varierte genrer ved hjelp av dyktige musikere, og gruppa ble raskt et populært live-band. I tillegg til Zorn på alt-saksofon besto bandet av Bill Frisell (gitar), Wayne Horvitz (keyboards), Fred Frith (bass) Joey Baron (trommer) og Yamatsuka Eye (vokal). Med denne besetningen gjestet John Zorn Molde Jazzfestival sommeren 1991.

Musikken blir som regel beskrevet som støy av de fleste, men noen liker denne formen for støy og synes den er innmari morsom. De fleste synes imidlertid at dette er helt for jævlig. Ekstremt raske skiftninger på ekstrem kort tid; på

Naked City: Naked City (1989)
N.C.: Heretic: Jeux des Dames (1992)
Naked City: Grand Guignol (1992)
Naked City: Leng Tch'e (1992)
Naked City: Radio (1993)

under minuttet kan en låt surfe over så forskjellige saker som trad-jazz, punk, speed metall, country, funk, pop, u name it... Personlig synes jeg den første og siste skiva har mest for seg. Den første var jo veldig banebrytende og fengende, mens den siste faktisk er nokså melodisk og behagelig. På coveret til skiva *Leng Tch'e* blir det vist bilder av en person som blir kuttet opp i hundre deler, og musikken (en lang låt på 32 minutter) reflekterer denne grusomme lemlestelsen. Så det er ikke det en setter på når en skal ha en romantisk aften. Men til vorspiel gjør den første skiva seg godt... den skaper liv!! Yamatsuka Eye er kanskje den mest kjente punk-rockeren i Japan; han synger ikke – men skriiker.....

Painkiller

Painkiller er et prosjekt John Zorn hadde sammen med Bill Laswell (bass og sampler) og Mick Harris (trommer og vokal)

på begynnelsen av 1990-tallet. Musikken her kan beskrives som tung og dyster ambient musikk. Musikken er kanskje litt voldelig...og det er gjerne de som digger heavy metal som liker dette...

Mazada

Painkiller: Torture Garden (1990)
Painkiller: Guts of a Virgin (1991)
Painkiller: Buried Secrets (1991)
Painkiller: Executed Ground (1994)

I år 73 etter vår tidsregning begikk over tusen jøder kollektivt selvmord framfor å lide overlast under den romerske hæren. Dette skjedde på fjellet Masada, like ved Jerusalem, og denne hendelsen har gitt navn til Zorns Masadaprojekt. Dette er det prosjektet Zorn har høstet mest anerkjennelse for. Med 208 forskjellige melodier utgjør dette The Masada Songbook. Masada er en kvartett bestående av Zorn selv på alt alt-saksofonen sin, Dave Douglas (trompet), Greg Cohen (bass) og Joey Baron (trommer); alle av jødisk avstamning. Denne besetningen er identisk med besetningen Ornette Coleman hadde på sin kvartett på slutten av 1950-tallet, og mange mener at dette helt klart ligger til grunn for Masada musikken. Musikken har vakre melodier og er arrangert på en måte som gjør at hver av musikerens improvisasjoner ligger veldig tett oppmot hver andre. Siden starten i 1994 har det kommet ti studioalbum og minst 5 fem live-album, hvorav *Hei* og *Het* av svært mange uavhengige anmeldere anses for å være de to beste skivene. Zorn har gitt navn til disse studioalbumene etter de hebraiske breveneskrifttegnene. Hver av låtene har et hebraisk navn og tar for seg jødiske temaer etter inspirasjon fra Asher Ginsberg (1856-1927). Ginsberg kalte seg Ahad Ha'am, som betyr "en av folket". Han var grunnleggeren av det vi kan kalle den kulturelle sionismen, og formålet hans var å legge til rette for en ny jødisk kulturell renessanse, hvor alle jøder over alt skulle kunne finne mening og identitet. Det er antagelig det John Zorn også vil. Men han har møtt mye kritikk fordi mange mener dette har er en veldig nær forbindelse med det vi kaller politisk sionisme, hvor det overordnede målet hele tiden har vært opprettelsen av en jødisk stat i Israel. Selvfølgelig er det mange klare likhetstrekk mellom politisk og kulturell sionisme. Ha-am og John Zorn er begge tilhengere av en egen israelsk stat, men de poengterer at dette ikke er det vik-

Masada 1: Alef (1994)
Masada 2: Beit (1994)
Masada 3: Gimel (1994)
Masada 4: Dalet (1995)
Masada 5: Hei (1995)
Masada 6: Vav (1995)
Masada 7: Zayin (1996)
Masada 8: Het (1996)
Masada 9: Tet (1997)
Masada 10: Yod (1997)

tigste. Det viktigste, ifølge Ha-am, var at en isrealsk stat bare kunne bli til ved at folket ble samlet åndelig, moralsk og kulturelt.

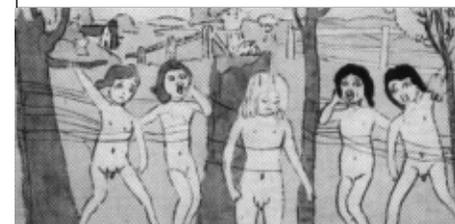
John Zorn har også spilt inn mange av Masada-sangene i nye arrangementer: *Bar Kokhba* er en dobbelskive som kom i 1996. Her blir Masada-sangene spilt av forskjellige kammer- og jazz-ensembler. Musikken her er ganske annerledes enn på Masada-skivene. Det er mindre improvisasjon og det er bruk av flere forskjellige instrumenter; blant annet klarinet (spilt av David Krakauer), som gjør at musikken blir mye likere den hebraiske tradisjonsmusikken. *The Circle Maker* er en annen utgivelse som kom i 1998. Den består av to skiver; Zevulun og Issachar. Zevulun blir spilt av The Bar Kokhba Sextet: Mark Feldman (fiolin), Erik Friedlander (cello), Greg Cohen (bass), Marc Ribbot (gitar), Cyro Baptista (perkusjon) og Joey Baron (trommer), mens Issachar blir spilt av The Masada String Trio: Mark Feldman (fiolin), Erik Friedlander (cello), og Greg Cohen (bass). I 2003 ventes det utgitt tre cd'er med Masada Tributes, hvor henholdsvis Marc Ribot, Bill Frisell og Tim Sparks spiller solo gitar på Masada låtene på den første skiva, mens det er snakk om blant annet mer popvokal på de to siste cd'ene.

Music Romance

Music Romance er en serie på tre cd'er som tar for seg noe så sært som motsetningen barndom og uskyldighet versus korrupsjon og voldelighet. Hver av skivene er lagt opp ganske likt med et kjempespenn; fra melodiose og vakre melodier til de harde og raske. Dersom man tar ut alle de vakre rock/pop-låtene og brenner på en skive, ja da tror jeg vi har den ulti-

Music Romance Vol.1:
Music For Children (1998)
Music Romance Vol.2:
Taboo & Exile (1999)
Music Romance Vol.3:
The gift (2001)

mate digge skiva for folk flest. De mest sentrale musikerne her er Marc Ribot (gitar), Jamie Saft (tagent tagent-instrumenter), Trevor Dunn (bass), Cyro Baptista (perkusjon), Joey Baron (trommer) og Anthony Coleman (forskjellige

utradisjonelle instrumenter). Denne serien oppsummerer på en måte det Zorn har holdt på med de 10 siste årene, og er derfor en grei vei å starte for folk som ikke har noe kjennskap til ham fra før.

Filmworks

John Zorn har alltid vært fascinert av film-musikk, og et av de store forbildene hans innen denne genren er Carl Stalling, som satte lyd til tegnefilmene til Warner Bros. Et annet forbilde er italienske Ennio Morricone, som blant annet satte lyd til spaghatti-western filmene på 1970-tallet. *The Big Gundown* er en skive med coverlåter av Morricone som Zorn ga ut i 1985, og som har kommet i nytgivelse i 2000 med enda flere låter på. Denne inngår ikke i selve Filmworksserien ettersom Zorn neppe hadde kommet på tanken om å lage en filmworksserie på den tiden. Men vi finner små fragmenter herfra flere steder både i *Naked City* og i Filmworks-prosjektene. Det dreier seg da om pompøse og humoristiske lydskutter fra filmer, og mange vil nok dra på smilebåndet og lure på om de ikke har hørt dette før, i hvert fall vil det virke veldig kjent for svært mange. Komposisjonsteknikken på de fleste FW-skivene har den samme teknikken med "Cut & Paste" opplegget som det man finner på de fleste *Naked City*-skivene. Det innebærer at vi i en og samme låt kan høre de vakreste toner og rytmer, som plutselig blir avbrutt av skarpe og tunge durer, for så å bli vakker igjen. Eller som jeg tidligere beskrev med sjangermix'n innen en og samme låt. Annerledes sagt, så er det alltid masse kjipe/rare lyder innimellom. Men på den annen side må jeg innrømme at det som ikke er umiddelbart deilig å høre på, i det minste er morsomt eller overrasker på en eller annen måte... kreativt er ordet, tror jeg. Dette gjelder særlig de første FW-skivene. De siste FW-skivene viser derimot en tendens til mer å ha rene melodier og rytmer.

Zorn sier han lar seg inspirere av alt mulig og prøver å komponere musikk til det. Det tror jeg så gjerne med alt det han har kommet med, men akkurat hva han har vært inspirert av i en låt, det er det nok umulig å tenke seg til, eller i hvert fall da skal du ha svært god forestillingsevne! For eksempel lagde han musikken til "The Cynical Hysterie Hour" som var et animasjons-TV-show i Japan (FWVII). Hvis du ikke hadde visst hva denne musikken var skrevet for, ville du antagelig vært nokså uforstående til den, men med en gang når du veit at det dreier seg om musikken til en animasjonsfilm blir det liksom ikke snålt lenger, men morsomt og lattervekkende. Det er den kjente Kiriko Kubo som både har skrevet og tegnet dette, og han er blitt "kompis" med Zorn, ettersom Zorn har tilbragt opp til flere måneder i Japan hvert eneste år.

John Zorn's oppfatning av det å være jøde og kunstner innebærer at han prøver å skape et uttrykk for hvordan det er å være jøde i samtiden. Zorn sier at han ikke er noe begeistret for de hyperkonservative og ortodokse retningene innen jødedommen, men påpeker at alle religioner har hver sine ekstremistiske grupperinger. Men på den andre siden, mener Zorn, at ekstreme grupperinger kan være svært interessante, selv om man ikke nødvendigvis deler de samme verdier eller perspektiver som dem.

Trembling Before G-D er en dokumentarfilm om jødiske homser som kommer ut av skapet i et ortodoks jødisk sam-

funn. På FW IX finner vi musikken til denne dokumentareren. Musikken kan man si er lett, men likevel mørk, samtidig som den er veldig humoristisk/ironisk. Zorn er opptatt av minoritetsgrupper og det mener jeg tyder på at han, som de fleste andre opplyste mennesker, har innsett at mennesket er mangfoldig, og at det lureste er å følge sine følelser ispedd sunn fornuft, slik at det skapes rom for andre også.

Mye av Zorns filmmusikk er skrevet for sære porno greier, som *Elegant Spanking*, en lesbisk erotikka/SM-film fra 1994 av Maria Beatty (FWIX) og *Tears Of Ecstasy*, en psyko-porno film av Oki Hiroyuki fra 1995 (FWV). Den handler om romvesener som lander på jorda og har analsex... Mens *A Lot Of Fun For The Evel One* er en annen SM porno-film av Maria Beatty, hvor tittelen sier sitt som Zorn har skrevet musikk til (FWIV).

Men Zorn har også skrevet filmmusikk til annet en sære porno saker. *Mechanics Of The Brain* fra 1996 av Henry Hills, er en film om laboratorieeksperiment på menneskelig adferd, som Zorn selv innrømmer er brutal og jævlig (FWVI).

Det siste året har vært et spesielt produktivt år for Zorn. Han har blant annet kommet med tre nye skiver i Filmworksserien sin, og han skriver i *Liner Notes* på den ene, at han spiller mindre saksofon dess mer tid som går, men til gjengjeld komponerer mer. Grunnen til det er, etter hans egen oppfatning, at han sjeldnere og sjeldnere lar seg overraske av sin egen saks-spilling, mens komponeringen har vist seg å overraske ham gang på gang. De som kjenner til

Filmworks Vol. I: 1986-1990
Filmworks Vol. II: "Music for an untitled film by Walter Hill"
Filmworks Vol. III: 1990-1995
Filmworks Vol. IV: "S/M Cartoon"
Filmworks Vol. V: "Tears Of Ecstasy"
Filmworks Vol. VI: 1996
Filmworks Vol. VII: "The Cynical Hysterie Hour"
Filmworks Vol. VIII: 1997
Filmworks Vol. IX: "Trembling Before G-D"
Filmworks Vol. X: "In The Dream Of Maya Deren" 2001
Filmworks Vol. XI: 2002 Vol. One "Secret Lives"
Filmworks Vol. XII: 2002 Vol. Two "Three Documentaries"
Filmworks Vol. XIII: 2002 Vol. Three "Invitation To A Suicide"

Zorn synes nok ikke dette gjør så mye, ettersom det nettopp er alle disse spesielle/sære komposisjonene som er så fascinerende og spennende ved ham. Zorn spiller saksofon bra, men det gjør en god del andre også. Dessuten får jo Zorn med seg de han vil ha av dyktige musikere. Musiker-stallen til Zorn er en lang merittliste som de fleste bare kan drømme om. Selv synes jeg samtlige av Filmworks-skivene er enormt spennende og gode, men den aller siste er kanskje den mest helstøpte skiva. Den har en så deilig og behagelig stemning i seg, selv om dette er en svært så svart komedie; "Invitation to a

suicide" handler om en sønn som selger billetter til sitt eget selvmordsshow. Han vokser opp i et polsk immigrantmiljø i Brooklyn, og innser at hans framtid vil bli som hans far; en fattig baker. Han forsøker å stjele fra noen russiske gangstere uten hell, og for å gjøre opp for dette og dermed unngå at faren skal bli drept (som gangsterne hadde truet med) kommer han på ideen om sitt eget selvmord... Besetningen med Marck Ribbot (gitar), Rob Burger (trekkspill), Erik Frielander (cello), Trevor Dunn (bass) og Kenny Wollesen (vibes, marimba, trommer) er bare helt fantastisk.

Samtidsmusikk

Alt som barn var John Zorn sær; som fjortenåring hørte han på eksperimentelle samtidskomponister som Stockhausen og Kagel. I de ti siste årene har han selv arbeidet mye med samtidskomposisjoner og en del av disse stykkene er blitt samla sammen og blitt utgitt på forskjellige CD'er. John Zorn har ikke noe imot å være "the bad boy of new music" og istedet for å kalle seg "minimalist", kaller han seg humoristisk nok for "maksimalist"!

Zorn har med seg de fremste dirigenter og samtidsmusikere, som Stephen Drury og Dennis Russell Davies, American Composers Orchestra, The Monriaan Quartet, The Asko Ensemble og The Kronos Quartet. For meg, som for veldig mange andre, er dette ny musikk som det liksom tar litt tid å komme inn i. Derfor er

Aporias Requia for piano and orchestra (1998)
Angelus Novus (1998)
The String Quartets (1999)
Cartoon S&M Chamber Music (2000)
Madness, Love & Mystism (2001)

det ikke til å unngå at mye av denne musikken oppleves som vanskelig å nyte eller å forstå seg på. Det er riktig nok noen unntak med enkelte svært deilige stykker, som for eksempel *Kol Nidre* men de aller fleste stykkene er veldig komplekse!

Kristallnacht

I følge Zorn er det én innspilling han har følt som viktigere enn de andre, og det er *Kristallnacht* fra 1993. *Kristallnacht* har med jødisk politikk å gjøre fordi den viser den politiske evolusjonen, har Zorn uttalt. En av låtene, *Barzel (Iron First)*, er en hard og kort låt som beskriver farene som eksisterer innenfor enhver type for ortodoksi. Det er religiøs fundamentalisme som blir noe eksklusivt for en gruppe med mennesker som bare tror på seg selv. Jødedommen inkarnerer også denne faren; blant radikale bevegelser som "Jewish Defense League" og også en del andre radikale grupperinger. *Kristallnacht* berører politiske spørsmål, men likevel

har ikke arbeidet med verket vært politisk inspirert, men inspirert av livet for en gruppe mennesker. "Jeg er ikke interessert i politikk, men i mennesker, musikk og det å lære mer om menneskelige følelser", uttalte Zorn i et intervju i *Factory* i 1994. Låt nummer to på *Kristallnacht* er en tolv minutter lang komposisjon kalt *Never Again*, og på coveret finner vi en advarsel til denne: "CAUTION: *Never Again* contains high frequency extremes at the limits of human hearing and beyond, which may cause nausea, headaches & ringing in the ears. Prolonged or repeated listening is not advisable as it may result in temporary or permanent ear damages." Vel, når du allerede har hørt den én gang, så er du klar over det. Verre er det når du kommer hjem med EN NY ZORN-SKIVE, for selvfølgelig så legger du skiva i spilleren med en gang og skrur opp volumet noe, for man spiller jo aldri en ny skive lavt. Hvis du rekker å ta av deg skoene og få satt deg før låt én er ferdig... er det altså fare på ferde!

Andre skiver

Som jeg tidligere har vært inne på har altså Zorn en enorm produksjon bak seg. Jeg har konsentrert meg om de litt større prosjektene hans og utelater en haug med utgivelser. Disse får den interesserte leser sjekke ut selv. Dersom du har internett-tilgang er det ingen sak å hente inn informasjon. For å få tak i Tzadik-skiver er internett også stedet da det bare er én butikk i Oslo som jeg har sett tilbyr disse (*Bare Jazz*), dessuten er det desidert billigst; 150,- kr og du har skiva i postkassen tre dager etter bestilling.

Utfra det jeg har skrevet tidligere er det klart at Zorn ganske sikkert blir uglesett av de konservative og ortodokse jødene, og hans egne uttalelser burde gjøre det klart at man ikke legitimerer israernes behandling av palestinerne ved å kjøpe musikk fra plateselskapet Tzadik. Man kan si det slik at Zorn har en liten musikkelskende klikk over store deler av kloden, og blant disse er de fleste ikke jøder. Før etableringen av Tzadik, var John Zorn tvunget til kun å bedrive lavbudsjett prosjekter. Etter dannelsen av Tzadik, har han kunnet skape mye mer uten hensyn til kostnader. Han kan nå hyre de musikerne han vil, f.eks. Dessuten har han vært en av de mest sentrale personene bak dannelsen og opprettholdelsen en kulturell scene, "Down Beat" i New York. Så kanskje er John Zorn den som bidrar mest til at jødernes kulturelle ghetto åpnes? I hvert fall ønsker Red. dere en god reise inn i Zorn's utrolige univers av rare og sære greier, men også av vakre og deilige musikkromanser!

Flippaus Flipp

Bokcaféen Jaap presenterer:

Situasjoni- stisk teori

Med sitt begrep om fordreining eller unn-
dragelse ("détournement") av kommunika-
sjonssystemets identitetsskapende elemen-
ter foregrep situasjonistene kulturjammer-
ne og adbusterne med over 40 år, og med
sitt begrep om "skuespillsamfunnet" rettet
de allerede tidlig på 60-tallet
oppmerksomheten mot hvordan
konsumet av bilder, forestillinger
og følelser ikke utgjør et overfla-
tefenomen i kapitalismen, men
snarere er den avanserte kapita-
lismens substans. Som det heter i
tese 34 av Guy Debords bok
"Skuespillsamfunnet": "Skuespillet
er kapitalen som har nådd en slik
grad av akkumulasjon at den blir
bilde." Det følgende vil ikke utgi
seg for å være en dyptgripende
innføring i situasjonistisk teori,
men skal gjennom en gjennom-
gang bl.a. av ulike situasjonistiske
skrifter som er tilgjengelige
fra Bokcaféen Jaap og annetsteds
forsøke å plassere teorien og
bevegelsen i en viss historisk og
politisk ramme, og slik åpne for
at det norske frihetlige miljøet
kan bli i stand til å beskjeftige
seg med den.

Bakgrunn

I 1957 holdt tre forholdsvis
ukjente avantgardistiske kunst-
nergrupper en konferanse i en bar
i den italienske byen Cosio
D'Arroscia. Enden på visa ble at
de slo seg sammen til én organi-
sasjon, som ga seg selv navnet
Internationale Situationniste, i
norskifisert språkdrakt,
"Situasjonistisk Internasjonale",
heretter forkortet S.I. Året etter
begynte et tidsskrift med samme
navn å komme ut i Paris – det
ville i alt komme 12 nr. av tids-
skriftet fram til 1969 – og etter
hvert ble det grunnlagt ulike
nasjonale eller geografiske "seks-
sjoner" av organisasjonen: tysk,
skandinaviske, britisk, etc.

De som er litt bevandret i anti-autori-
tær eller frihetlig sosialistisk teori etter 2.
verdenskrig, eller har satt seg litt inn i
inspirasjonskildene til "Mai '68" i
Frankrike, vil vite at S. I. hadde stor
betydning, men var også svært kontroversi-
elle. (Bl.a. eksisterte det i Frankrike et
intetst gjensidig hat mellom S.I. og den

tradisjonelle anarkistføderasjonen FAF.)
For ganske snart, fra ca. 1960 og utover,
ble nemlig situasjonistene mindre interes-
sert i kunsten og endte sågar opp med å
betrakte det å utøve kunstvirksomhet som
politisk forkastelig: Kunstens virkeliggjø-
relse, hevdet de, var nemlig kun å finne i

måten kapitalismen organiserer folks
hverdag på en undertrykkende, passivise-
rende og fremmedgjørende måte.
Beskjeftigelsen med urbanisme danner på
mange måter bindeleddet mellom anti-
kunst-perioden og den politisk revolusjo-
nære perioden. For snart knyttet beve-

skrev den boka som raskt og uøyaktig kan
beskrives som "situasjonistenes bibel", dvs.
La société du spectacle, var franskmannen
Guy Debord (1931–1994). Skuespill-
begrepet er ment å skulle oppdatere Marx'
begreper om varefetisjisme og fremmed-
gjøring på en måte som skulle
svare til det høyteknologiske kons-
sumsamfunnet, og betegner den
sosiale organisering der mestepar-
ten av all opplevelse er blitt ute-
lukkende indirekte, dvs. passiv og
formidlet, f. eks. gjennom masse-
media.

Da S.I. ble oppløst i 1972 var det
bare tre medlemmer igjen, inkludert
Debord. Likevel skulle situa-
sjonistisk teori fortsette å bli pro-
dusert av smågrupper og enkelt-
personer, også Debord fortsatte å
skrive, og ga bl.a. ut en oppfølger
til "Skuespillsamfunnet",
*Commentaires sur la société du
spectacle*, i 1988.

Særlig etter at Debord døde i
november 1994 skulle produksjo-
nen av sekundærlitteratur om S.I.
komme i gang for alvor i
Frankrike og Italia, og i England
og USA primært innenfor den
akademiske sektor (men det kan
være nyttig å vite at situasjonis-
tene foraktet universitetsverdenen
like mye som kunstverdenen,
ikke minst pga. den måten akade-
miske moteteoretikere i
Frankrike raskt blir integrert i
skuespillet).

Tidsskriftet

Til og begynne med var det
hovedsaklig i tidsskriftet
Internationale Situationniste at
situasjonistene publiserte og
utviklet sine perspektiver på
kunst og politikk. Allerede i
1970 ble de samlede nr. av tids-
skriftet utgitt i faksimile på forla-
get Van Gennep i Amsterdam,
seinere faksimileutgaver har
kommet på ulike franske forlag.

Den første større engelskspråklige
samlingen av artikler fra S. I. s tidsskrift
var *Leaving the 20th Century. The
Incomplete Work of the Situationist
International* (Free Fall Publications
1974), redigert av Christopher Gray fra den
britiske seksjonen. Innholdet (eller i alle
fall bokas første del, som omhandler S.I.

dens avskaffelse som spesialisert aktivitet
som produserer objekter for passiv
betraktning. (Dermed måtte de også eks-
kludere de av seksjonene som insisterte på
fortsatt å drive med slik styggedom, som
f.eks. den tyske og den skandinaviske.) I
en periode var situasjonistene svært opp-
tatt av urbanisme, byplanlegging, altså

gelsen an til arbeiderrådsstradisjonen i
europesk sosialisme, og pleiet kontakter
med organisasjoner som *Socialisme ou
Barbarie* og teoretikere som Henri
Lefévre (kjent for sine kritiske diskusjo-
ner av dagliglivet under kapitlismen).

Den som etter hvert framsto som den
ubestridelige lederskikkelsen i S.I., og som

før de helt har forlatt antikonst-perspektivet) skal etter sigende ha betydd mye for punk-entreprenører som Malcolm MacLaren og Vivien Westwood: Et viktig aspekt ved den framvoksende punk-bevegelsen var jo nettopp ulike typer "détournement", f.eks. av engelske løssalgssavisers typografi og innhold. Etter hvert ble boka utsolgt (ny utgave med nytt forord kom på forlaget Rebel Press, London 1998), og erstattet av den mye mer omfattende *Situationist International Anthology*, redigert av Ken Knabb (Bureau of Public Secrets 1989, 406s). Denne er for øyeblikket utsolgt fra Bokcaféen men kan skaffes fra Knabbs nettsted, www.bopsecrets.org for \$ 15). Derimot har *Leaving the 20th Century* kommet i en ny utgave med nytt forord på forlaget Rebel Press (London 1998). Noen engelskspråklig komplett utgave av tidsskriftet er fortsatt ikke tilgjengelig, den eneste komplette versjonen av tidsskriftet som kan skaffes fra Bokcaféen pr. i dag, er den tyske fra 1976, i to bind på MaD Verlag.

Vaneigem og Debord: Fra revolusjonær hedonisme til analyse av kapitalismen og vareskuespillet

I 1967 kom to bøker som ga mer omfattende framstillinger av situasjonistisk teori, men som er temmelig forskjellige både i stil og i hva de behandler. Den ene er som nevnt Debords hovedverk fra *La société du spectacle*, som allerede i 1972 ble oversatt til dansk på forlaget Rhodos, med tittelen *Skuespilsamfundet* – og selv om "skuespill" som oversettelse for "spectacle" kan føre til misforståelser (men "forestilling" eller "show" har også sine problemer...) [Hva med "tilskuersamfundet" - setters anm], så er denne termen nå etablert i skandinavisk språkbruk. Den engelske oversettelsen (*The Society of the Spectacle*) er dessverre ikke tilgjengelig fra Bokcaféen Jaap for tiden, men et sentralt kapittel, "Proletariatet som subjekt og som representasjon" er trykt opp i den allerede nevnte *Leaving the 20th Century*.

Den andre boka som kom i 67 var belgieren Raoul Vaneigems *Traité de Savoir-Vivre à l'Usage des Future Générations* (som kan oversettes omtrent til "Håndbok i livskunst til bruk for kommende generasjoner". Vaneigems bok, oversatt til engelsk som *The Revolution of Everyday Life* (Rebel Press 1994), er bl.a. opptatt av å skape øyeblikk i hverdagslivet som kan

foregripe revolusjonen, og hevder at livsnyttelse og revolusjonær handling må gå hånd i hånd – ingen revolusjonær asketisme eller selvfornektelse kan godtas. Man finner likevel noe mer enn bare en umiddelbar og naiv hedonisme i Vaneigems bøker. Og bl.a. etter Vaneigems og S.I.'s insistering på *hverdagslivet* som arena for revolusjonær politikk, har det blitt en etablert erkjennelse på den frihetlige venstresida at politikk ikke bare dreier seg om objektiv forandring, men at forandringen av tingene også må gå sammen med en subjektiv forandring – som riktig nok ikke er av asketisk eller moraliserende type. Vi kan enkelt og greitt si at det dreier seg om å bryte med "staten i hodet".

Pga uenigheter trakk Vaneigem seg fra S.I. i november 1970 (se *The veritable split in the International* (Paris 1972), engelsk versjon BM Chronos 1990), men har fortsatt med å skrive innenfor sitt revolu-

mer forsonlig overfor surrealismens tidlige periode hvor den fortsatt har i seg mange impulser fra dadaismen.

Som nevnt blir det mer og mer vanlig å betrakte Debord som drivkraften og teoretikeren bak S.I.: Det skrives et økende antall bøker om ham, og hans rykte har trengt like inn i markedet for litterære publikasjoner med stort opplag – således hadde det franske bladet *Magazine Littéraire* i sitt nummer for juli 2001 sin hovedseksjon om "Guy Debord og det situasjonistiske eventyr" ("Guy Debord et l'aventure situationniste"), som faktisk også inneholder en god del interessant stoff.

Mange (herunder *Magazine littéraire*) mener at den beste boka som til nå er blitt skrevet om Debord og S. I., er Anselm Jappes *Guy Debord* (engelsk oversettelse University of California Press 1999). Her presenteres skuespillbegrepet først, som

«Skuespillet er kapitalen som har nådd en slik grad av akkumulasjon at den er blitt bilde»

-Guy Debord

sjonært-hedonistiske perspektiv. Under pseudonymet Ratgeb publiserte han i 1974 f.eks. en bok om det han kaller "det generaliserte sjølstyre", engelsk utgave som *Contributions to the Revolutionary Struggle*, (Elephant Editions 1990). I tillegg har han vært opptatt av kjetterske retninger innen tidlig kristendommen, se f.eks. *The Movement of the Free Spirit* (Zone Books 1994). Under pseudonymet Jules-François Dupuis har han også skrevet en kritisk framstilling av surrealismen, *A Cavalier History of Surrealism* (orig. tittel *Histoire desinvolte du surréalisme*, Éd. Paul Vermont, 1977). Surrealismen var en av inspirasjonskildene til lettrisme og situasjonisme, ikke minst når surrealismen som bevegelse legger vekt på at det også er nødvendig å forandre tilværelsen (changer la vie), og ikke bare kunsten. Men på slutten av 1940- og begynnelsen av 1950-tallet, da de som seinere skulle utgjøre S.I. begynte å gjøre seg gjeldende, var surrealismen kommet inn i et dødvann hvor den på den ene siden konsentrerte seg om maleriet (omtalt som surrealismens "akademiske periode"), og på den andre siden mest var opptatt av esoteriske ting som mystikk o.l. Dette er selvfølgelig ting som Vaneigems kritikk retter seg mot; han er

en videreføring av begrepet om fremmedgjøring hos Marx og om tingliggjøring hos Gyorgy Lukacs. Og utgangspunktet er den avanserte kapitalismens tendens til å la flere og flere aspekter ved tilværelsen framstå som noe som massene passivt betrakter, som f.eks. ved massemediaunderholdning og fritidsindustri.

Det kapitalistiske regime syntes dermed i de vesteuropeiske massesamfunn på 50- og 60-tallet ikke bare å være basert på økonomisk utbytting men også på fremmedgjøring, en fremmedgjøring som ifølge Debord også ble reproduisert like inn i de ideologier og bevegelser som i navnet hadde som mål å avskaffe kapitalismen.

Dernest, etter skuespillbegrepet, framstiller Jappe bevegelsens historie fra lettrismen og framover til, og hinsides, mai 68. I den siste og tredje delen forsøker han å plassere situasjonistisk teori og Debord i en viss historisk og kritisk kontekst.

Boka er absolutt til å få forstand av, selv om engelsken av og til flyter litt tungt (kanskje skyldes det at den er oversatt fra den franske oversettelsen av den italienske originalen). Og muligens er perspektivet, ikke minst i siste del, vel mye preget av en adopsjon av situasjonistenes egen selvforståelse: At de skulle ha vært den eneste

virkelig radikale eller revolusjonære gruppa i denne perioden, og at alle andre var verdiløse. Dermed blir det ikke trukket linjer f.eks. til andre radikale posisjoner i overgangen mellom 1960- og 1970-åra.

Det siste gjør imidlertid en engelsk bok, Sadie Plants *The most radical gesture. The Situationist International in a post-modern age* (Routledge 1992). Denne tar utgangspunkt i S.I., men viderefører perspektivet inn i 70- og 80-tallet, og trekker linjer til poststrukturalisme og postmodernisme (Foucault, Deleuze/Guattari, Baudrillard m.fl.). I ettertid har særlig Jean Baudrillard uttrykt sin begeistring for S.I. (se f.eks. intervjuet med ham i det ovennevnte nummer av *Magazine littéraire*), og i sin radikale fase videreutviklet han det marxistiske varefetisjmebegrepet ytterligere, kanskje inspirert av situasjonistene, til et begrep om en slags "tegnfetisjisme" som skulle være særegent for den avanserte mediakapitalisme.

Fra S. I. til "smågruppene"

Etter at S.I. ble oppløst i 1972 eller deromkring, var det først og fremst ulike smågrupper som var inspirert av S.I. i Frankrike, Italia, England og USA, som holdt liv i den situasjonistiske teori og praksis på 70, 80 og 90-tallet. I Frankrike kan man f.eks. nevne Jaime Semprun, forfatter av flere bøker, og ildsjelen bak tidsskriftet og seinere forlaget *Encyclopédie des Nuisances* ("Plagenes encyklopedi"). Semprun utgir stadig situ-påvirkede bøker – om enn man i hans seinere skrifter, i likhet med de siste skriftene til hans læremester Debord, kan ane en viss pessimistisk resignasjon (se f.eks. *L'Abîme se repeuple*, Paris 1997) Adressen er Éditions de l'Encyclopédie des Nuisances, 80, rue de Ménilmontant, 75020 Paris.

Gruppene som eksisterte i England og USA var derimot stort sett temmelig forgjengelige, så mesteparten av materialet som ble utgitt på 70- og 80-tallet er ikke lenger tilgjengelig, med få unntak: Pamfletten *The Right to be Greedy*, av gruppa For Ourselves!, som proklamerte en kommunistisk egoisme, har pleid å være tilgjengelig i opptrykk av forlaget Loompanics. Men ikke minst har Ken Knabb, som i en årrekke har stått bak Bureau of Public Secrets i Berkeley, California, utgitt sine samlede flygeblad, pamfletter og bøker under tittelen *Public Secrets. Collected Skirmishes of Ken*

Knabb 1970- 1997. Boka omfatter også et lengre nyere arbeid, "The Joy of Revolution", og erindringsstykket "Confessions of a Mild-Mannered Enemy of the State".

Det er forresten nylig dukket opp et restopplag av en annen amerikansk klassiker: Det dreier seg om *And Yet It Moves: The Realization and Suppression of Science and Technology*, av "Boy Igor" (Zamisdat Press, New York 1985) Her betraktes vitenskap og teknologi i et situasjonistisk perspektiv, og både sovjetiske vitenskapsfilosofer (Bogdanov, Lysenko) og vest-europeisk sådanne (Popper, Kuhn etc.) får gjennomgå. Men selvfølgelig – det har skjedd en del siden 1985, både når det gjelder teknologi (jf. Internett) og når det gjelder vitenskapsfilosofi.

«Den moderne kapitalisme, som reduserer hele samfunnslivet til et skuespill, er ute av stand til å gi oss noe annet skuespill enn vår egen fremmedgjørelse.»

-Raul Vaneigem

Ellers nøler jeg litt med å anbefale antologien *What IS Situationism?* (AK Press 1996) i sin helhet. Ikke bare pga. tittelen ("situasjonisme" er ikke et positivt begrep ifølge situasjonistene, men en betegnelse på ideologiseringen av situasjonistisk teori), men først og fremst fordi mange av bidragene om S. I. er svært ujevne. Men man finner her bl.a. Jean Barrot (AKA Gilles Dauvés interessante venstre-kommunistiske kritikk av SI, og ikke minst den velskrevne pamfletten *The End of Music?* fra 1978, som nettopp kritiserer

punkens overflatiske tilegnelse av elementer av situasjonistisk teori, og forsøker å diskutere musikksektoren og dens rolle innefor kapitalistisk økonomi mer grunnleggende.

Sist men ikke minst: En enkelt produsert blekke som imidlertid inneholder mye lesverdig stoff, er den amerikanske situasjonist-fanzinen *Not Bored!*, som du kan finne noen gamle nr. av på Bokcaféen, og som også har et utmerket nettsted, www.notbored.org, hvor man også finner et godt internettarkiv over S.I.

"Rekuperasjonen" av det situasjonistiske opprør

Situasjonistene var tidlig klar over at kapitalismen er avhengig av å være i stand til å

gjenvinne, innlemme og hente næring fra den mest avanserte kritikken av den (de kalte dette for "rekuperasjon"). Det tok for eksempel ikke lang tid før punken ble rekuperert, og ble en type "identitet" eller livsstil man kunne anlegge – forutsatt at man hadde råd til å skaffe seg de riktige "opprørsk" rekvisitter. Og det er verken den første eller den siste gangen noe slikt har skjedd; snarere har kapitalismen i de siste åra i forholdsvis stort omfang klart å kunne gi seg selv et visst radikalt ferniss

Han brakte SM ut av skapet

I England har homofile sadomasochister blitt forfulgt av politiet i mange år, med massive aksjoner mot sm- og fetisjmiljøet. De har raidet klubber, foreninger og hjemmene til folk som er mistenkt for sm-aktiviteter. I 1989 fikk 12 menn fengselsdommer på tilsammen 25 år for sin legning, og Høyesterett opprettholdt dommen.

Det engelske rettsvesen aksepterer m.a.o. ikke at voksne mennesker frivillig påfører hverandre smerte, og får glede og seksuell nytelse ut av det – uten å skade hverandre alvorlig. Dette blir spesielt paradoksalt i et så voldelig samfunn som det britiske, hvor det fremdeles er vanlig og vidt akseptert å slå barna sine i "oppdragerøyemed", og kostskolene vi kjenner fra

utallige BBC-produksjoner lever i beste velgående, komplett med skoleuniformer og spanskør.

Gatevisa har fulgt saken i flere år (se nr. 152, 156 og 159). En av de dømte, Tony Brown, anmeldte den britiske stat til Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg. Dette kostet 300.000 pund, og en internasjonal støttekampanje ble satt i gang, hvor også lille Norge bidro, gjennom Smia, Oslo.

Men de tapte saken (11-7) også der. Strasbourg ga den britiske stat frie hender til å fortsette terroren mot en gruppe mennesker på grunn av deres seksuelle legning – et åpenbart brudd på menneskerettighetene, men man når altså ikke fram

nettopp ved å framstå som "opprørsk" (se i denne forbindelse også artiklene fra det amerikanske tidsskriftet *The Baffler*, samlet i Thomas Franks og Matt Weilands *Commodify your Dissent*, W.W. Norton 1997).

Men det er ikke bare kapitalismen som gjenvinner opprøret mot den; det samme har alltid vært tilfelle med kunsten, som de siste åra for alvor har begynt å interessere seg for situasjonistisk teori – men kanskje ut fra en noe overflatisk oppfattelse av "détournement". For når eksempelvis en "Stunt Club" på Kunsternes hus i Oslo inviterer politiske aktivister og kulturjammere til å opptre, dreier det seg ikke da også om å la politikken få friske opp kunstens skuespill? Og det samme kunne man kanskje si om den norske etableringen av *Adbusters*, som (ifølge Dagsavisen 15.2.2002) på Kunsternes Hus skulle påstryke Tommy Hilfigers merke på brukte skjorter, som deretter skulle selges for 50 øre. Gjør de ikke da også "følelsen av å gå med falske merkeklær" salgbar?

Omvendt kunne man si at mens "détournement"-begrepet kanskje lett lar

Situasjonisme på internett:

Situationist International Archive
www.nothingness.org/SI

Situationist International Online members.optusnet.com.au/~rkeehan

Bureau of Public Secrets
www.bopsecrets.org

Spectacular Times
www.cat.org.au/spectacular

Loompanics Unlimited
www.loompanics.com

Not Bored!
www.notbored.org

seg redusere til en del grep av overflatisk radikalitet, så er det langt vanskeligere å gjøre det samme med begrepet om skuespillsamfunnet...

-Anton Autos

BOKCAFÉEN JAAP VAN HUYSMANN'S MINDE

★ ANARKISTISK POSTORDRE ★

Send meg de trykksakene jeg har krysset av for (ved forhåndsbetaling til postgiro 0540.06.36577 legger du til porto kr. 40,- bøkene er tunge. Ved postoppkrav blir det dessverre enda dyrere...)

... **Guy Debord**: *Society of the Spectacle*, 221s, kr 90,-

... **Anselm Jappes**: *Guy Debord*, 188s, kr 214,-

... **Boy Igor**: *And Yet It Moves: The Realization and Suppression of Science and Technology*, 121s, kr 40,-

... **Ken Knab**: *Public Secrets. Collected Skirmishes of Ken Knabb 1970- 1997*, 408s, kr 207,-

... **Gray, Christopher (red)**: *Leaving the 20th Century*, 136sA4, kr 188,-

... **Situationistische Internationale** (tysk utgave), to bind, kr 190,- samlet
... **Ratgeb** (=Vaneigem): *Contributions to the Revolutionary Struggle*, kr 27,-

... **Dupuic** (=Vaneigem): *Cavalier History of Surrealism*, 128s, kr 108,-

... **Raul Vaneigem**: *Revolution of Everyday Life*, 216s, kr 149,-

... **Raul Vaneigem**: *The Movement of the Free Spirit*, kr 205,-

... Send meg Bokcaféens gratis bokliste eller se boklista på internett:
<http://bokcafeen.cjb.net>

Navn .....

Adresse .....

Send til: **Bokcafeen Jaap**
Hjelms gate 3
0355 Oslo

Tony Brown, 1935 – 2002. Den prisbelønte frihetskjemperen brakte Spannersaken inn for britisk høyesterett og videre til Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg. I kjølvannet av thatcherismen satt han i to perioder fengslet på grunn av sin seksuelle legning, og ble symbolet på rettsmassakren og forfølgelsene som brakte sadomasochisme ut av skapet verden over.

i de juridiske byråkratier.

Likevel fikk dommen positive konsekvenser for SM-saken. Den brakte SM ut av skapet verden over, og senere har en britisk lovkommissjon konkludert med at samtykkende sm-sex bør være lovlig på linje med i andre europeiske land. Året etter startet FN's høykommissær for flyktninger en kartlegging av politivold mot SM-ere verden over.

I mai i år døde Tony Brown, 67 år, etter en lang tids kamp mot kreft. Kellan Farshea, som grunnla organisasjonene "Countdown on Spanner" og "SM Pride UK", beskriver ham som en munter, reflektert og jordnær mann. "Han er en av mine helter."

Brown var æresmedlem i en rekke organisasjoner, og sammen med Roland Jaggard og Colin Lasky innehar av den

erotiske Oscar-prisen for sin seksuelle frihetskamp.

Brown levde sammen med sin partner Robert i nesten 20 år, inntil Robert døde av AIDS i 1989. Etter dette var han samboer med Martin, som også døde av AIDS, i 1995.

Tony Brown ble begravet 14. mai i St. Alban the Martyr-kirken i Birmingham, der han satt i menighetsrådet.

Mer om Spanner-saken:

www.smia-oslo.no/spanner.html

Mer om Tony Brown:

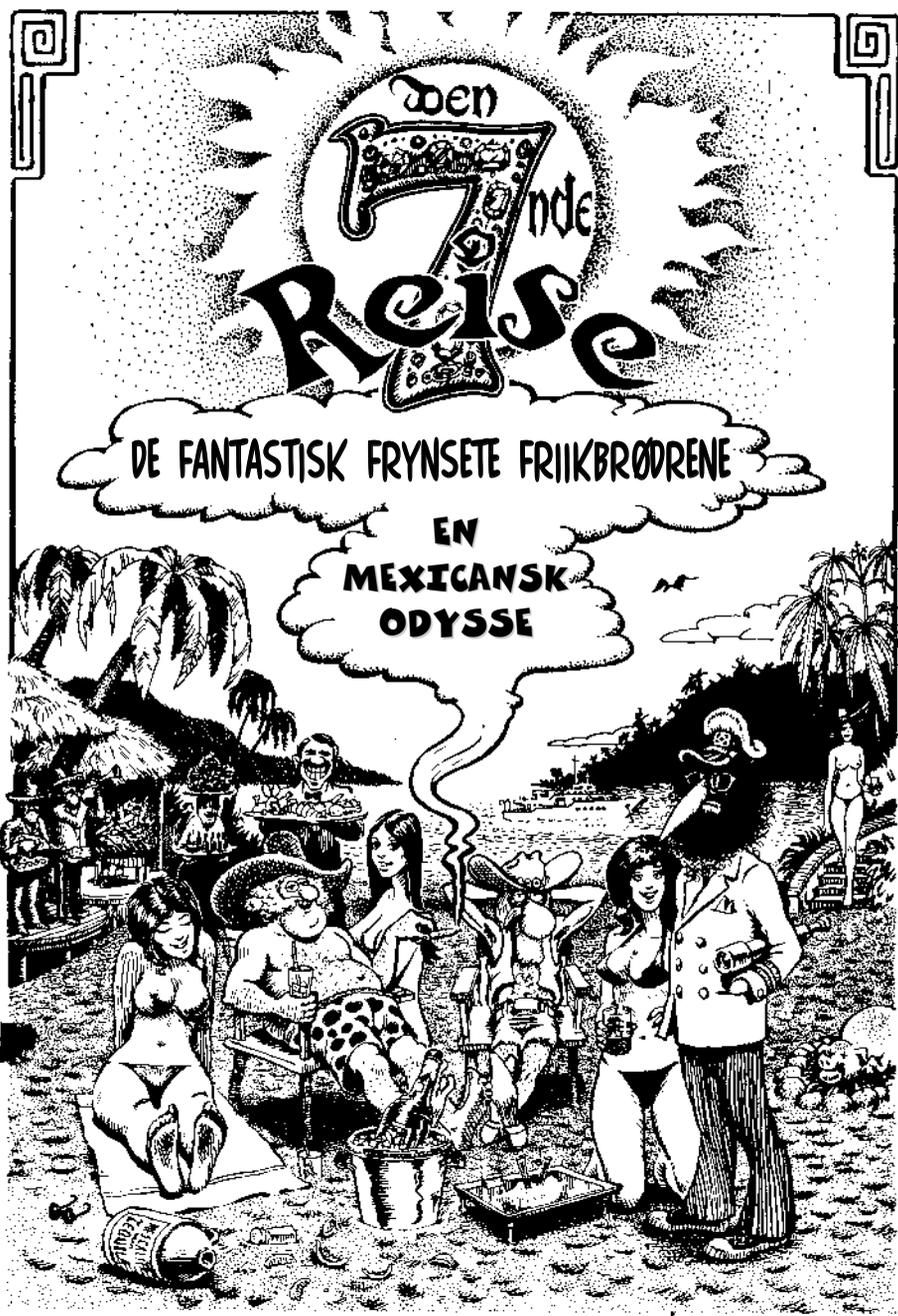
www.midlandlink.org/

Mer om Lovkommissjonen:

www.revise65.org/lawcomm1.html

Takk til Svein Skeid, Smia-Oslo

Den 7. Reise

DE FANTASTISK FRYNSETE FRIKBRODRENE

EN MEXICANSK ODYSSE

DET BEGYNNER Å BLI SKIKKELIG KALDT! SKRU PÅ OVNEN!

GLEM DET, VI HAR IKKE BETALT PARAFINREGNINGA PÅ OVER ET HALVT ÅR.

SÅ LA OSS FYRE OPP I PEISEN.

DET FINNES IKKE VED I EN OMKRETS AV 16 KVARTALER, FEITE FREDDY HOGG NED ALLE TRÆRNE I FJOR VINTER

NÅ, FIKK DU JOBBEN?

NEI DEM SKAL IKKE HA NOEN JULENISSE I ÅR

BANKE BANKE BANKE

(GISP) DET ER HUSEIEREN!

HVEM ER DET?

KOM UT LATSABBER! BETAL DE FEM MÅNEDERS HUSLEJE DERE SKYLDER, ELLER SÅ RINGER JEG LENSMAANN!

JEG VET AT DERE ER DER, JEG KAN SE AT FJERNSYNET STÅR PÅ.

KOM TIL DET TROPISKE PARADISET MEXICO FOR EN SOL- & BADEFERIE I VINTER!

SOL DEG PÅ STRANDA I ACAPULCO. DANS I GATENE TIL LYDEN AV FARGERIKE MARIACHI-BAND.

DET HØRES UT SOM GREIA FOR OSS!

SKAMMER VI OSS IKKE OVER Å SNYTE GAMLA FOR ALL DEN LEIA?

NÆEH... HU FÅR TEVEN, STEREOEN OG FEM ÅRGANGER GATEVISA.

FOR IKKE Å GLEMME EN NYDELIG KATTEPUS!

DET TROR DU JA, FEITE FREDDY!

HVILKEN VEI TAR VI TIL MEXICO, FREEWHEELIN FRANKLIN?

SLAPP AV, JEG VEIT HVOR VI SKAL!

HØR ETTER GUTTER, DERE HAR ALDRI VÆRT I MEXICO FØR. SÅ DERE MÅ VÆRE PÅ VAKT.

DET VIKTIGSTE ER Å IKKE VEKKE OPPMERKSOMHET, IKKE GJØR NOE SOM VIRKER RART!

LA OSS STOPPE I DEN NESTE BYEN OG LEGGE OPP FORSYNINGER.

PHINEAS, DU STIKKER BORT I SPORTSSJAPPA OG SKAFFER ET SOLID TILTIL OSS.

OG DU, FEITE FREDDY, KJØRER KJERRA TIL ET VERKSTED OG GIR DEN NYE DEKK OG EN LITEN OVERHALING.

JEG STIKKER INNOM BANKEN, OG MØTER DERE HER OM EN TIME!

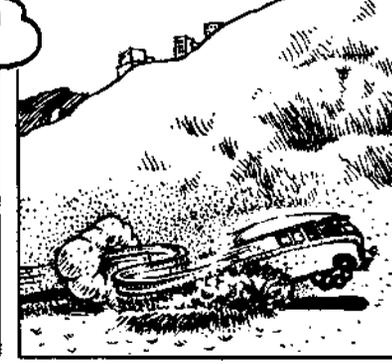
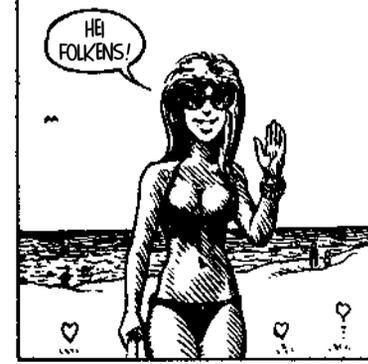
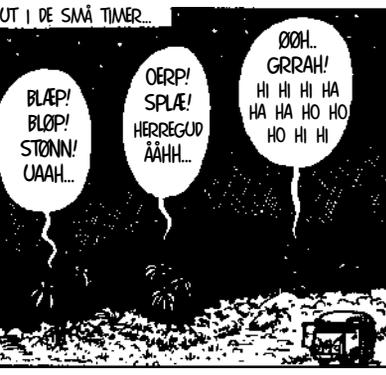
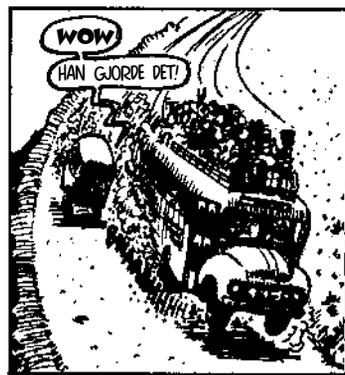

GASP! DET ER DEN BERYKTEDE

MEXICANSKE BUSSEN!

Dette var bare opptakten til Friikbrødrenes utrolige eskapader i Mexico. Følg med neste gang, da får idiotene stifte nærmere bekjentskap med både den underlige heksedoktoren **don LongJuan**, og det forferdelige fengselet **Monte Gringo**...

Lesernes innleggelse

Saganatt som senker drømmer på vår jord...

Kjære lesere. Jeg, en ung mann/kunstner/populærmystiker fra det «blide» (eh?) sørland, har tenkt på noe. At det finnes en god del folk og fe i dette land som har mystisk erfaring gjennom hallusinogener. Også tenkte jeg at det kunne være moro å prøve å samle inn tegninger/dikt etc. laget under påvirkning eller inspirert av den psykedeliske tilstand. Dette skal jeg bruke til å lage en bitteliten bok. Ikke noe profitt altså, bare en liten blekke trykket på kopimaskin. Så vil jeg sende boka til alle som har bidratt. Setter også inn en annonse el. leserbrev i GA når den er ferdig, slik at interesserte kan ta kontakt for anskaffelse. Jeg ønsker ikke originalverker, ta gjerne en kopi. Om du ønsker å være anonym, pseudonym eller stå frem med fullt navn er opp til deg. Som ansvarlig (?) redaktør kan jeg ikke love at bidraget ditt kommer på trykk, men synes du det er kjipt, kan du jo sette opp et lignende prosjekt selv, etter smak og behag. Synes du dette prosjektet virker lovende, håper jeg at du, kjære drømmevever, tar utfordringen med åpent sinn og store pupiller. Ta da kontakt med hiddenoption@hotmail.com for nærmere detaljer. Masse kjærlighet, fred og spørsmålstegn til hele landet og hinsides.

Hilsen Solander Paddehatt

PS: Skjulte valgmuligheter vil alltid «eksistere» - Det er opp til oss å visualisere.

En potensiell venninne

Hei på dere! Jeg er en jente (24) som sliter litt med tørre og ukritiske miljøer jeg har rotet meg borti i årenes løp. Som dere vet kan dette medføre redusert vurderingsevne, sløvhet, desorientering, angst og – ved langvarig eksponering – manglende interesse for omverdenen. Nå har jeg lenge hatt en parallell verden i hodet, etterhvert også utenfor hodet, og det er her Gateavisa kommer inn i bildet. Jeg faller stadig dypere for deres uredde og uhøytidelige stil, selv om jeg bare med den største velvilje kan kalles anarkist. Likevel er jeg overbevist om at likene i lasten til dette samfunnet er tallrike og lukter ufyselig. Siden jeg på slutten av 90-tallet forlot folk flest, har jeg gitt ut en (ungdoms)roman, skrevet mange snille og noen slemme artikler og flørtet litt med mer astrale alternative miljøer. Samtidig har jeg lest uhorvelig mye pensum på Blindern og forholdt meg til allverdens sosiale konvensjoner. I utgangspunktet er jeg redd for alt som er annerledes, men når jeg stadig vekk finner meg selv annerledes – og kritisk til alt jeg ikke er redd for – havner jeg i et pussig dilemma. Derfor lurar jeg nå fælt på hvor farlige dere er; hva slags forfatning jeg kan risikere å ende opp i ved å rote meg borti dere, og så videre. Svar utbes.

*Kos fra Kari

Hei Kari og takk for brev.

Den største faren med å rote deg bort i Gateavisa er nok at du kan bli smittet av vår kroniske og uheldbredelige tiltaksløshet. Før du vet ordet av det sitter du og sløver i sofakroken dag ut og dag inn, mens bestillingene og inkassokravene hopper seg opp i bunker rundt deg, og du tenker at dere burde nok begynne å tenke på å gi ut et nytt nummer snart siden det begynner å bli et halvt år siden sist...

Men forøvrig er vi veldig snille og greie.

*vennlig hilsen,
Absinthia Vibrato*

Brev fra landsbygda

DET er lenge siden jeg leste Gateavisa. Kanskje et tema-nummer om psykiatri (aksjonsjournalistik).

Savner Gateavisa som den var, bl.a Feite Fredrys katt og mer humoristisk. Det har noe parallell med Cornelius Vresvijk som før drev mer humoristisk.

Nå kan den selges på gata. På den annen side Narvesen samt abonnement med fortløpende nummer (abonnement på 10 nummer som så sendes pr. post til adressaten, eller på anden måte.

Fremdeles bør huset impregneres olje/maling mv. samt forsikres (Storebrand) Se bærekonstruksjoner.

Her ute på landsbygda er det hverken 1. mai eller demonstrasjoner, men noe øl.

Ellers er norsk psykiatri lite å rope hurra for. Har vært borte i anarkistisk medisin.

*Vennlig hilsen,
B. K. S.*

Øh... sikkert. Ja, jo.

Ritalin

Ritalin er nå vitenskapelig bevist atskillig mer effektiv i behandling av system-avvikere og dissidenter enn tidligere antatt.

Men, heter det, dette forutsetter en grundig oppfølging av psykologer og adferdsterapeuter. Den mistilpassedes manglende evne til å innordne seg det gjeldende samfunns-systemets normer, lover og regler, skyldes ganske enkelt en kjemisk ubalanse i hjernen.

Avvikerne lider kort sagt kun av en dopamin-mangel i hjernen, som ganske effektivt kan behandles

*Sieg hail og hipp hipp hurra
Pelle Pilot*

Og vi anbefaler fremdeles på det sterkeste Wercon™ (dronophil idiotrix) mot fiendtlig innstilling til lønnsarbeid (se Gateavisa nr. 169).

Buster Minal

Norge snart kun for de rike

Var i går på let etter penger; for å samle meg til nytt pass som koster 502 kroner, er uføretrygdet så for å kunne klare dette: «bomme» penger av mennesker men hovedsakelig å grave etter flasker og bokser i søplekasser på Grunerløkka, Olav Ryes plass og Aker brygge på denne praktfulle solrike dagen som det var, sammen med min trofaste lille dogkamerat på fire bein, på Aker brygge fikk jeg beskjed av en flott vakt i fra Securitas at: **Leting etter flasker/bokser i søplekassene ikke er tillatt på området!** Oslo har blitt en hjerteløs by snart bare for de rike, når de rike skal spares for synet av mennesker som vill samle seg litt penger av det som folk har allikevel kastet i fra seg! Gjennnbruk? Ikke sannhetsgehalt at gjennnbruk er vilje heller. **Offentlig plass?!** God sommer!

Kjell Guttorm Bordal

Help!

Hi, my name is S. and I'm writing this message from Serbia. This message could look stupid to you, but for me it is very important.

The matter is simply but hard 'cause... I need help, in order to travel all over the world, in order to visit protests against economic globalisation, in order to live in squat (here is no squat and anarchists don't have a wish to live in it, except to make actions), etc. I would like not just to speak to the people about anarchism, I would like to realise it in my life. Here it is not possible.

So, I would like to ask anybody (there) to help me, to cross th is fckn borders and to realise my wishes in my life. I need to get marriage with some girl from West Europe or to become a son of some man/woman from West.

If you would like to take 'action' to find somebody (for example in your squat) I would be really happy. So, I hope that there exist **solidarity**.

*Fuck borders. Fuck States!
anarchistic greetings from serbia*

PS: I'm feeling stupidly when I must write this kind of message to somebody, but as I said, I **must** do it. That's my life.

Desverre var det ingen i redaksjonen som hadde lyst til å gifte seg med S., så vi lar oppfordringer gå videre til våre lesere. Er det noen som har lyst til å møte en kjekk ung anarkist fra Serbia, så kan dere skrive til Gateavisa, og vi vil forsøke å bringe beskjeden videre.

Absintia Vibrato

**11 PERSONER FRA NORGE REISER TIL
BRASIL FOR Å ARBEIDE MED "DE
JORDLØSES BEVEGELSE" (MST) I ET
HALVT ÅR...**

**ABONNÉR PÅ VÅRT
REISEBREV**

MST

100.- for 3 reisebrev. Kontonr. 7877.08.98624
Merk giro: "Reisebrev - Lag", Solidaritetshuset,
Osterhaugsgt. 27, 0183 Oslo"

**Latin-Amerika
gruppene i Norge**

www.brasilsolidaritet.com

DAG OG TID

Pilestredet 8
0180 OSLO

**Verdas einaste
riksavis på
nynorsk!**

Telefon
22 33 00 97

Telefaks
22 41 42 10

*Partipolitisk
ubunden vekeavis
med brei kultur-
dekking og
fingeren i jorda.*

TINGENES HERRE

DE ULYDIGES BRORSKAP

Mørket brer seg.

Mot utgangen av det gamle årtusen begynte mørkets krefter å samle seg. Ondskapen tok til dag for dag og trengte seg fram overalt. Mørkets fyrster kastet forbannelse over jordens folk og skapte Imperiet.

Fyrstene lever bak murer i overflod og velstand. Her beskytter de seg mot verden for å unngå å bli smittet av den elendighet de selv sprer.

De har skapt mektige sammenslutninger hvor kun de selv er frie. Gjennom hemmelige avtaler i mørke ganger og ved åpenlyse maktdemonstrasjoner utøver de sitt herredømme og nekter menneskene deres frihet. Deres brutalitet spres til selv de fjerneste egne, og hundrevis av millioner vesener lider under deres åk. Fyrstenes representanter møtes nå flere ganger i året for å konspirere, og de blir mektigere og mektigere.

En ting klarer mørkets krefter dog ikke å forhindre: Multituden eksisterer allerede – og den vokser.

Multituden rommer alt fra de opprørske og de ulydige, til de oversette og de tålmodige. Det er en mangfoldig bevegelse som er tilstede overalt, selv der hvor mørkets fyrster tror seg sikrest. Ved hvert av mørkets møter har de ytt motstand; de modige opprørere, de listige nisser og nattens varsomme skikkelser. Tilreisende fra nær og fjern møtes i håp om sammen å bryte ned mørkets murer. De er standhaftige i deres kamp for mangfold, fellesskap og vennskap med naturen og dens vesener.

I det nye årtusen vil stadig nye møter forsøke å trekke verden nærmere mørket. Men hver gang vil de gode krefter trosse de tilsynelatende uovervinnelige og slå sprekker i egoismens asfalt.

Delta i kampen for å endre historien – ta del i det viktigste rollespill noensinne.

man, ons, fre 11-12, 17-21
 tirsdager 11-12, 17-18.30
 torsdag 11-12, 17-20
 søndag 00-06, 12-18

RadiOrakel

man – fre 08-11, 15-17
 lørdager 00-06, 12-17
 søndager 18-20

- FM 99,3 MHz -

Alt du vil vite om cannabisplanten, dens kulturhistorie og bruksområder. Rett hjem for kr. 230,- inkl/ porto. Bankgirokonto 0538 04 20513

- Abonnement for 6 nr: kr 120.-
- Abonnement for 10 nr: kr 190.-
- Abonnement for 20 nr: kr 330.-
- Inn i hampen: kr 230.-
- 50 gamle nr av Gateavisa 1976-1997: kr 475.-

Kan sendes ufrankert i Noreg Gateavisa spanderer porto!

bREV

Send meg straks de følgende avisene à kr 25,- (løpende nummerering):

.....
 .....
 .....
 .....
 Navn.....
 Adresse.....
 Postnr/sted.....

SVARSENDING
 Avtale nummer
 117/04/14
 Til
 Futurum Forlag
 Bogstadveien Postkontor
 0323 OSLO

Alle priser inkluderer porto. Oppkrav kommer i tillegg

Abonnér på Gateavisa!

- fordi det er **billigere** for deg. Et tjuve nummers abo koster 330,-; dvs. bare 16.50 pr. nr!
- fordi det er **tryggere** for deg. GA 150, 154, 155 og 158 ble utsolgt i sin helhet. Med abonnement går du ikke glipp av noe.!
- fordi det er **sikrere** for oss. Gateavisa får en mer stabil økonomi...

Innsatte får Gateavisa gratis!

Sitter du sperret inne i fengsel eller på annen institusjon (f.eks. gærnehus), får du gratis abonnement fra oss. Send oss navn og adresse og opplysning om hvor lenge du sitter/ligger, slik at vi vet hvor langt abo du skal ha. Skriver du ikke lengde fører vi deg opp med et 4-nummers abo.

Mer til deg, mer til oss: Garantert gevinst!

Siste nytt fra den store verden

Manipulert virkelighet

I fjor ble det avslørt at det svenske politiet hadde manipulert en film brukt i rettssaken mot Hannes Westberg, 19-åringen som ble skutt og nesten drept av politiet under opptøyene i Gøteborg i fjor sommer. Filmen har nå blitt undersøkt av Statens Kriminaltekniska Laboratorium, som fastslo at den tre minutter lange bevisfilmen inneholder 26 ulike klipp, hvorav 5 har lyd pålagt fra andre filmer. Bl.a. hadde politiet lagt på lyden av sinte demonstranter som roper "Ein Zwei Drei, Nazipolizei," like før Hannes ble skutt, mens dette i virkeligheten skjedde tidligere og på et annet sted. Formålet med den kreative klippingen var tydeligvis å skape inntrykket av at politimennene som skjøt hadde grunn til å føle seg truet. Den manipulerede filmen viste naturligvis heller ikke hvordan det hele hadde startet ved at køllesvingende politifolk hadde angrepet fredelige festdeltakere...

En polititjenestemann ble tiltalt for å ha begått forfalskningen, men tidligere i sommer frafalt statsadvokat Crister van der Kwast denne tiltalen med begrunnelsen at den manipulerede filmen ikke hadde gitt et falskt bilde av hva som skjedde. "Den gir tvert om en mer korrekt bilde av virkeligheten" forklarte han til det svenske nyhetsbyrået TT.

Kilde: Arbetaren

Politi planta molotovs

En italiensk polititjenestemann har tilstått å ha planta molotov-coctailer i en skole som ble brukt til å huse demonstranter under G8-møtet i Genova i fjor. Molotovene ble brukt som en unnskyldning for å storme skolen og banke opp de sovende demonstrantene. Nittitre demonstranter ble arrestert i aksjonen, og sekstitte av dem fikk alvorlige skader i aksjonen.

Raidet mot Armando Diaz-skolen var bare ett av mange tilfeller av unødvendig politibrutalitet som fant sted under demonstrasjonene mot G8-møtet. En demonstrant ble skutt og drept av politiet, mens utallige andre ble slått bevisstløs, utsatt for misshandling

og seksuelle overgrep i politiets varetekt, eller ble nektet legehendling. Amnesty International har anklaga politiet for "tilfeldige arrestasjoner og bruk av tortur og misshandling", og har fordømt de italienske myndighetene som har nektet å ta affære på tross av at mange av tilfellene ble filmet og ikke kan benektes. Det er nå minst 10 offisielle etterforskninger av hva som skjedde i Genova, og rundt 80 politifolk risikerer tiltale for politivold.

Kilde: The Independent

Stor marijuana-relatert skade

USA har i år blitt rammet av en rekke store skogbranner. Tidskriftet High Times kan nå avsløre at en av disse ble startet av et av helikopterene til Nasjonalgarden i California som var ute for å spåne etter skjulte mariuana-plantasjer. Piloten hadde tydeligvis blitt litt for ivrig i tje-

nesten og hadde fløyet for nær bakken og dermed kuttet en høyspentledning. Inntil brannen ble brakt under kontroll, hadde over 50.000 hektar skog og 37 hjem brent ned. Skadene har blitt beregnet til 10 millioner dollar, mens selve brannsløkningsarbeidet kostet det dobbelte. "Jeg antar dette bare viser hvor skadelig marijuana er," kommenterer Dale Gieringer fra legaliseringsorganisasjonen NORML i California. "Dette må være den verste marijuana-relaterte skaden i denne delstaten i min livstid."

www.hightimes.com

Kafe Protest stengt

Kristiansands alternative senter, Kafe Protest, ble i sommer stengt av ordensmaktene. Stormtropper fra Kristiansand kommune kasta ut okkupantene fra det tidligere RV-huset i Kristian IV's gate 69, stengte av vann og strøm, bytta lås i dørene og barrikererte vinduer. I tillegg til kafedriften, husa Kafe Protest en teatergruppe og rekke frivillige organisasjoner, bl.a. Antirasistisk ungdom, NOAH og Ungdom mot EU.

Husets brukere har imidlertid ikke tenkt å gi seg uten kamp, og uttaler til lokalavisen Fedrelandsvennen at hvis utkastelsen blir stående, vil de finne et nytt hus å okkupere. I begynnelsen av august forsøkte da også en gruppe ungdommer å reokkupere Kafe Protest, men ble dessverre raskt kastet ut av politiet. De garanterer imidlertid at dette ikke var det siste slaget.

Kilde: Indymedia

FBI tapte rettsak

I Gateavisa nr 160 skrev vi om de to aktivistene Judi Bari og Darryl Cherney fra den radikale miljøvernorganisasjonen Earth First! som ble utsatt for et bombeattentat

i 1990. I stedet for å etterforske saken, arresterte politiet Judi og Darryl og forsøkte å fabrikkere bevis for at de sjøl hadde laga bomba, og at den hadde gått av ved et uhell mens de transporterte den.

Judi og Darryl svarte med å saksøke politiet for urettmessig arrest og husransaker. Politiets forsøkte å trenere saken lengst mulig ved hjelp av diverse juridiske finurligheter og klarte å utsette den i 11 år. I mellomtiden døde Judi Bari av kreft, men Darryl og Earth First! nektet å gi opp. I sommer falt endelig dom i saken, og politiet tapte på nesten alle punkter. Tre FBI-agenter og tre lokale politifolk ble funnet skyldig i å ha krenka Judi og Darryls borgerrettigheter, og ble dømt til å betale en erstatning på 4,4 millioner dollar.

Det kan imidlertid bli lenge før Darryl Cherney og Earth First! ser noe til disse pengene. Politiet har nemlig anka saken, og kan sannsynligvis dra den ut i enda mange år. Earth First! ser likevel dommen som en stor seier, og erklærer i en pressemelding at dommen er en stillingstaken mot FBIs inngripen i folks rett til å protestere i en tid hvor Bush-administrasjonen undergraver folkets grunnlovsfestede rettigheter og gir seg sjøl og FBI større makt til å spionere på opposisjonelle grupper.

www.judibari.org

Anarkistklubb nå lovlig

Siste nytt-redaksjonen skrev tidligere om 15-årige Katie Sierra fra West Virginia, USA, som ble suspendert fra skolen sin etter at hun forsøkte å starte en anarkistklubb og dessuten gikk med en t-skjorte med anti-krigsbudskap. Dette ville ikke rektor ha noe av, men Katie gikk til retten for å kjempe for sine borgerrettigheter. Saken har nå vært til doms, og juryen sa seg enig med skolen i at Katie ikke kunne få gå med

Katie Sierra

den hjemmelagede skjorten, som hadde påskriften "Da jeg så de døde og døende afganske barna på TV, fikk jeg en fornyet følelse av nasjonal sikkerhet. Gud velsigne Amerika." Derimot mente juryen at det ikke var noe galt med å starte en anarkistklubb på skolen, og Katie ble tilkjent en symbolsk erstatning på 1 dollar. Katie erklærer seg fornøyd med dommen og sier at hun gleder seg til å begynne på skolen igjen til høsten.

Kilde: Associated Press

Humba

Kultur- og revolusjonsverksted

Gratis lån av bøker og internett.

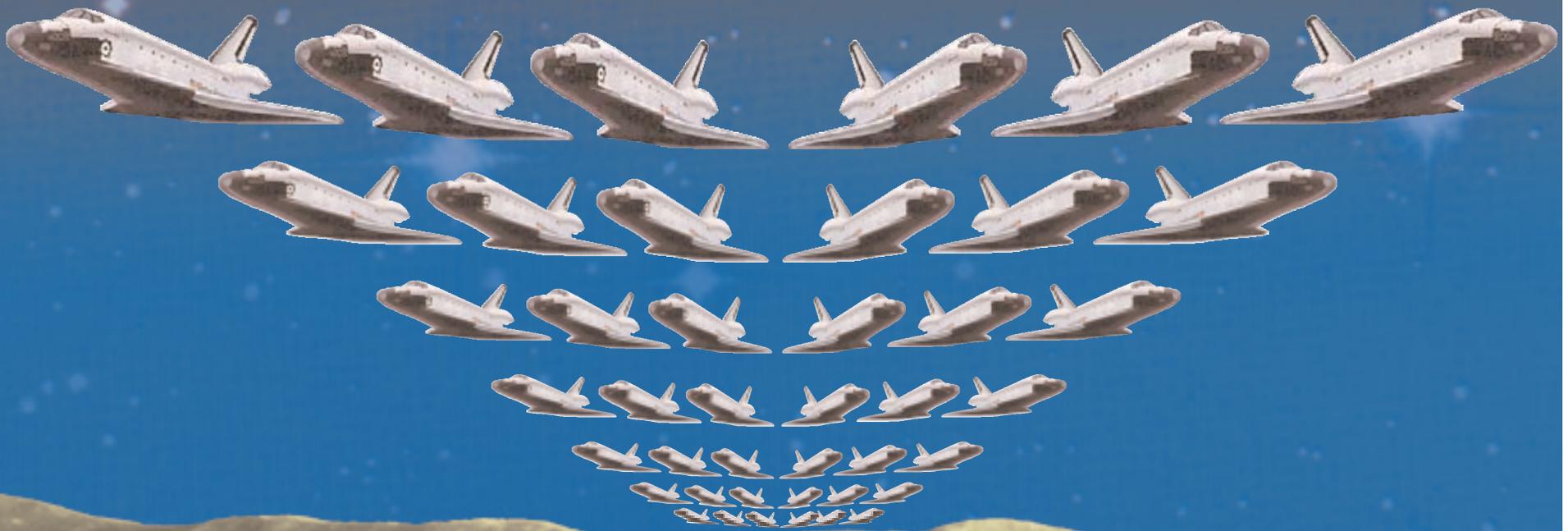
kaffé, linuxkurs og diverse workshops.

Poesikveld på søndager, stengt mandager.

Hausmania. Hausmansgate 34, Oslo

EN KRIIG

KOSTER 100 ROMFERGER

USAs planlagte krig i Irak vil koste minst 100 milliarder dollar, muligens det femdoble. Samtidig vil 2.5 milliarder holde til en flunkende ny romferge.

HÆRVERK KOSTER!